اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

سه‌شنبه • ۴ مهر ۱۴۰۲ • ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۳ • سال ششم • شماره ۱۱۵۸ • ۸صفحه • قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

پایان سومین سال خشک متوالی ایران

قاسم زاده اعلام کرد: در طول سه سال گذشته، کاهش به ترتیب ۳۷، ۱۸ و ۱۵ درصدی بارش نسبت به شرایط نرمال بر اساس شبکه ایستگاهی مبنای وزارت نیرو، باعث حاکم شدن خشکسالی هیدرولوژیکی و کاهش مضاعف دبی پایه رودخانه‌ها و ورودی به مخازن سطحی و منابع آب زیرزمینی شد و همین امر محدودیت‌های جدی در تأمین آب نسبت به سال‌های نرمال به بار آورد.

۷

افزایش تولید کنسانتره مس سونگون به بیش از ۴۰۰ هزار تن

محمدرضا موثقی‌نیا، معاون وزیر و رئیس هیات عامل ایمیدرو در نشستی با مدیرعامل شرکت مس و مسوولان مجتمع مس سونگون که در محل این مجتمع برگزار شد، با اشاره به طرح افزایش بیش از ۱۰۰ هزار تنی (فاز ۳) تولید کنسانتره سونگون، از افزایش تولید این محصول به بیش از ۴۰۰ هزار خبر داد. پس از بازدید شاهد عملکرد مطلوبی بودم که جا دارد از آقای خرمی‌شاد و مجموعه شرکت ملی مس بابت این تلاش‌ها تشکر کنم.

۲

«روزگار معدن» اثر رشد اقتصاد بر بخش معدن را بررسی کرد:

تکرار یک شعار

۴

عکس: مهدی کاوه‌ای

یادداشت‌ها

مسیر نافرجام سیاست صنعتی

۲

تحولی شگرف

۳

رشد فراگیر؛ نیاز امروز و فردای ایران

۴

تاب‌آوری معادن

۶

وقت عبور از بخاری‌های گازی

۷

عاقبت بد بازی با بورس

۸

تیترهای روز

۳ هفته انتظار برای یک گزارش

۲

رشد جمعیت، نیاز به محصولات معدنی را تضمین می‌کند

۵

طرح: مهدی کاوه ای

اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

ویژه‌نامه سمپوزیوم فولاد کیش را منتشر می‌کند

سمپوزیوم فولاد ۱۴۰۲

نمایشگاه بین المللی فولاد ۱۴۰۲

INTERNATIONAL STEEL EXHIBITION 2023

جهت سفارش آگهی با شماره ۰۹۱۹۴۲۵۱۹۷۲ خانم شمس تماس حاصل فرمایید

www.rouzegaremadan.ir

www.t.me/Madandaily

www.twitter.com/Madandaily

روزگار معدن
سه‌شنبه
• ۴ مهر ۱۴۰۲ • ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۵۸

یادداشت

مسیر نافرجام سیاست صنعتی

سعید ملک‌الساداتی
عضو هیات‌علمی دانشگاه فردوسی مشهد

در سال‌های اخیر مطالعات زیادی در کشور با هدف شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری عمدتا توسط بخش دولتی انجام شده است. مساله اصلی این دست از مطالعات، عمومـا یافتن فعالیت‌ها یا به طور خاص صنایعی است که از قابلیت بیشتری برای اشتغال‌زایی، خلق ارزش‌افزوده، صادرات و... برخوردار باشند. به بیان ساده، سیاستگذار تلاش دارد از سویی با شناسایی بخش‌های اولویت‌دار و از سوی دیگر با سوق‌دادن سرمایه‌گذاران به این بخش‌ها، اهداف توسعه اقتصادی را دنبال کند.

با این حال با بررسی عملکرد بخش‌های مختلف اقتصادی کشور، به‌دشواری می‌توان شواهدی از کامیابی در این مسیر یافت. در ادبیات اقتصادی، تعیین صنایع پیشران یکی از عناصر اصلی در «سیاست صنعتی» است. اما سیاست صنعتی خود به چه معناست. «سیاست صنعتی» به معنای تلاش آگاهانه دولت برای تغییر رفتار صنایع به‌منظور تاثیرگذاری بر عملکرد آنها در بازار است. پیش از هر چیز باید توجه کرد که این تلاش یا به‌اصطلاح مداخله، هرگز به معنای برنامه‌ریزی مرکزی به سبک شوروی نیست؛ بلکه سیاست صنعتی بر سیستم بازار متکی است. در واقع انتظار می‌رود دولت از طریق مشوق‌های سیاستی مثبت (یارانه) یا منفی (مالیات) که در قیمت‌های نسبی بازاری انعکاس می‌یابند، تصمیم‌گیری بنگاه‌های اقتصادی و به تبع آن، عملکرد آنها را به مسیری متمایل کند که آن را برای افزایش رفاه جامعه و توسعه اقتصادی مناسب‌تر می‌داند. تجربه کشورهای موفق در سیاستگذاری صنعتی، نشان می‌دهد که برای موفقیت نسبی در این مسیر، وجود سه‌عامل ضروری است.

یک؛ دولت باید از ذخیره دانش کافی برای مدیریت سیاست صنعتی برخوردار باشد. به بیان دقیق‌تر، سیاستگذار صنعتی باید درک عمیق و دقیقی از وضع موجود صنایع کشور به لحاظ مزیت‌های رقابتی در بازار جهانی داشته باشد؛ زنجیره‌های اصلی صنایع کشور را بشناسد و بتواند تاثیر مشوق‌های سیاستی مثبت و منفی را بر توسعه یا افول حلقه‌های این زنجیره‌ها، افزایش یا کاهش صرفه‌های ناشی از مقیاس، افزایش یا کاهش هزینه تولید و در نتیجه قدرت رقابت‌پذیری آنها در بازار جهانی ردیابی کند. در نهایت اینکه تصویری روشن و بلندمدت از اهداف سیاست صنعتی با هدف افزایش مزیت‌های رقابتی ارائه دهد. شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در چنین چارچوبی است که می‌تواند به توسعه صنعتی کمک کند.

دو؛ دولت باید مشوق‌های سیاستی مناسبی برای حمایت از اهداف سیاست صنعتی در اختیار داشته باشد. این مشوق‌ها که در عمل گستره وسیعی از رانت‌ها شامل رانت زمین، رانت آب، رانت انرژی، رانت تسهیلات بانکی، رانت بازار از طریق وضع تعرفه‌های وارداتی بالا، رانت خرید توسط دولت، رانت تخفیف مالیاتی، رانت منابع معدنی و... را در بر می‌گیرند، اگر به همگرایی در زنجیره‌های تولید، افزایش مقیاس فعالیت و درنهایت خلق مزیت رقابتی نینجامند، ناکارآیی مضاعفی به اقتصاد تحمیل می‌کنند.

سه؛ جامعه باید از ظرفیت نهادی کافی برای مقابله با تاثیرات گروه‌های دارای منافع خاص برخوردار باشد تا بتواند از انحراف سیاست‌های دولت به سوی گروه‌های دارای منافع خاص جلوگیری کند.

نگاهی به تجربه سیاستگذاری صنعتی در کشور و استان‌های مختلف آن به‌روشنی از فقدان نسبی عوامل فوق حکایت دارد. به‌عنوان یک نمونه که می‌تواند انعکاسی از وضعیت کل کشور باشد، در ادامه با استفاده از آمار واحدهای صنعتی فعال و مجوزهای صادرشده برای صنایع جدید، نگاهی به الگوی توسعه صنایع استان خراسان‌رضوی خواهیم داشت. مطابق با آمار و اطلاعات وزارت صمت، در مجموع در استان خراسان‌رضوی، ۹۱۱هزار نفر نیروی کار در بالغ بر ۱۴هزار واحد صنعتی فعال، مشغول به کار هستند.

یعنی در کوتاه‌مدت شاهد ورود واحدهای صنعتی خواهیم بود که اندازه آنها نزدیک به نصف واحدهای موجود است. در خصوص مجوزهای صنعتی با درصد پیشرفت کمتر که آینده بلندمدت‌تر صنعت استان را رقم خواهند زد نیز وضعیت تفاوت چندانی ندارد. در حالی که میانگین اندازه ۳۷۱مجوز صنعتی در دست ساخت با پیشرفت ۴۰ تا ۵۹درصد، تنها ۴۰نفر است، مجوز ۴۱۰واحد صنعتی با پیشرفت ۱۰ تا ۳۹درصد و میانگین اندازه ۴۸نفر و همچنین مجوز ۸۵۲۲واحد صنعتی با پیشرفت زیر ۱۰درصد و میانگین اندازه ۳۳نفر روی میز کارشناسان وزارت صمت سنگینی می‌کند.

مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۹ ارزش‌افزوده بخش صنعت استان خراسان‌رضوی را ۴۱هزار میلیارد تومان (همت) برآورد کرده است. طبق یک حساب سرانگشتی ساده اگر کل این ۴۱همت را به ۱۴هزار و ۲۱۴واحد فعال نسبت دهیم، به طور میانگین هر واحد صنعتی چیزی کمتر از ۳میلیارد تومان ارزش‌افزوده ایجاد کرده است. در چنین مختصاتی، آیا صدور مجوز برای ۱۰هزار و ۵۸۰واحد صنعتی جدید (با پیشرفت صفر تا ۹۹درصد) با مقیاسی به مراتب کوچک‌تر از واحدهای فعال آیا معنایی غیر از اتلاف منابع دارد.

اساسا این حجم انبوه مجوز صنعتی جدید، نه‌تنها نظام بوروکراتیک استان و کشور را برای دریافت سایر پیش‌نیازهای احداث یک‌واحد تولیدی مثل تامین زمین، آب، برق، گاز، تسهیلات و... درگیر می‌کند، بلکه دیگر مجالی برای سیاستگذاری صنعتی از طریق تحلیل عملکرد واحدهای موجود، تحلیل زنجیره‌های تولید، بررسی مشوق‌های صنعتی برای افزایش هم‌افزایی در زنجیره‌ها، برنامه‌ریزی بلندمدت برای ارتقای مزیت رقابتی صنایع و... باقی نمی‌گذارد. در چنین آشفته‌بازاری، فضای سیاستگذاری صنعتی که به‌شدت از فقدان برنامه‌ریزی، آینده‌نگری، تحلیل عملکردهای موجود و بازنگری آنها رنج می‌برد، به میدان‌گاهی برای آزمودن طرح‌های غیرعلمی، آزموده‌نشده، پرهزینه و البته بی‌نتیجه تبدیل می‌شود. آثار طرح‌های عوام‌فریبانه و فاقد بی‌پشتوانه علمی همچون طرح بنگاه‌های اقتصادی زودبازده در کشور یا طرح موسوم به مثلث اقتصادی در استان خراسان‌رضوی که هرگز گزارشی از نتایج آن توسط مجریان وقت ارائه نشد، همچنان بر دوش نظام اداری کشور سنگینی می‌کند. در این میان، اما فقدان ظرفیت نهادی و دموکراتیک جامعه برای شفاف‌سازی تاثیر گروه‌های ذی‌نفع و مقابله با آن نیز مزید بر علت است؛ عاملی که خود به افزایش طرح‌های صنعتی بی‌فرجام، به‌ویژه در مناطق فاقد توجیه اقتصادی دامن می‌زند.

افزایش تولید کنسانتره مس سونگون به بیش از ۴۰۰ هزار تن

معاون وزیر و رئیس هیات عامل ایمیدرو در نشستی با مدیرعامل شرکت مس و مسوولان مجتمع مس سونگون که در محل این مجتمع برگزار شد، با اشاره به طرح افزایش بیش از ۱۰۰ هزار تنی (فاز ۳) تولید کنسانتره سونگون، از افزایش تولید این محصول به بیش از ۴۰۰ هزار خبر داد.

مهندس «محمدرضا موثقی‌نیا» با بیان اینکه پیش از بازدید از مجتمع تصور دیگری داشتم، ادامه داد: پس از بازدید شاهد عملکرد مطلوبی بودم که جا دارد از دکتر خرمی‌شاد و مجموعه شرکت ملی مس بابت این تلاش‌ها تشکر کنم.

رئیس هیات عامل ایمیدرو با تأکید بر اینکه همه این اقدامات به برکت کار و تلاش کارکنان مجتمع و وجود نظام مقدس جمهوری اسلامی است، افزود: طرح «ماین تومیل» که با تلاش کارکنان سونگون اجرایی شده و به افزایش بیش از یکصدهزار تنی کنسانتره منجر خواهد شد، موجب خرسندی است. معاون وزیر صمت بر پیگیری خود در خصوص روند پیشرفت طرح‌های توسعه مجتمع مس سونگون تأکید کرد و گفت: مهم این است که طرح‌ها در زمان خود و با هزینه پیش‌بینی شده به بهره‌برداری برسد و همزمان نیز موانع احتمالی پیش روی طرح‌های توسعه‌ای باید با همکاری مسوولان استانی رفع شود. موثقی‌نیا با اشاره به اینکه مقررات و قوانین برای کار نکردن وضع نشده بلکه برای بهتر کار کردن تدوین شده است، اظهار داشت: طرح‌های توسعه‌ای نباید با مقررات زیست محیطی در تضاد باشد که البته این موارد قابل حل شدن است. از این رو ضروری است که مسوولان مجتمع و مسوولان محلی با همکاری یکدیگر موانع را برطرف کنند. خوشبختانه، مسوولان محلی پیگیر مسائل موجود هستند.

رئیس هیات عامل ایمیدرو با اشاره به عنوان سال «مهار تورم و رشد تولید»، تصریح کرد: اگر وضعیت فعالیت و تولید امسال متفاوت با سال گذشته نباشد و موانع تولید امسال را برنداریم و همچون روند سال گذشته باشد، ولایی نیستیم.

وی ادامه داد: امسال باید برای رفع موانع تولید و کمک به رشد تولید تلاش مجدانه و مصرانه‌ای صورت گیرد، چرا که اثرات آن مستقیم به سفره مردم رسیده و رشد تولید در کشور موجب مهار تورم می‌شود و ضمن ارتقای وضعیت اقتصادی در نتیجه موجب بهبود وضع عمومی مردم می‌شود.

معاون وزیر صمت خاطرنشان کرد: سرمایه‌گذاری بالایی در این منطقه صورت گرفته و فرصت مطلوبی برای مردم منطقه و کشور است تا قدردان این زحمات باشیم.

موثقی‌نیا با قدردانی از تلاش‌های مدیر مجتمع، گفت: انتظار این است که کارآیی شرکت در همه حوزه‌ها افزایش یابد و مسائل منفی احتمالی با پیگیری رفع شود.

۳هفته انتظار برای یک گزارش

گروه خبر

سه هفته از حادثه معدن طزره دامغان می‌گذرد و هنوز خبری از گزارش مجلس و حتی مسئولین قضایی استان نشده است؛ خانواده‌های جان‌باختگان، معدن‌چیان، کارشناسان و جریان‌های دانشجویی منتظرند تا گزارش دقیق حادثه اعلام شود تا تدابیر جدی برای ایمنی دیگر معادن انجام شود.

کارگر ستون فقرات اقتصاد و تولید کشور است، قلب تپنده و حیات جامعه به او بستگی دارد و چرخ دنده کار حول محور او به حرکت در می‌آید؛ این کارگر است که اگر نباشد تامین نیازها و لوازم زندگی مردم با سختی رو به رو شده و چراغ کشور کم سو می‌شود.

رهبر معظم انقلاب در بخشی از سخنان خود اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۶ در خصوص رعایت، ملاحظه و در نظر داشتن جامعه‌ی کارگری کشور گفتند: «جامعه‌ی کارگری بایستی احساس تکریم بکند، احساس احترام بکند، احساس کند که قدر او دانسته می‌شود، قدر کار او دانسته می‌شود. «

مجموعه‌ای از رفتارها در اصناف مختلف توسط صاحبان مشاغل و پیمانکاران باعث می‌شود تا کارگران احساس تکریم کنند، احساس کنند که دیده می‌شوند و کار آن‌ها ارزش دارد؛ از جمله آن‌ها می‌توان به امنیت شغلی، ایمنی کار، حقوق و مزایا مناسب با نوع فعالیت، بیمه و همچنین شنیده شدن حرف کارگران اشاره کرد.

اگر حقوق کارگران دیر به دیر واریز شود، لوازم مورد نیاز برای ایمنی کار تهیه نشود، بیمه کارگران یکی در میان پرداخت شود و اگر در مواقع مختلف نظر و حرف‌هایشان شنیده نشود، نه تنها تکریم بلکه به آن‌ها ظلم شده است.

حال در این میان، مشاغلی وجود دارد که با توجه به سختی کار وظیفه مسئولین، مدیران، صاحبان مشاغل و پیمانکارن را سخت‌تر می‌کند و از جمله آن‌ها معدن و معدن‌چی است.

بعد از انفجار گاز متان و ریزش معدن زغال سنگ البرز شرقی طزره شهرستان دامغان در تاریخ ۱۱ شهریور ماه سال ۱۴۰۲ و همچنین حوادث مشابه در سال‌های قبل که در مجموع باعث جان باختن ۱۲ نفر از معدن‌چیان شد بر آن شدیم تا بیشتر در خصوص فرهنگ حاکم بر فضای معدن و معدن‌چی تفحص کنیم.

▣ نوش دارو بعد از مرگ سهراب!

با بررسی حادثه معدن زمستان یورت آزادشهر و طزره دامغان که در زمان‌های مختلف اتفاق افتاده است در می‌یابیم، غالبا شرکت‌ها و پیمانکاران به جای اینکه قبل از بروز حادثه وارد میدان شوند و به صورت کارشناسی نیازها را برطرف کنند، بعد از بروز حادثه کاسه چه کنم چه کنم دست گرفته و برای مدتی کوتاه قصد می‌کنند راه چند ساله حل شدن مشکلات را یک شبه طی کنند که آن هم بعد از اینکه آب‌ها از آسیاب افتاد، دوباره صدای پیکور به گوش می‌رسد و چراغ لوکومتیو در معدن روشن می‌شود.

جالب‌تر آن است قبل از بروز این حوادث، معدن‌چیان، کارشناسان و حتی دانشجویان هشدار و راه حل‌هایی را به منظور جلوگیری از ریزش، گازگرفتگی و انفجار داده‌اند، اما نتیجه‌ای حاصل نشده است.

مثلا قبل از ماجرای معدن زغال‌سنگ زمستان یورت آزادشهر، کارگران پرچم مطالبه‌گری بلند کرده بودند که به نتیجه نرسیدند و در نهایت در تاریخ ۱۳ اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۶ به دلیل انفجار ۴۳ نفر جان باختند؛ در ماجرای معدن طزره هم دقیقا همین اتفاق به نحو دیگر تکرار شد.

▣ آیا صدای مطالبه معدن‌چیان و جریان‌های دانشجویی شنیده می‌شود؟

آبان ماه سال ۱۳۹۷، ۲۳ و ۲۶ خرداد سال ۱۳۹۸، اردیبهشت سال ۱۴۰۰ و در نهایت شهریور ماه سال ۱۴۰۲، تاریخ حوادثی است که در معادن زغال سنگ شرکت البرز شرقی واقع در منطقه طزره شهرستان دامغان اتفاق افتاده و در مجموع باعث جان باختن ۱۲ نفر از معدن‌چیان شد.

در سال ۱۴۰۰ دانشجویان استان سمنان با تشکیل هسته مطالبه‌گری معدن طزره به صورت کارشناسی علل حادثه‌های قبل را بررسی کردند و در قالب یک فایل آن را برای مسئولین ارسال کردند، که البته پاسخی دریافت نکردند.

کوثر دولت‌خواهی مسئول هسته‌ی معدن بسیج دانشجویی استان سمنان در همین خصوص بیان کرد: پیگیری‌های زیادی از طرف ما بعد از ارسال فایل انجام شد، اما پاسخی دریافت نکردیم. هدف ما از تدوین این فایل کمک به مسئولین و بیان دغدغه معدن‌چیان بود و در آن تقریبا ۹۰ درصد مسائل ذکر شد، اما متاسفانه بعد از گذشت تقریبا یک سال هنوز هم بازخوردی دریافت نکرده‌ایم.

کاش شرکت‌ها، پیمانکاران و مسئولین بیشتر به سخنان کارگران و جریان‌های دانشجویی که قصد حل کردن ماجرا را داشتند گوش می‌کردند، نه اینکه دلسوزی و مطالبه به حق را دخالت در کار تلقی می‌کردند.

رهبر معظم انقلاب درباره اعتراض‌ها در محیط کارگری از جمله اعتراض به تأخیر در پرداخت حقوق‌ها و یا واگذاری‌های غلط و فاسد گفتند: "این اعتراض‌ها در واقع کمک به دولت و نظام و آگاه کردن آن‌ها است و در این موارد نیز هر جا دستگاه‌های مسئول مانند قوه قضائیه وارد شدند، دیدند که حق با کارگران است. "

بعد از هر حادثه یک حرف در صحبت‌های اغلب کاگران مشترک بود "اگر مصاحبه کنیم از کار بیکار و اخراج می‌شویم» این فضای خفقان به جای گفتگو و حل مسئله برای برطرف شدن دردهای معدن‌چیان ریشه در "کمبود شغل" دارد؛ کارگران در روستاهای اطراف معادن ساکن هستند و اغلب به دلیل کمبود شغل مجبورند در معدن کار کنند و همین باعث شده تا شرکت‌ها و پیمانکاران از این فرصت به عنوان اهرم فشار استفاده کنند تا کارگر به محض مطالبه با تهدید اخراج رو به رو شود.

از طرفی ارتقا زندگی کارگر و اطمینان خاطر به امنیت شغلی که باعث افزایش کیفیت کار و محصول می‌شود و در واقع سرمایه‌گذاری برای سود بیشتر است، جایگزین درخواست پیمانکار برای فعالیت و استخراج بیشتر توسط معدن‌چیان شده که البته همین موضوع را کارگران طزره دامغان یکی از علل بروز حادثه می‌دانستند.

اهرم فشار "اخراج" باعث شده است تا کارگران مجبور شوند قرارداد سفید امضا کنند، بیمه‌هایشان با عناوین دیگر رد و ابزارهای ایمنی کم و کمتر شود و از طرفی هیچکس حق اعتراض نداشته باشد.

▣ امضای قرارداد موقت و سه ماهه استعمار کارگر است

یکی از کارگران معدن طزره دامغان در بازدید وزیر کشور از این معدن اظهار کرد: امنیت شغلی کارگران و امضای قرارداد موقت کار (امضای قرارداد سه ماهه) استعمار کارگر است، انتظار می‌رود مسئولان در این زمینه ورود کنند و پشتیبان کارگر باشند.

در همان دیدار کارگری دیگر گفت: سال ۸۹ محمود احمدی‌نژاد رئیس جمهور آن وقت با ابلاغ بخش‌نامه‌ای شرکت پیمانکاری را حذف کرد و کارگران معدن قرارداد مستقیم با شرکت داشتند و اکنون دیگر این بخش‌نامه‌ها ابلاغ نمی‌شود، انتظار می‌رود به منظور احقاق حق کارگران معدن با ابلاغ بخش‌نامه‌ای پیمانکاری حذف شود و کارگران مستقیم با شرکت قرارداد امضا کنند.

خانواده معدن‌چیان یکی از دلایل فوت کارگران را عدم ایمنی کافی در معدن طزره می‌دانستند و در همین خصوص خواستار پیگیری قضایی این پرونده بودند تا مقصران اصلی شناسایی و اعلام شوند. بررسی دقیق و موشکافانه حوادث معادن توسط کارشناسان، ارائه گزارش به منظور جلوگیری و برطرف شدن مشکلاتی که شاید در آینده دوباره رخ دهد یکی دیگر از موضوعاتی است که در معدن طزره دامغان مورد تحقیق و بازنگری است.

اگر مسئولین قبل از بروز حادثه و ممنوع شدن فعالیت معدن، از حوادث قبلی درس و عبرت گرفته باشند و همین موارد را معیاری صحیح برای ایمنی دیگر معادن قرار دهند شاید دیگر شاهد بروز حادثه نباشیم. محمدباقر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ماموریت داد تا علل وقوع این حادثه را به سرعت و با توجه ویژه به قصور و تقصیرات به خصوص در تامین تجهیزات لازم برای جلوگیری از حوادث این چنینی و عنایت به اظهارات سایر کارکنان و شاهدان عینی مورد بررسی قرار دهد.

قالیباف همچنین از کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی خواست گزارش آن را با فوریت در صحن علنی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

الهویردی دهقان نماینده مجلس و عضو کمسیون صنایع و معادن هم به منظور بررسی ابعاد حادثه و بازدید از معدن طزره طی روزهای گذشته به دامغان سفر کرد که البته با اعتراض هسته مطالبه‌گری معدن طزره رو به رو شد؛ دانشجویان معتقد بودند سخنان خانواده‌ی بازماندگان و معدن‌چیان که یک طرف ماجرا قرار دارند به اندازه‌ای که باید شنیده نشده و قاعدتا در گزارش تاثیری نخواهد داشت.

محمد جعفر عبدالهی رئیس کل دادگستری استان سمنان در ارتباط با آخرین وضعیت پرونده حادثه انفجار در معدن طزره گفت: پرونده این حادثه به هیات سه نفره اولیه کارشناسان حوادث ناشی از کار ارجاع و تأکید شده تا مقصران با سرعت و دقت شناسایی شوند و در صورت عدم رعایت نکات ایمنی، مراتب اعلام شود.

حال تقریبا سه هفته از حادثه معدن طزره دامغان می‌گذرد و هنوز خبری از گزارش مجلس و حتی مسئولین قضایی استان نشده است؛ خانواده‌های جان‌باختگان، معدن‌چیان، کارشناسان و جریان‌های دانشجویی هم منتظرند تا گزارش دقیق حادثه اعلام شود تا پیگیری قضایی و تدابیر جدی برای ایمنی دیگر معادن انجام شود.

آینده‌نگری به سبک ایمیدرو

مجری طرح فارغ‌التحصیلان جوان دانشگاهی در بخش معدن و صنایع معدنی (فاجد) اعلام‌کرد: ایمیدرو برای رفع نیاز بخش معدن و صنایع معدنی به نیروی ماهر و متخصص بسترسازی کرده است.

به گزارش روزگار معدن به نقل از سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، «قاسم حسن‌زاده» افزود: معادن کشور به دلیل تمایل کم فارغ التحصیلان به اشتغال در معادن و نیز بهره‌گیری اندک از نیروهای متخصص در معادن به علت سنتی بودن، با مشکلات و چالش‌های مختلفی مواجه است.

وی گفت: ایمیدرو به عنوان سکان دار توسعه زنجیره معدن و صنایع معدنی، به منظور رفع نیاز نیروی انسانی مورد نیاز معادن، از طریق مهارت آموزی و توانمند سازی، ضمن ایجاد اشتغال پایدار، ابزارهای لازم برای حمایت و تاثیرگذاری در رفع موانع موجود را فراهم می‌کند.

مجری طرح فاجد با اشاره به برنامه آموزش و توسعه یادگیری ایمیدرو برای تامین نیروهای ماهر معادن، خاطرنشان‌کرد: با برگزاری دوره‌های آموزشی توسط ایمیدرو، تعداد نیروی ماهر در بخش حفاری به یک‌هزار نفر، آتشکار ۷۰۰ نفر، استخراج ۵۰۰ نفر، ایمنی ۵۰۰ نفر و راننده ماشین آلات سنگین به ۳۰۰ نفر می رسد.

وی ادامه‌داد: این دوره ها از سال ۱۴۰۰ آغاز شده و تاکنون ۱۸۳ نفر با حمایت تشکل ها به معادن بخش خصوصی معرفی و به کار مشغول شده اند. همچنین در سه سال آتی برنامه ریزی برای آموزش نیروی ماهر، تکمیل و درنتیجه آن، نیاز فعلی معادن به نیروهای ماهر رفع خواهد شد.

حسن زاده با اشاره به برنامه های ایمیدرو برای افزایش توانمندی دانشجویان و فارغ التحصیلان رشته های معدنی، گفت: ایجاد بستر لازم برای گذراندن واحدهای کارآموزی دانشجویان در واحدهای معدنی، برگزاری تورهای آموزشی همراه با بازدید از واحدهای بزرگ معدنی برای دانشجویان از جمله این برنامه‌هاست. وی افزود: ایجاد فرصت های شغلی فراگیر برای جوانان با بهره گیری از فرصت خدمت وظیفه عمومی (امریه سربازی) و همچنین، بهره‌گیری از ظرفیت های فارغ التحصیلان نخبه در قالب طرح‌های بنیاد ملی نخبگان، انگیزه‌های لازم را برای متقاضیان این رشته فراهم خواهد کرد. مجری طرح فاجد با اشاره به تسهیلات این طرح برای فارغ التحصیلان علاقه مند، خاطرنشان‌کرد: در قالب طرح فاجد، فارغ التحصیلان دارای شرایط، به عنوان کارورز به واحدهای پذیرنده مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی معرفی و به مدت ۱۱ ماه مشغول به کار خواهند شد تا از نزدیک با محیط کار و شرایط حاکم بر آن آشنا شوند.

بورس کالا محلی برای رانت و فساد

یک اقتصاددان با بیان اینکه اظهارات وزیر راه و شهرسازی در خصوص ضرورت خروج سیمان و فولاد از بورس کالا به معنای اعتراف به فسادی است که در بورس کالا رخ می‌دهد، گفت: خانه‌دار شدن طبقه متوسط و متوسط به پایین راهی جز اعطای زمین و مصالح از سوی دولت ندارد.

حسین راغفر اقتصاددان و استاد دانشگاه در پاسخ به سوالی در خصوص خارج شدن فولاد و سیمان از بورس کالا که وزیر راه و شهرسازی از آن به عنوان راهکاری برای کاهش قیمت مسکن سخن گفته بود، اظهار کرد: معنای دیگر این حرف این است که وقتی محصولات وارد بورس کالا می‌شود، قیمت آن افزایش پیدا می‌کند. به عبارت دیگر این موضوع اعتراف به فسادی است که در بورس کالا رخ می‌دهد. این موارد تنها فرصت رانت و سوء استفاده بوده است که به اسم بورس کالا منافع عده خاصی را تامین کرده است. وی با بیان اینکه این اظهارات وزیر راه و شهرسازی نیز عملا تاییدی بر این مسئله است، گفت: ضمن اینکه برای خانه‌دار شدن طبقه متوسط و متوسط به پایین جامعه راهی جز اعطای زمین از سوی دولت با قیمت نازل و همینطور ارائه مصالح ارزان قیمت یارانه‌ای راه دیگری وجود ندارد.

تأمین ۴۰ میلیارد کیلووات ساعتی برق صنایع از ابتدای سال

در سال جاری برق تحویلی به صنایع بزرگ افزایش یافته که آمار و ارقام ارائه شده گواه این موضوع هستند و رشد ۶درصدی برق تحویلی به صنایع را نسبت به مدت مشابه سال گذشته نشان می دهد.

تأمین برق صنایع یکی از مسائل پر چالشی که مسئولان در تابستان سال جاری بر آن تاکید داشتند و با تدابیر انجام شده و مدیریت صحیح آن را پشت سر گذاشتند.

همچنین آمار و ارقام ارائه شده از سوی وزارت نیرو گواه این موضوع است به طوری که بر اساس برنامه‌های مدیریت مصرف سال جاری مقرر شد تا بیش از ۵۸۰ هزار واحد صنعتی که عمدتاً کسب و کارهای کوچک و یا خانگی بودند، بدون هیچ محدودیتی در تابستان سال جاری برق مصرف کنند و شهرک‌های صنعتی نیز در کنار صنایع بزرگ ضمن تعامل با وزارت نیرو و مدیریت زمان مصرف، امکان بیشترین استفاده از برق را به دست آورند.

در ابتدای تابستان وزارت نیرو و صنعت توافقاتی را به امضا رساندند که بر مبنای آن به جز صنایع کوچک که بدون محدودیت برق تحویل گرفتند، صنایع فعال در شهرک‌های صنعتی نیز با جا به جایی روز تعطیل خود مشمول مدیریت مصرف برق شوند و در مقابل در روزهای جمعه نیز برای جبران محدودیت پیش آمده فعال باشند.

همچنین محدودیت دریافت برق این صنایع از یک روز در هفته به نصف روز در هفته تقلیل یافت تا امکان دریافت برق بیشتر و در نتیجه تولید بیشتر برای آن‌ها فراهم شود.

اما مساله صنایع بزرگ کمی متفاوت است و به تازگی ادعاهایی مبنی بر ضرر دهی فولادی‌ها به علت قطعی برق مطرح شده است مدیرعامل بزرگترین شرکت فولادی ایران در حالی از کاهش ۵۴ درصدی تولید فولاد این شرکت در مرداد نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۲ سخن گفته اما بر اساس تعاملاتی که دو وزارتخانه صمت و نیرو با یکدیگر داشتند مقرر شد تا این صنایع نیز ضمن کاهش میزان مصرف برق در زمان اوج بار مصرف در دیگر ساعات بدون محدودیت نسبت به مصرف برق اقدام کنند.

بررسی آمار تحویل برق به صنایع از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا پایان تیرماه سال جاری نشان می‌دهد که تأمین برق صنایع به مرز ۴۰ میلیارد کیلووات ساعت رسید و از ۳۹ میلیارد ۷۵۶ میلیون کیلووات ساعت گذر کرد.

این در حالی بود که در بازه زمانی یاد شده مصرف برق بخش خانگی به رقم ۲۹ میلیارد و ۶۰۰ میلیون کیلووات ساعت رسید و این یعنی صنایع در این بازه زمانی ۱.۳ برابر بخش خانگی برق مصرف کردند.

بررسی‌های بیشتر نیز نشان می‌دهد در حالی که در فصل گرم سال‌های گذشته در بهترین حالت میزان مصرف بخش صنعت تا ۸۰ درصد میزان مصرف بخش خانگی می‌رسید، اما امسال برای اولین بار این تناسب تغییر کرد و میزان مصرف برق بخش صنایع به میزان ۲ درصد نسبت به بخش خانگی بیشتر شد و این در حالی است که نسبت به مصارف سال قبل خود نیز ۸.۲ درصد برق بیشتری دریافت کردند.

افزایش میزان مصرف بخش صنعت نسبت به بخش خانگی در ماه‌های گرم سال جاری حالی بود که به عنوان نمونه در نیمه نخست سال ۱۳۹۹ مصرف بخش صنعت ۱.۸ درصد کمتر از بخش خانگی مصرف کرده و در نیمه نخست سال ۱۴۰۰ نیز صنایع ۲.۸ درصد از بخش خانگی کمتر برق دریافت کردند.

همچنین در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ نیز تقریباً میزان دریافت بخش صنایع و خانگی برابر بود.

همچنین بر اساس آماری که به تازگی از سوی شرکت مدیریت شبکه برق ایران اعلام شد، میزان برق تحویلی به صنایع انرژی‌بر کشور در شش ماه ابتدای سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۶.۱ درصد رشد داشت و این عدد نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ نیز رشد ۱۹.۲ درصدی را نشان می‌دهد.

با تمامی آمار و ارقام منتشر شده از سوی وزارت نیرو به نظر نمی‌رسد که فولادی‌ها مشکلی چون کاهش ۵۴ درصدی تولید آن هم به علت عدم تأمین برق روبرو بوده‌اند، چرا که در سال جاری برق تحویلی به صنایع رشد ۶ درصدی داشته است.

تولید جهانی فولاد از یک میلیارد و ۲۵۰ میلیون تن عبور کرد

انجمن جهانی فولاد گزارش داد: تولید فولاد خام جهان طی ۸ ماهه نخست سال ۲۰۲۳ میلادی از یک میلیارد و ۲۵۰ میلیون تن عبور کرد. این در حالی است که ایران تولید ۱۹.۷ میلیون تن از این محصول را به ثبت رساند.

به گزارش روزگار معدن معدن از روابط عمومی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران(ایمیدرو)، انجمن جهانی فولاد در جدیدترین گزارش خود اعلام کرد: فولادسازان جهان از ابتدای ژانویه تا پایان آگوست ۲۰۲۳ میلادی یک میلیارد و ۲۵۶میلیون و ۴۰۰ هزار تن فولاد تولید کردند که حاکی از رشد اندک (۰.۲ درصدی) نسبت به مدت مشابه سال گذشته میلادی است.

این در حالی است که میزان تولید فولاد ایران طی مدت مورد بررسی با رشد ۱.۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۲ میلادی به ۱۹میلیون و ۷۰۰ هزار تن رسید.

رشد ۲.۲ درصدی تولیدجهانی طی آگوست ۲۰۲۳

۶۳ فولادساز بزرگ جهان طی آگوست ۲۰۲۳میلادی۱۵۲میلیون و ۶۰۰ هزار تن فولاد خام تولید کردند که این میزان تولید رشد۲.۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۲ میلادی نشان می‌دهد.

ایران توانست طی آگوست امسال میلادی یک میلیون و ۶۰۰هزار تن فولاد خام تولید کند که حاکی از افت ۲۴.۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. ایران با این میزان تولید همچنان بر سکوی دهم تولید جهانی فولاد قرار دارد.

همچنین طی۸ ماهه نخست سال ۲۰۲۳ میلادی، چین با تولید ۷۱۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تن فولاد خام همچنان پیشتاز تولید این محصول در جهان است.

پس از آن، هند با تولید ۹۲ میلیون و ۲۰۰هزار تن، ژاپن با تولید ۵۸ میلیون و ۴۰۰ هزار تن و ایالات متحده امریکا با تولید ۵۳ میلیون و ۸۰۰ هزا تن و روسیه با تولید ۵۰ میلیون و ۸۰۰ هزار تن فولاد خام توانستند به ترتیب در جایگاه‌های دوم تا پنجم جای گیرند.

طی مدت یاد شده، کره جنوبی با تولید ۴۵ میلیون تن، آلمان با تولید ۲۴ میلیون و ۳۰۰ هزار تن، ترکیه با تولید ۲۱ میلیون و ۶۰۰ هزار تن، برزیل با تولید ۲۱ میلیون و ۳۰۰ هزار تن و ایران با تولید ۱۹ میلیون و ۷۰۰هزار تن به ترتیب در رتبه‌های ششم تا دهم ایستادند.

رئیس سامانه اطلاعات مکانی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور:

هوشمندسازی معادن یک ضرورت است

مهدی نجفی

«رضا قاسمی» درباره فرصت‌هایی که معدنکاری هوشمند یا دیجیتال می‌تواند برای معدنکاران به وجود آورد، افزود: شبکه‌های عصبی یا شبکه عصبی مصنوعی از مغز انسان الهام گرفته و بر اساس شبکه عصبی بیولوژیکی مدل شده است. یک شبکه عصبی از یک‌سری نورون تشکیل شده که به یکدیگر متصل شده است و یک نوع شبکه را تشکیل می‌دهند، از این رو نام شبکه عصبی را روی آن گذاشته‌اند.

به گزارش روزگار معدن، وی با اشاره به مثالی ساده برای واضح‌تر شدن موضوع هوش مصنوعی، گفت: یک صندوق ورودی ایمیل را در نظر بگیرید که پیشتر فقط یک رابط معمولی بود که می‌توانستیم در آن کارهای بی‌اهمیت مانند خواندن، پاسخ دادن و حذف کردن را انجام دهیم، اما ایمیل‌ها امروزه صندوق‌های ورودی بسیار پیشرفته‌تری برای «هرزنامه»، «نامه‌های مهم»، «سایر»و غیره دارند و صندوق ورودی ما به‌طور خودکار تشخیص می‌دهد که آیا نامه‌ای اسپم است و آن را به پوشه مربوطه ارسال می‌کند و حتی تشخیص می‌دهند اگر چیزی نسبتاً مهم است، آن را به «نامه‌های مهم» ارسال کنند.

قاسمی با بیان این‌که جهان کنونی همگام با سرعت فناوری ما در حال پیشرفت است، تصریح‌کرد: نیاز به یادگیری ماشین (Machine learning) به شدت در حال افزایش است و این نیاز باعث شده که به ارتقای روش‌های پیشرفته‌تر یادگیری ماشین کمک کند که یکی از این بخش‌های یادگیری ماشین یک تکنیک پُرکاربرد به عنوان یادگیری عمیق Deep Learning است که نسخه پیشرفته‌تری از آن است.

وی با اشاره به اینکه هوش مصنوعی از حدود سال ۱۹۷۰ پایه‌گذاری شد اما کاربرد گسترده آن از سال ۲۰۱۵ همه‌گیر شد، گفت: در معدنکاری هوشمند از چهار کاربرد مختلف هوش مصنوعی شامل طبقه‌بندی، خوشه‌بندی، بهینه‌سازی و تخمین استفاده می‌شود که هر کدام کاربردهای خود را در علوم زیرمجموعه مختلف اکتشاف و استخراج معدن دارند.

وی درباره کاربردهای مختلف هوش مصنوعی در علوم زمین، افزود: مطالعات هیدروژئولوژی، تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی، مطالعات زیست‌محیطی معادن، زلزله‌شناسی، شناسایی و پی‌جویی در اکتشاف، ژئوشیمی، ژئوفیزیک، دورسنجی، تلفیق و مدل‌سازی، حفاری، ایمنی معادن، طراحی ماشین‌آلات معدنی، فرآوری مواد معدنی، ذوب و ریخته‌گری، بهینه‌سازی عملکرد معادن، مبحث اتصال و کنترل از راه دور معدن و رصد عملیات که ایمنی و بهره‌وری را بالا می‌برد، حتی در حوزه فناوری محصولات و بازاریابی‌و غیره در این حوزه قرار می‌گیرند.

رئیس سامانه اطلاعات مکانی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور خاطرنشان‌کرد: همه این موارد می‌تواند فرصت‌های جدید و بی‌نظیری در زمینه مطالعه، طراحی و همچنین اجرای فعالیت‌های زمین‌شناسی و معدنی در اختیار فعالان علوم‌زمین قرار دهد و کاربرد این روش‌ها می‌تواند در زمینه کاهش زمان، هزینه و بالطبع افزایش بازده و صرفه اقتصادی و پایین آوردن عیار حد، نقش بسزایی داشته باشد.

وی درباره زیرساخت‌های اولیه برای حرکت به سمت معدن‌کاری دیجیتال و نقش دولت در فراهم کردن این زیرساخت‌ها، گفت: هوشمندسازی معادن علاوه بر نیاز بستر فرهنگی و آگاهی‌بخشی، مستلزم صرف زمان و بودجه زیادی است و یک اراده ملی و همت بزرگ طلب می‌کند.

به گفته قاسمی، کاری که در جهان با عنوان هوشمندسازی معادن انجام شده، در ایران به صورت مقدماتی انجام شده و زیرساخت‌های اولیه آن فراهم نیست و این در حالی است که دسترسی به برخی از فناوری‌های جدید در حوزه معدن پیش‌نیاز هوشمندسازی معادن است.

رئیس سامانه اطلاعات مکانی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور خاطرنشان کرد: برای مثال استفاده از بستر اینترنت 5G در زمینه هوشمندسازی و اینترنت اشیا (IOT) در معادن که بحث مفصلی دارد، یک نیاز اولیه است که در کشور به طور کامل محقق نشده و این موضوع اقدمات بنیادی و اساسی از سوی دولت و همچنین همکاری و مساعدت همه جانبه بخش خصوصی و شرکت‌های دانش‌بنیان را می‌طلبد و با این‌وجود در بخش‌هایی، فعالیت‌ها و همکاری‌های خوبی از دو طرف در حال شکل‌گیری است. وی درباره مزایای هوشمندسازی در بخش اکتشاف و استخراج معادن، افزود: با کاهش ذخایر سطحی و افزایش نیاز به اکتشاف و استخراج منابع عمقی و نیاز به کاهش عیار حد در کانسارهای مختلف، موضوع هوشمندسازی اکتشاف و استخراج معادن بسیار مورد انتظار است.

لزوم افزایش عمق اکتشاف معادن کشور

رئیس سامانه اطلاعات مکانی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور با اشاره به این‌که در ایران با توجه به لزوم افزایش عمق اکتشاف، موضوع، قابل تامل‌تر هم خواهد شد، تصریح‌کرد: با توجه به رسالت سازمان زمین‌شناسی و به منظور تولید اطلاعات پایه زمین‌شناسی و اکتشافی، این سازمان با آغاز انجام طرح تحول اکتشاف کشور نخستین گام را در این راستا برداشته که این موضوع در استفاده از روش‌های یادگیری ماشین و یادگیری عمیق در تلفیق و مدل‌سازی اطلاعات اکتشافی، با دست‌یابی به نتایج خوب، کمک زیادی در این امر کرده است.

وی با تاکید بر این‌که بحث تلفیق سه بعدی اطلاعات مکانی، عمق اکتشاف را افزایش داده است، ادامه‌داد: استفاده از هوشمندسازی در بخش اکتشاف و استخراج می‌تواند در کاهش هزینه‌های اکتشاف و استخراج، کاهش زمان عملیات، افزایش دقت، پایین آوردن عیار حد و افزایش عمق اکتشاف و در نهایت کاهش هزینه‌های معدنکاری از مرحله شناسایی اولیه تا فرآوری موثر باشد.

قاسمی درباره آمادگی معادن کشور برای دیجیتالی شدن و رویارویی با بحث هوشمندسازی، گفت: در حوزه هوشمندسازی معادن، با عموم معادن طرف هستیم، نه برخی معادن خاص و بزرگ که تجهیزات و توانایی مالی بالایی دارند و این در حالی است که معدنکاری در ایران به‌جز چند معدن بزرگ، به صورت عموم سنتی بوده و این امر هوشمندسازی را دچار مشکلات فراوان می‌کند که مهمترین آنها در موضوع توان مالی، اطلاعات و آگاهی بهره‌بردار و وجود زیرساخت اولیه خلاصه می‌شوند.

رئیس سامانه اطلاعات مکانی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور افزود: موضوع توان مالی پایین عموم معدنکاران کشور باعث شده حتی در صورت وجود آگاهی در نزد بهره‌بردار، استقبالی از موضوع هوشمندسازی نشود، غافل از این موضوع که هوشمندسازی معادن، با بالا بردن دقت و افزایش سرعت، خود یکی از روش‌های کاهش هزینه در معدنکاری حرفه‌ای است.

وی با تاکید بر این‌که موضوع هوشمندسازی معادن در حال حاضر یک ضرورت است، تصریح کرد: عدم انجام آن موجب عقب‌افتادگی بیشتر از علم روز دنیا، کاهش اشتغال، کاهش ورود ارز به کشور و احتمالاً تعطیلی مراکز معدنی داخلی خواهد شد.

قاسمی ضمن اشاره به پیچیدگی‌های موجود در اکتشافات ذخائر معدنی و وجود و دسترسی به بانک اطلاعاتی برای کل کشور و میزان اعتماد به این داده‌ها گفت: خوشبختانه پورتال سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور (GSI.ir) همواره در جهت ارائه اطلاعات زمین‌شناسی و اکتشافی به جامعه علوم زمین کوشا بوده و سال ۱۳۸۰ اقدام به تاسیس پایگاه ملی داده‌های علوم زمین کرد که این پایگاه در راستای تحقق اهداف این سازمان با به اشتراک‌گذاری اطلاعات علوم‌زمین در سامانه‌های تحت نظارت خود اقدام به طراحی پرتال خود (ngdir.ir) کرده است.

کار بزرگ فولاد خوزستان در تامین نیاز بازار با وجود محدودیت‌های شدید برق

شرکت فولاد خوزستان در نیمه نخست امسال، یک ماه و نیم با محدودیت شدید برق مواجه بود و ۵۴۰ هزار تن از تولید فولاد برنامه‌ریزی‌شده خود را از دست داد. با وجود این دشواری عظیم، این شرکت با فاصله زیاد نسبت به رقبا، بزرگ‌ترین تامین‌کننده شمش فولادی در کشور بود. حجم معامله فولاد (شمش فولادی و اسلب) و آهن اسفنجی شرکت فولاد خوزستان در رینگ داخلی بورس کالا در نیمه نخست امسال به حدود ۱,۰۰۰,۰۰۰ تن رسید که همت و تلاش ستودنی این شرکت برای تامین نیازهای بازار علی‌رغم چالش شدید محدودیت‌های برق را نشان می‌دهد.

حجم معاملات شمش فولادی این شرکت در رینگ داخلی بورس کالا در نیمه نخست امسال با رشد ۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به حدود ۶۱۳ هزار تن رسید. اگر محدودیت‌های برق وجود نمی‌داشت، این شرکت در سطح بسیار بالاتری نیاز بازار به شمش فولادی را رفع می‌کرد کما اینکه در ۴ ماهه نخست امسال، حجم معاملات شمش فولادی این شرکت در بورس کالا، ۵۲ درصد بیش از ۴ ماهه نخست سال گذشته بود.

شرکت فولاد خوزستان با وجود محدودیت‌ها، یکی از تامین‌کنندگان بزرگ نیاز بازار به تختال و آهن اسفنجی نیز بوده و از ابتدای فروردین تا انتهای شهریور امسال ۱۷۹ هزار تن تختال و ۱۸۸ هزار تن آهن اسفنجی این شرکت در بورس کالا معامله شده است.

در نیمه نخست سال‌جاری، در مجموع ۳,۳۷۸,۲۰۰ تن شمش فولادی در رینگ داخلی بورس کالا معامله شده است که سهم فولاد خوزستان از کل معاملات شمش با وجود محدودیت‌های شدید برق در استان خوزستان، ۱۸/۱ درصد بوده است.

همچنین از ابتدای فروردین تا انتهای شهریورماه سال‌جاری، درآمد فولاد خوزستان از محل فروش شمش فولادی در رینگ داخلی بورس کالا با رشد ۵۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۱۲ هزار و ۸۴۵ میلیارد تومان رسیده است.

در این دوره، کل ارزش معاملات شمش فولادی در بورس کالا ۶۸ هزار و ۴۶۳ میلیارد تومان بوده که فولاد خوزستان ۱۸/۸درصد ارزش بازار داخلی شمش را به خود اختصاص داده است.

گفتنی است، فولاد خوزستان که تاکنون در برابر محدودیت‌ها و چالش‌ها، تاب‌آوری بالایی از خود نشان داده، برای تامین پایدار برق و جلوگیری از اخلال در روند تولیدات خود، در حال احداث یک نیروگاه سیکل ترکیبی ۵۲۰ مگاواتی است که فاز گازی آن تا یک سال و نیم آینده به بهره‌برداری می‌رسد؛ البته این نیروگاه، قابلیت توسعه به ۱۰۰۰ مگاوات را نیز دارا خواهد بود. فولاد خوزستان همچنین سعی کرده تهدید کمبود برق را به فرصت تبدیل کند و در دوره محدودیت‌های برقی، ظرفیت تولید فولاد خود را از ۳/۸میلیون به ۴ میلیون تن در سال افزایش داده است.

یادداشت

تحولی شگرف

امین صفری
کارشناس معدن

در چند ماه آینده شاهد راه‌اندازی فاز اول کارخانجات فرآوری مجتمع معدنی سرب و روی مهدی‌آباد خواهیم بود که توانایی تولید سالانه ۲۰۰ هزار تن کنسانتره سولفیدی روی را داشته و با بهره‌برداری از سایر فازهای مجتمع، میزان تولید به ۴۰۰ هزار تن در سال افزایش خواهد یافت.

در چند ماه آینده شاهد راه‌اندازی فاز اول کارخانجات فرآوری مجتمع معدنی سرب و روی مهدی‌آباد خواهیم بود که توانایی تولید سالانه ۲۰۰ هزار تن کنسانتره سولفیدی روی را داشته و با بهره‌برداری از سایر فازهای مجتمع، میزان تولید به ۴۰۰ هزار تن در سال افزایش خواهد یافت. تولید این مقدار کنسانتره در کشور قابل توجه است زیرا تا به امروز تنها معدن انگوران و سایر معادن کوچک‌مقیاس، تامین‌کنندگان اصلی مواد اولیه در بازار بوده‌اند اما با وارد مدار شدن این مجتمع، شرایط صنعت روی کشور بسیار تغییر خواهد کرد. اکثر کارخانه‌های فرآوری مواد معدنی فعال در صنعت سرب و روی، از دهه ۷۰ تا به امروز بر پایه استفاده از خاک‌های اکسیدی طراحی و احداث شده‌اند و به همین دلیل فقط توانایی فرآوری خاک‌های اکسیدی را دارند؛ ظرفیت تولید شمش روی کشور در حال حاضر ۴۷۵ هزار تن در سال است که به سبب کمبود خوراک اولیه (کنسانتره اکسیدی)، حداکثر میزان تولید شمش روی کشور حدود ۲۰۰ هزار تن در سال است؛ باید توجه داشت که این موضوع به منزله عدم استفاده از کنسانتره سولفیدی نیست و هم‌اکنون برخی از واحدهای تولیدی از این نوع کنسانتره استفاده می‌کنند اما مقدار بازیابی فلز روی از کنسانتره سولفیدی کمتر از میزان استاندارد است و این به این معنی است که واحدهای تولید شمش روی که شدیدا نیازمند خوراک اولیه هستند، توانایی استحصال کامل فلز را از کنسانتره سولفیدی ندارند؛ این موضوع سبب هدررفت بخش عمده‌ای از فلز محتوی کنسانتره شده که از نظر فنی و اقتصادی صحیح نیست. به همین دلیل برای تبدیل کنسانتره سولفیدی به اکسیدی و بهره‌گیری از تمام ظرفیت کارخانه‌های تولید روی، احداث واحدهای تشویه و یا واحدهای لیچینگ سولفیدی بسیار ضروری است. با احداث واحدهای لیچینگ سولفیدی، بهره‌وری واحدهای تولیدی افزیش یافته و تولیدکنندگان محصولاتی با توجیه اقتصادی مناسب از کنسانتره سولفیدی تولید خواهند کرد و همچنین امکان تولید شمش و کاتد روی به طور مستقیم از کنسانتره سولفیدی را خواهند داشت. متاسفانه برخی واحدهای تولیدی تمایلی به سرمایه‌گذاری به منظور بهره‌گیری از روش‌های نوین ندارند و علت آن را می‌توان در عدم رسیک‌پذیری بخش خصوصی و صرف هزینه در زمینه‌های تحقیقاتی، جست‌وجو کرد. فاصله دانشی زیاد ما با سایر کشورها قابل انکار نیست و باید گفت که ارتباط مراکز علمی کشور با مراکز علمی خارجی و ارتباط متخصصان و صنعتگران داخلی با همتایان خارجی خود کم‌رنگ شده است؛ همچنین کنفرانس‌هایی با حضور اساتید مجرب داخلی و خارجی در کشور برگزار نشده و تیم‌های تخصصی برای بازدید از کارخانه‌های خارجی اعزام نمی‌شوند تا این شکاف دانشی به وجود آمده رفع شود. گفتنی است که به سبب وجود تحریم‌ها، شرکت‌های بزرگ خارجی هم به طور مستقیم با صنعتگران داخلی ارتباط برقرار نکرده و امکان نقل‌وانتقال پول و دانش فنی نیز وجود ندارد. به همین دلیل تولیدکنندگان بخش خصوصی به روش‌های آزمون و خطا و پیاده‌سازی طرح‌های پایلوت، امکان دستیابی به دانش فنی را خواهند داشت که این موضوع ریسک مالی بسیاری داشته و سرمایه‌گذاران آن را نمی‌پذیرند؛ در چنین شرایطی، حاکمیت باید در این زمینه اقدامات موثرتری انجام دهد. در حال حاضر بخش عمده کنسانتره تولید شده در کشور اکسیدی بوده و حدود ۲۰۰ هزار تن کاتد روی از طریق مواد معدنی و مقدار کمی از بازیافت قراضه تولید می‌شود اما همان طور که اشاره شد با راه‌اندازی مجتمع سرب و روی مهدی‌آباد، تحولی عظیم در صنعت روی رخ خواهد داد و میزان تولید فلز روی در کشور به دو برابر میزان فعلی افزایش خواهد یافت. در این بین این سوال مطرح می‌شود که با توجه به نیاز مبرم کشور به مواد معدنی روی، چرا بهره‌برداری از این معدن تا به امروز به تاخیر افتاده است؟ باید به این نکته توجه داشت که راه‌اندازی چنین پروژه بزرگی در شرایط تحریمی و اقتصادی فعلی کشور، بسیار قابل تقدیر است با این حال، مشکلاتی مانند عیار پایین خاک روی معدن مهدی‌آباد (۵ درصد) در مقایسه با خاک معدن انگوران (عیار میانگین ۲۰ درصد) و عدم توجیه اقتصادی استخراج آن در سال‌های گذشته، عمق زیاد ماده معدنی و حجم عظیم باطله‌برداری مورد نیاز، نبود زیرساخت‌های لازم (آب و برق) و اخذ دشوار مجوزهای لازم به دلیل قرار گرفتن معدن در منطقه حفاظت شده، سبب طولانی‌تر شدن زمان راه‌اندازی این پروژه شده است. خوشبختانه در پنج سال اخیر این مشکلات رفع شده و اکنون شاهد راه‌اندازی بزرگ‌ترین واحد تولید کنسانتره روی کشور در مجتمع معدنی سرب و روی مهدی‌آباد که مجهز به آخرین تکنولوژی روز دنیا است، هستیم.

روی موج معدن

سوخت‌رسانی انقلاب چهارم صنعتی به معدن‌کاری

با گسترش اینترنت داده در ابعاد بزرگ و قابل تحلیل، به عنوان سرریز انقلاب چهارم صنعتی رویکردهای سنتی تولید جای خود را به روندهای پیشرو داد و ترکیب روبات ها، کنترل از راه دور، فناوری خودران و هوش مصنوعی فضای متفاوتی پیش روی بنگاه‌ها قرار داده است؛ بر این اساس کشورهایی مانند استرالیا، چین، کانادا و... با شتاب فراوان به سوی هوشمندسازی معدن پیش می‌روند و پیش‌بینی شده که حجم بازار معدن کاری دیجیتال از حدود ۹هزار و ۳۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹، به بیش از ۲۳ هزار میلیون دلار در سال ۲۰۲۷ برسد. با وجود پیشرفت معدن کاری هوشمند در جهان، وضعیت در ایران به سامان نیست و جز تعداد کمی از معادن، خبری از توسعه فناوری دیجیتال در این بخش دیده نمی‌شود. دولت البته نقشه‌هایی برای تحرک این بخش دارد و بخش خصوصی هم کارهایی را پیش برده است، اما چند مساله باعث شده تا چرخ‌های این جریان نوپا با سرعت مورد انتظار حرکت نکند؛ از جمله این چالش‌ها می‌توان به فاصله داشتن ماموریت پلت‌فرم شرکت‌ها با واقعیت‌های معدنی اشاره کرد؛ به گونه‌ای که در برخی موارد پروژه‌ها صرفا برای محیط آزمایشگاه قابل ارائه هستند. از سوی دیگر نبود ارتباط تنگاتنگ بین صنعت و بخش علمی و پژوهشی باعث شده تا برخی از نرم‌افزارها و پلت‌فرم‌های طراحی شده مربوط به موضوعاتی باشند که هیچ‌گاه دغدغه صنعت نبوده است.

روزگار معدن
سه‌شنبه
• ۴ مهر ۱۴۰۲ • ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۵۸

یادداشت

رشد فراگیر؛ نیاز امروز و فردای ایران

ارغوان فرزین‌معتمد
کارشناس مسائل اقتصادی

متوسط رشد اقتصادی سالانه ۸ درصد، هدفی ثابت و خدشه‌ناپذیر در برنامه‌ریزی دهه اخیر ایران است! در لایحه برنامه هفتم توسعه کشور در کنار هدف‌گذاری رشد اقتصادی ۸ درصدی، تحقق رشد اقتصادی عدالت‌محور نیز در نظر گرفته شده است. هرچند به نظر می‌رسد این لایحه نیز دچار سندروم ایرانی هدف‌گذاری بدون توجه به بار معنایی و الزامات اجرایی است که بیشتر برنامه‌ها و اسناد کشوری به آن مبتلا هستند- که در خصوص رویکرد رشد اقتصادی عدالت‌محور، معیارهای متصور بر آن و سازوکار دستیابی به آن توضیحاتی ارائه نشده؛ اما طرح این موضوع، فرصت مغتنمی است برای ورود به یک مبحث مهم اقتصادی تحت عنوان «رشد فراگیر (Inclusive Growth)» که با توجه به شرایط اقتصادی ایران در دهه گذشته و چالش‌هایی نظیر کمبود سرمایه‌گذاری خارجی، خروج سرمایه از کشور، درآمد ناکافی دولت‌ها برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های عمرانی و اجتماعی و نیز عدم اتصال به بازارهای جهانی در کنار گسترش نابرابری، فقر و بیکاری در کشور از ضروریات است. به عبارتی در شرایطی که در برنامه هفتم توسعه رشد با صفت عدالت‌محور مشخص و هدف گرفته شده است، انتظار می‌رود برنامه‌ریزان به مفهوم رشد فراگیر اقتصادی توجه ویژه داشته باشند. این در حالی است که این واژه با بیش از دو دهه قدمت، هنوز در ادبیات اقتصادی و برنامه‌ریزی‌های دولتی شناخته‌شده نیست.

سابقه استفاده از اصطلاح «رشد فراگیر» به سال ۲۰۰۰ میلادی و زمانی برمی‌گردد که رشد اقتصادی در غالب کشورها اعم از توسعه‌یافته و در حال توسعه، آن‌طور که انتظار می‌رفت منجر به کاهش نابرابری یا بهبود استانداردهای زندگی نمی‌شد. متخصصان و سازمان‌های بسیاری مفهوم رشد فراگیر را تعریف کرده‌اند. در سال ۲۰۰۰، کاکوانی (Kakwani) به همراه پرنیا (Pernia)، این مفهوم را در قالب رشد حامی فقرا تعریف کردند. ایشان رشد حامی فقرا را این‌گونه تعریف کردند که در فرآیند چنین رشدی، فقرا در انجام فعالیت‌های اقتصادی مشارکت فعال دارند و از منافع فعالیت‌های اقتصادی استفاده می‌کنند همچنین بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل، بانک جهانی، بانک توسعه آسیایی، بانک توسعه اسلامی، صندوق بین‌المللی پول بر مفهوم، روش اندازه‌گیری و راهکارهای دستیابی به رشد فراگیر متمرکز شده‌اند. به‌عنوان یک جمع‌بندی از تعاریف ارائه‌شده می‌توان رشد فراگیر را به‌عنوان فرآیندی از رشد اقتصادی توصیف کرد که فرصت‌هایی را برای مشارکت همه مردم، به‌ویژه فقرا فراهم می‌کند. انتظار می‌رود نتایج رشد فراگیر کاهش فقر و نابرابری و بهبود استاندارد زندگی برای همه را به همراه داشته باشد. به عبارت دیگر، چنین رشدی حامی فقرا است و فقرا در فرآیند رشد در کنار سایر گروه‌های مردمی از منافع رشد بهره‌مند می‌شوند.

با مقدمه فوق و با تمرکز بر لایحه برنامه هفتم توسعه، به نظر می‌رسد رشد عدالت‌محور تاکید شده در این لایحه فاقد نظریه، مفهوم‌شناسی و روش‌های دستیابی به آن باشد؛ چراکه نشانه‌ای از مکانیزم‌های دستیابی به رشد فراگیر اقتصادی و شاخص‌های مرتبط با آن در این لایحه دیده نمی‌شود. این در حالی است که باتوجه به مطالعات جهانی و نیز مطالعات انجام‌شده در کشور توسط متخصصان این حوزه، به نظر می‌رسد مناسب‌ترین مسیر در دستیابی به رشد عدالت‌محور، رشد فراگیر باشد. برای گام نهادن در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری مبتنی بر رشد فراگیر، مطالعات مبتنی بر شاخص‌های رشد فراگیر ضروری است. آنچه در این یادداشت ارائه شده است، بخش‌هایی از تحقیق انجام‌شده توسط نویسنده این سطور با استفاده از برخی شاخص‌های مرتبط با رشد فراگیر است که می‌تواند تصویر اولیه‌ای از وضعیت کشور در این خصوص به نمایندگان مجلس، سیاستگذاران و برنامه‌ریزان ارائه دهد تا در تقویت این برنامه در مسیر دستیابی به رشد عدالت‌محور، برنامه‌ریزی اجرایی مرتبط با برنامه هفتم توسعه و پایش و ارزیابی برنامه کمک‌کننده باشد.

نویسنده این سطور در تحلیل رشد و رشد فراگیر اقتصادی، بازه زمانی ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ را در نظر گرفته است. این بازه زمانی در اقتصاد ایران اهمیت ویژه‌ای دارد. در این بازه زمانی، ایران با دو موج تحریم‌های شدید اقتصادی مواجه بوده، برجام را تجربه کرده و همه‌گیری کووید-۱۹ همزمان با اثرات تحریم را سپری کرده است.

رشد اقتصادی ایران از سال ۹۰ به بعد نوسانات بسیاری داشته است. مروری بر رشد اقتصادی در بازه زمانی مورد اشاره و به تفکیک دوره‌های تاکیدشده نشان می‌دهد که رشد اقتصادی در ایران همزمان با تحریم، افت شدید داشته و در دوره برجام به بیشترین میزان خود رسیده است.

جدا از اهمیت بررسی روند رشد اقتصادی در ایران و نوسانات رشد همگام با تحریم‌ها و توافقات، استفاده از شاخص رفاه مشترک (Shared prosperity) که توسط بانک جهانی معرفی شده است، در بررسی وضعیت چهار دهک کم‌درآمد جامعه و میزان بهره‌مندی ایشان از منافع رشد اقتصادی کمک‌کننده است. در این شاخص میزان بهره‌مندی یا ضرر چهار دهک کم‌درآمد جامعه از رشد یا رکود جامعه مشخص می‌شود. به این منظور میانگین درآمد یا هزینه‌های چهار دهک کم‌درآمد جامعه با میانگین درآمد یا مصرف کل جامعه مقایسه می‌شود. در صورتی که متوسط درآمد یا مصرف چهار دهک اول از میانگین کل جامعه بیشتر باشد، به معنای فراگیر بودن رشد در صورت رشد اقتصادی و متضرر شدن کمتر چهار دهک اول جامعه از مضرات رکود اقتصادی است؛ در غیر این صورت رشد فراگیر نبوده یا مضرات رکود بر چهار دهک کم‌درآمد بیشتر بوده است.

کیفیت رشد اقتصادی یک بعد مهم برای دستیابی به این اهداف است. دولت اغلب رشد اقتصادی سالانه را به‌عنوان یک هدف توسعه ملی هدف قرار می‌دهد. اما تمرکز بر فراگیر بودن رشد و تنظیم شاخص‌های مربوط به فراگیری رشد در برنامه‌های توسعه ضروری است. پرداختن به روش‌های دستیابی به رشد فراگیر و شاخص‌های مترتب بر آن در نوشتار دیگری مورد بحث قرار خواهد گرفت، لیکن به‌عنوان یک جمع‌بندی از مطالب این بخش باید اشاره کرد که در مسیر دستیابی به رشد عدالت محور یا فراگیر به‌عنوان نخستین گام ضروری است تا سیاستگذاران به‌ویژه در بدنه سازمان برنامه و بودجه کشور دیدگاه درستی نسبت به رشد فراگیر یا حامی فقرا، شاخص‌ها و الزامات دستیابی به آن داشته باشند. شاخص‌ها و الزامات دستیابی به رشد فراگیر بسیار فراتر از موارد اشاره‌شده در لایحه برنامه هفتم است که بیشتر مبتنی بر کلی‌گویی، تمرکز بر انتقال صرف منابع مالی به گروه‌های کم‌درآمد و مواردی است که هر سال به‌عنوان راه‌حل در دستیابی به رشد اقتصادی عدالت‌محور ارائه می‌شود و طبق نتایج به‌دست‌آمده از مطالعات متعدد و حتی گزارش دیوان محاسبات کشور درخصوص عملکرد برنامه‌های توسعه قبل، توفیق چندانی نیز در دستیابی به آن وجود ندارد.

دلایل جهش صادراتی فولاد ایران در ۵ ماهه امسال

رئیس اسبق انجمن نوردکاران گفت: حجم صادرات ایران افزایش پیدا می‌کند، اما متأسفانه حجم ریالی آن کاهش یافته است و این درحالیست که شرکت‌های تولیدکننده نوردکار، قدرت تأمین مواد اولیه را ندارند و حتی از صادرات محصولات خود باز مانده‌اند.

احمد رضوی نیک در رابطه با دلایل جهش صادراتی فولاد ایران در ۵ ماهه امسال بیان کرد: متأسفانه در کشور بورس کالا برای عرضه محصولات، راهکارهای خوبی ندارد و با این وجود تمام شرکت‌ها الزام به عرضه در بورس هستند. این درحالیست که بسیاری از محصولات عرضه شده به فروش نمی‌روند و حتی ارگان‌های دولتی و سازمان‌هایی که مصرف کننده مقاطع طویل مانند میلگرد هستند، در بورس خرید نمی‌کنند.

وی اضافه کرد: در اکثر مواقع حدود ۱۰ درصد محصولات عرضه می‌شوند و مابقی آن روی دست تولیدکنندگان می‌ماند که این اتفاق باعث می‌شود ظرفیت تولید شرکت‌ها کاهش پیدا کند. البته محصولات باقی مانده برای فروش در بازارهای صادراتی مورد استفاده قرار می‌گیرند؛ چرا که در بورس کالا به فروش نرفته است. بنابراین به آنها مجوز صادرات می‌دهند که متاسفانه این کالاها نیز با قیمت‌های ارزان صادر می‌شوند.

رئیس اسبق انجمن نوردکاران تصریح کرد: در این راستا، آمارها نشان می‌دهد بخش خصوصی حدود ۱۰۵ درصد ارز حاصل از صادرات را به شبکه بانکی تقدیم کرده و وضعیت بهتری نسبت به بخش خصولتی و دولتی در زمینه بازگشت ارز دارد؛ به گونه‌ای که می‌توان گفت خصوصی‌ها تعهدات ارزی خود را کاملاً پاس کرده‌اند.

به گفته رضوی نیک، در بخش خصولتی دیده شده زمانی که یک شرکت تولیدکننده، شمش خود را در بورس کالا با تسعیر نرخ ارز که حدود ۵۰۰ تا ۵۰۲ دلار عرضه کرده، شمش صادراتی را در مرز عراق با قیمت ۴۶۰ دلار فروخته است.

وی با بیان اینکه چندین شرکت بزرگ فولادی در کشور دامپینگ کرده‌اند، گفت: برخی شرکت‌های فولادی کشور با وجود اینکه به مواد اولیه ارزان مانند سنگ آهن، آهن اسفنجی و گندله دسترسی دارند؛ به دلیل اینکه نمی‌توانند محصول نهایی خود را در کشور بفروشند، با دامپینگ، موفق به فروش محصولات خود می‌شوند.

عضو انجمن نوردکاران در پایان خاطرنشان کرد: در نتیجه این عملکرد، حجم صادرات ایران افزایش پیدا می‌کند، اما متأسفانه حجم ریالی آن کاهش یافته است و این درحالیست که شرکت‌های تولیدکننده نوردکار، قدرت تأمین مواد اولیه را ندارند و حتی از صادرات محصولات خود باز مانده‌اند.

«روزگار معدن» اثر رشد اقتصاد بر بخش معدن را بررسی کرد:

تکرار یک شعار

شهریار خادمی

یکی از محورهای اصلی اقتصادی در کشور هدفگذاری رشد هشت درصدی اقتصاد است که توسط دولت ابراهیم رئیسی بر آن بارها تاکید شده است. با این حال سوالی که وجود دارد آن است که آیا اساسا دستیابی به هدف مذکور قابل تحقق است یا هدفی بزرگنمایی شده و احتمالا تبلیغاتی است. به نظر می‌رسد برای رسیدن به هدفگذاری فوق چندان راه ساده‌ای در پیش دولت رئیسی نیست. هر چند بارقه‌هایی از امید در تاریخچه رشد اقتصادی بخش‌های مهمی مثل استخراج معادن وجود دارد که می‌توان به آن دل بست تا رشد هشت درصدی مد نظر دولت سیزدهم محقق شود؛ اما مسئله اساسی آن است که بیش از نیمی از تولید کشور وابسته به بخش خدمات است که چه از ناحیه بسته بودن واردات ضربه می‌خورد و چه از ناحیه ضعیف شدن تقاضای داخلی در نتیجه کاهش مصرف خصوصی طی چند سال اخیر منبعث از تحریم و کاهش تولید وابسته به آن، طبعا هدفگذاری رشد اقتصادی بالا چه از جهت ارتقای سطح رفاه خانوار و چه از جهت جذب بخشی از رشد نقدینگی (که به خودی خود اثر ضد تورمی دارد) بسیار مفید است. رشد اقتصادی هم می‌تواند موتور افزایش رشد اشتغال را روشن کند و هم در فضای اقتصاد کنونی کشور نقطه امیدی باشد که نوسانات و التهابات کنونی رو به اتمام است. حال در این بین کارشناسان اعتقاد دارند که یکی از راه‌های رسیدن به رشد ۸ درصدی اقتصاد از مسیر معدن و صنایع معدنی می‌گذرد، سوالی که مطرح می‌شود، این است که آیا بخش معدن توانایی و تاب‌آوری جهت تحقق این هدف را دارد یا خیر، برای رسیدن به جواب این سوال ما در «روزگار معدن» با دوتن از کارشناسان معدن به گفت‌وگو نشستیم.

▣ ارتباطات، شرط نخست رسیدن به رشد اقتصادی

بهرام شاه ویسی کارشناس معدن در گفت‌وگو با «روزگار معدن» در مورد موضوع یاد شده اظهار کرد: ظرفیت ذخایر معدنی کشور ما به‌گونه‌ای است که می‌توان در هر گوشه این کشور پهناور به ذخایر گرانبها غنی و متنوع معدنی دست یافت که حتی برخی از آنها در جهان دارای بهترین کیفیت هستند. متاسفانه با وجود داشتن منابع غنی معدنی و ظرفیت اقتصادی کشور به واسطه معادن، مزیت اقتصادی معدنی در سرنوشت کشور ما به‌طور جدی دیده نشده است و تاکنون نتوانسته‌ایم برداشت مناسبی از ذخایر معدنی خود داشته باشیم؛ به‌طوری‌که سهم اندک صادرات مواد معدنی در تولید ناخالص داخلی کشور بیانگر این واقعیت است. هر چند رقابت بین‌المللی در برخی از فعالیت‌های معدنی در سطح بالایی قرار دارد، اما روند نزولی وسعت ارتباطات بین‌المللی با توجه به تحریم و شرایط ویژه کشور موجب کاهش صادرات مواد معدنی شده است.

وی افزود: درحال‌حاضر، فضای کسب‌وکار در بخش معدن بسیار نامطلوب ارزیابی می‌شود. تحریم‌های سیاسی و اقتصادی قوانین و مقررات دست و پاگیر، بوروکراسی موجود در بخش معدن، بخشنامه‌های متعدد، عدم تسهیل در قوانین مالیاتی، عوارض، کار و رفاه اجتماعی، فرسوده بودن ناوگان ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی، عدم تسهیلات سرمایه در گردش، نیاز سرمایه‌گذاری کلان در امور زیربنایی معدنکاری، نبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل ریلی، عدم پایبندی مسئولان به تعهدات، قراردادها و واگذاری‌های انجام شده و نادیده گرفتن حق و حقوق بخش خصوصی در بخش معدن، عدم امنیت و عدم وجود فضای مناسب کسب‌وکار برای سرمایه‌گذاران در بخش معدن، از دیگر چالش‌های بخش معدن و صنایع معدنی کشور است.

این فعال معدنی ادامه داد: توسعه بخش معدن به علت ویژگی‌های خاص آن نیازمند سرمایه ثابت بالا و حاشیه سود پایین است، بنابراین سرمایه‌گذاری در بخش معدن به علت بلندمدت بودن نیازمند سطح بالایی از ثبات سیاسی و اقتصادی در کشور است. بسیاری از کشورهای صنعتی و قدرتمند در فعالیت‌های معدنی از اکتشاف تا تولید محصول نهایی سرمایه‌گذاری کلانی را انجام داده‌اند و توانسته‌اند با صادر کردن مواد معدنی، همچنین فناوری و دانش فنی در این حوزه به دیگر کشورها به سود برسند. در ایران به‌رغم وجود منابع انرژی ارزان، نرخ دستمزد پایین و دسترسی به آب‌های آزاد، به علت تصمیمات لحظه‌ای و ریسک بالای سیاسی، سرمایه‌گذاران از فعالیت در اقتصاد ایران امتناع می‌کنند. یکی از دلایل عدم پیشرفت در بخش معادن و صنایع معدنی، فقدان یک استراتژی مشخص، همچنین تغییرات فراوان قوانین و بخشنامه‌های مربوط به این حوزه است. این مسئله باعث شده که معدنکاران داخلی به خام‌فروشی روی آورند.

وی خاطرنشان کرد: از دیگر دغدغه‌های بخش معدن و صنایع معدنی بحث تامین مالی است. کمبود منابع مالی داخلی باعث ایجاد رکود در فعالیت‌های معدنی شده است یا اندک فعالیت‌های معدنی را با افت کیفیت همراه کرده است؛ بنابراین ورود سرمایه به حوزه معدن ایران به‌عنوان عاملی موثر برای ظرفیت‌سازی و تولید و جهش صادرات مواد معدنی و محصولات بالادستی با ارزش افزوده بالاتر، به شمار می‌رود.

شاه ویسی بیان کرد: دولت با اعتماد و حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی با حفظ مسئولیت‌پذیری آنان و کاهش تصدی خود همراه با حضور کارآمد می‌تواند به سمت خصوصی‌سازی صحیح حرکت کند و مانند دیگر کشورهای جهان از تصدی‌گری اقتصاد دولتی در معادن بکاهد. ایجاد زمینه جذب و تشویق سرمایه‌گذاران خارجی با هدف انتقال دانش فنی و روش‌های پیشرفته مدیریت بنگاه‌های معدنی می‌تواند منجر به رشد تکنولوژیک و بهبود بهره‌وری در بخش معدن به همراه ورود سرمایه به کشور شود. ایجاد تعامل درست و سازنده بین بخش خصوصی داخلی کشور با سرمایه‌گذاران خارجی خود عامل مهمی در رشد فزاینده سرمایه‌گذاری خارجی است.

اعطای کمک‌های فنی و اعتباری در بخش معادن، نقش موثری در افزایش میزان سرمایه‌گذاری در این حوزه دارد. کمک‌های فنی و اعتباری به بخش معدن باید در راستای کمک به ارتقای تولید و ارزش افزوده معادن، ارتقای ایمنی معادن، حمایت از اکتشاف، کمک به تامین زیرساخت‌های معادن، افزایش تولید و رشد ارزش افزوده بخش معدن و حمایت از بخش خصوصی باشد.

وی افزود: تسهیلات از محل کمک‌های فنی و اعتباری در صورت نبود مشکلات قانونی مبنی بر قوانین و مقررات بانک‌ها و شرایط اجرایی و فیزیکی طرح‌ها، کمک ویژه‌ای به صنایع معدنی خواهد کرد. اعطای کمک‌های فنی و اعتباری به معادن غیرفعال در کشور که دارای پروانه بهره‌برداری هم هستند، به‌منظور اکتشاف و بهره‌برداری از آنها توسط ارگان‌های مسئول و یکپارچگی سازمان‌های ذیربط از جمله وزارت صمت، بانک عامل و صندوق بیمه سرمایه‌گذاری می‌تواند این معادن را به چرخه تولید بازگرداند.

▣ سهم انکارناپذیر معدن در تولید ناخالص داخلی

این کارشناس معدن اظهار کرد: عوامل زیادی وجود دارند که باعث افزایش هزینه تمام‌شده استخراج و فرآوری و در نهایت افزایش نرخ تمام‌شده مواد معدنی می‌شوند. مواد معدنی که قابلیت صادر کردن را دارند، تابع عواملی از جمله نرخ بازارهای جهانی، هزینه‌های تولید و هزینه‌های حمل‌ونقل مواد معدنی است، اما محدودیت صادرات بیشتر ناشی از هزینه‌های بالای حمل‌ونقل است که مانع توسعه سرمایه‌گذاری این بخش شده است.

شاه ویسی بیان کرد: معادن در بسیاری از کشورهای معدنی دنیا سهم قابل توجهی در تولید ناخالص داخلی به‌عنوان شاخص اساسی در تعیین میزان تولید و درآمد ملی را به خود اختصاص داده‌اند، در حالیکه با توجه به آمارهای بانک مرکزی سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی کشور ما بسیار ناچیز است. با وجود مواد معدنی متنوع در ایران، صنایع معدنی به‌عنوان یکی از ارکان کارآمد اقتصادی کشور، می‌تواند سهم متناسبی را در اقتصاد ملی داشته باشد.

وی ادامه داد: سرمایه‌گذاران بخش معدن بر حسب سیاست‌گذاری‌های متعدد و بعضا دست و پاگیر در بخش معدن دچار سردرگمی هستند، به‌طوری‌که در چند سال گذشته بسیاری از معادن مختلف کشور با موانع گوناگون در بهره‌برداری و استخراج روبه‌رو بوده‌اند و این موضوع تعطیلی بسیاری از معادن و کاهش شدید فعالیت‌های معدنی را در کشور به همراه داشته است و به همین دلیل با وجود تنوع بسیار زیاد مواد معدنی، معدن ایران هنوز جایگاه واقعی خود در بازارهای جهانی را ندارد؛ چراکه تنها دارا بودن منابع طبیعی خدادادی نمی‌تواند برای ما امتیازی برای توسعه اقتصادی کشور و مطرح بودن در اقتصاد جهانی باشد. ظرفیت‌های بسیار بالای معادن ایران قابلیت توسعه بیش از پیش را دارند و به جرات می‌توان ادعا کرد که محصولات معدنی ایران در صورت رفع مشکلات موجود و تکمیل زنجیره تولید، بهترین و مناسب‌ترین حوزه برای رونق اقتصادی کشور است که بدون شک با برنامه‌ریزی اصولی و هدفمند می‌توان انتظار تحقق هدف نهایی از توسعه بخش معدن در اقتصاد را داشت.

شاه ویسی اظهار کرد: یکی از راهکارهای مهم برای ادامه حیات معدن، علاوه بر سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها برای استخراج مواد معدنی، کار روی کارخانجات فرآوری و استحصال مواد معدنی و تولید زنجیره ارزش بعد از آن و رسیدن به ارزش افزوده بالاتر و تبدیل شدن مواد معدنی کشور به محصولات بالادستی نظیر فولاد، آلومینیوم، مس، سیمان و دیگر فرآورده‌های معدنی و صادرات این محصولات است که درحال‌حاضر کمبود منابع مالی و نبود زیر ساخت‌های لازم برای ایجاد یا ادامه حیات واحدهای مختلف فرآوری، مانع تقویت صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده بالاتر شده است. البته از دیدگاه اقتصاددانان، هر ماده معدنی که در بازار رقابتی قابلیت عرضه داشته باشد را باید صادر کرد، ولی تولیدکنندگان ایرانی و معدن‌داران ما به دلیل بار تعهدات مالی، بعضا مجبور به فروش و صادرات مواد خام با ارزش افزوده پایین و زیرقیمت می‌شوند. قیمت‌های پایین‌تر از شاخص بازار که باعث ضرر و زیان تولیدکننده و معدن‌دار می‌شوند.

وی ادامه داد: صادرات نیازمند یک تحول اساسی و اصولی در ابعاد گوناگون از جمله فضاسازی مناسب برای صادرات، مدیریت حرفه‌ای مطالعه و شناخت بازارهای جهانی، فعالیت‌های بازاریابی حرفه‌ای و حفظ روابط مناسب با کشورهای خارجی است. بخش معدن ایران هنوز جایگاه واقعی خود در بازارهای جهانی را ندارد. پر واضح است که برای دستیابی به رشد اقتصادی در هر زمینه‌ای باید با دنیا ارتباط داشت. دولت برای رونق بخشیدن صادرات مواد معدنی وکسب درآمد بیشتر از این بخش، وظایف مهمی بر عهده دارد. اگر قرار است استراتژی اقتصادی کشور روی بخش معدن باشد باید تسهیلات مناسب در اختیار این بخش گذاشته شود تا سرمایه‌گذاران به فعالیت در بخش معدن ترغیب شوند.

این فعال معدن اظهار کرد: صادرات متاثر از تولید و تولید متاثر از سرمایه‌گذاری است. ما وقتی می‌توانیم به توسعه صادرات فکر کنیم که به موضوع سرمایه‌گذاری اهمیت دهیم. هر نگاه توسعه‌ای نیازمند هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی است. جهش در هر زمینه‌ای بدون برنامه‌ریزی امکان‌پذیر نیست، باید ترتیبی اتخاذ کرد که هر عاملی که اثر منفی و بازدارنده بر اهداف دارد، شناسایی و رفع شود. پایین بودن کیفیت محصولات تولیدی، بالا بودن قیمت‌ها، عدم یکنواختی در کیفیت، عدم تعهد در مدت زمان تحویل و مانع‌تراشی برای صادرات محصولات معدنی از ضعف‌های عمده کشور در صادرات مواد معدنی به شمار می‌رود. با ارتقای سطح فناوری‌ها می‌توانیم از تولید محصولات مرغوب و باکیفیت برخوردار باشیم تا بتوانیم جایگاه خود در بازارهای رقابتی جهانی را حفظ کنیم.

شاه ویسی در پایان اظهار کرد: دولت و مسئولان باید با حمایت همه‌جانبه و البته هدفمند و با توجه به رویکرد صادرات مواد معدنی و محصولات بالادستی با ارزش افزوده بالاتر و با ارزآوری مثبت از طریق فراهم کردن زیرساخت‌ها و ایجاد زمینه‌های لازم در داخل کشور برای واحدهای تولیدی به سمت ایجاد ارزش افزوده بالاتر، همچنین تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم، گسترش خدمات تجارت خارجی، ترانزیت و نوسازی سیستم حمل‌ونقل و ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار، سهم ایران را در بازارهای جهانی مدنظر داشته باشند.

▣ اراده، شرط دوم رسیدن به رشد اقتصادی

صابر کوشا عضو نظام مهندسی معدن استان یزد نیز درباره ظرفیت‌های بخش معدن کشور بیان کرد: بخش معدن کشور به جز ظرفیت‌های گسترده، میزان بهره‌برداری و سطح تولید خوبی ندارد و به همین دلیل است که به‌سادگی می‌توان اهداف رشد بالاتر را هم محقق کرد. اگر میزان تولیدات بهینه و در نزدیکی حداکثر توان بود، دستیابی به اهداف رشد بالا به سادگی امکان نداشت.

وی درباره نرخ هدف‌گذاری‌شده توسط دولت بیان کرد: اگر عدد خاصی هدف‌گذاری می‌شود، با مطالعه و برنامه‌ریزی است. البته سوابقی در این زمینه دیده نشده و برنامه‌ها هم به‌طور تفصیلی ارائه نشده که قابل اظهارنظر باشد. در هر صورت، اگر بدنه حکمرانی بخش معدن کشور اراده کند، رشد و جهش تولید این بخش به سادگی امکان‌پذیر است. کافی است فضای کسب‌وکار بهبود یابد.

وی یکی از مهم‌ترین تغییرات موردنیاز را شیوه نگاه به بخش معدن دانست و توضیح داد: رویکرد حاکمیت بخش معدن کشور، از سالیان دور تاکنون، بررسی این بخش از دیدگاه تقاضامحوری بوده است. به عبارت دیگر، ابتدا مشخص می‌شد که صنایع و صنایع معدنی کشور چه نیازهایی دارند و سپس براساس آنها برای توسعه بخش معدن که تامین‌کننده مواد اولیه صنایع بود، اقدام می‌شد.

کوشا در ادامه تاکید کرد: برای نفع کل اقتصاد باید این نگاه تغییر کند و با اعتقاد به شعار «معدن به جای نفت»، این بخش را مستقل و به اصطلاح عرضه‌محور ببینیم. با دیدگاه جدید، تمام تلاش‌ها باید برای افزایش توان تولید و بهره‌برداری از معادن کشور باشد. بخشی از تولیدات صرف تامین نیازهای داخلی خواهد شد و اگر برای فرآورده‌های معدنی خاصی تقاضای داخلی وجود نداشته باشد، با تمهیدات خاصی امکان صادرات آنها فراهم شود. زمانی که نگاه ما عرضه‌محور باشد و با فراهم‌سازی زیرساخت‌ها و بهبود فضای کسب‌وکار امکان افزایش تولیدات را فراهم کنیم، در نهایت می‌توانیم مازاد نیاز کشور را صادر کرده و به ارزآوری برسیم.

حال اگر این ارزها به‌درستی مدیریت شده و به جای صرف شدن آنها برای مخارج، در معدن و صنایع معدنی کشور سرمایه‌گذاری شود، به‌تدریج شاهد جان گرفتن این بخش‌ها خواهیم بود. وی شرح داد که بخش سنگ‌آهن کشور از این نظر می‌تواند الگویی برای سایر معادن باشد و همان اتفاقی که ۷ یا ۸ سال پیش در این بخش افتاد، باید در سایر معادن هم بیفتد. در آن زمان، سنگ‌آهن تولیدی کشور پس از تامین نیازهای داخلی به صادرات می‌رسید و از ارزهای حاصل برای توسعه معادن و صنایع خود استفاده می‌کرد.

کوشا توضیح داد: اگر این نگاه متفاوت به معادن کشور اتخاذ شود، تحرک بیشتری را در اقتصاد کشور شاهد خواهیم بود. به‌عنوان مثال، نیاز به نقش‌آفرینی‌های سازمان توسعه تجارت برای فراهم‌سازی بسترهای صادرات خواهد بود. همچنین فعالان معدنی باید تاجران را تحریک کنند که به سمت تجارت محصولات معدنی بیایند. با این حال، اگر چنین اقداماتی انجام شود، مزایای آن برای کشور به صورت پلکانی و فزاینده بیشتر خواهد شد؛ توسعه و اشتغال و ارزش‌افزوده بالاتری در بخش معدن و صنایع معدنی برای کشور به‌دست خواهد آمد.

خروج مسکن از رکود به فولاد جان تازه‌ای خواهد بخشید

یک کارشناس فولادی گفت: در ۴ ماهه ابتدای امسال برق رسانی به فولادسازان نسبت به سال گذشته در روند بهتری قرار داشت به گونه‌ای که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۱ حدود ۹ درصد رشد تولید داشتیم اما در مردادماه به مراتب شرایط سخت‌تر شد. علی اسکینی با اشاره به وضعیت تولید فولاد در تابستان امسال، اظهار کرد: در ۴ ماهه ابتدای سال‌جاری برق رسانی به فولادسازان نسبت به سال گذشته در روند بهتری قرار داشت به گونه‌ای که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۱ حدود ۹ درصد رشد تولید داشتیم اما در مردادماه به مراتب شرایط سخت‌تر شد. وی گفت: بررسی آمارها نشان می‌دهد در مردادماه سال گذشته تقریبا یک میلیون تن در بورس کالا عرضه داشتیم، این در حالی است که در مردادماه سال جاری تنها ۸۵۰ هزار تن محصول عرضه شده است. بر همین اساس، می‌توان گفت تولید فولادسازان ایرانی تا حدودی در روند نزولی قرار گرفت که مهم‌ترین دلیل آن، چالش‌های تامین انرژی است. به گفته کارشناس صنعت فولاد، دولت و سیاست گذاران اولین جایی که برای صرفه جویی انرژی در نظر می‌گیرند، صنایع است و همین عملکرد باعث می‌شود تولیدکننده بیشتر اوقات تحت فشار قرار گیرد. وی با اشاره به موضوع کمبود نقدینگی در فولادسازان مطرح کرد: بازار فولاد ایران شهریور ماه ۱۴۰۲ را با مشکل کمبود تقاضا و افزایش کلی قیمت‌ها در مورد اکثر مقاطع فولادی به پایان رساند.

کمبود انرژی؛ کابوس فولادسازان

یک کارشناس صنعت فولاد گفت: با توجه به بحران انرژی که فولادسازان کشور به دلیل عدم مدیریت صحیح با آن مواجه اند، به نظر نمی‌رسد تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ محقق شود. حسن طاهری با اشاره به اینکه در حال حاضر فعالان صنعت فولاد کشور با کمبود انرژی دست و پنجه نرم می‌کنند، اظهار داشت: قطعی برق در فصل تابستان و قطعی گاز در فصل زمستان، به کابوسی برای فعالان صنعت فولاد کشور تبدیل شده است. وی گفت: در حال حاضر اکثر صنایع با بحران انرژی مواجه هستند و متاسفانه چاره‌ای برای رفع این معضل نیز اندیشیده نمی‌شود. از سوی دیگر، وضع قوانین و دستورالعمل‌های غیرکارشناسانه نیز بر معضلات فعالان صنعتی به ویژه فولاد افزوده است و امیدواریم در آینده نزدیک، شاهد کاهش این معضل باشیم. این فعال فولادی ادامه داد: در حال حاضر بالغ بر ۹۵ درصد اقلام مصرفی تولید فولاد بومی‌سازی شده است، ضمن اینکه بخش عمده‌ای از تجهیزات و ماشین‌آلات مورد نیاز مجموعه ساخت داخل بوده و به غیر از ماشین‌آلات ابتدایی خط تولید که از کشور هند وارد می‌شود، تمامی تجهیزات و قطعات مصرفی بومی‌سازی شده‌اند. وی بیان کرد: در ارتباط با چشم‌انداز صنعت فولاد باید گفت که با توجه به بحران انرژی که فولادسازان کشور به دلیل عدم مدیریت صحیح با آن مواجه اند، به نظر نمی‌رسد تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ محقق شود.

روزگار معدن
سه‌شنبه
۴ مهر ۱۴۰۲ • ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۳
سال ششم • شماره ۱۱۵۸

آیا چین در صادرات فولاد نسبت به هند برتری دارد؟

آمار نشـان می دهد چین در سـال جاری میلادی چین نسـبت به هند در صادرات فولاد برتری داشته باشد. هر دو کشور صادرات فولاد زیادی دارند و کارخانه های هندی حدود ۱۵ درصد از محصولات خود را برای صادرات اختصاص می دهند.

اما داده ها نشـان می دهد که چین در مقایسـه با ۴۶ میلیون تن در ۸ ماهه مشابه سال ۲۰۲۲، افزایش قابل توجه ۲۸ درصدی در صادرات ژانویه تا آگوست امسال داشته که به ۵۹ میلیون تن رسید.

از سوی دیگر، هند در این دوره شاهد کاهش چشمگیر بیش از ۲۵ درصدی صادرات فولاد خود بود. صادرات آن در ژانویه تا آگوست ۲۰۲۳ در مقایسه با ۸ میلیون تن مدت مشابه سال قبل، ۶ میلیون تن شد.

چین سال گذشـته در صادرات چندان فعال نبود. بنابراین، هند توانست حجم قابل توجهی را به کشـورهایی که چین به طور سـنتی به آنها صادرات داشـت، برای مثال آسیای جنوب شرقی صادر کند.

با این حال، در سال ۲۰۲۳، داستان چین کمی متفاوت بود. اگرچه رسما متعهد شده بود که از صادرات گریدهای تجاری به محصولات با ارزش افزوده و با حاشیه سود بالاتر تمرکز کند، اما در واقعیت، نتوانست این کار را انجام دهد.

از سـوی دیگر، تقاضای داخلی آن پس از فروپاشـی بازار مسـکن در سـال ۲۰۲۱ نتوانست افزایش یابد.

بنابراین، کارخانه های چینی که با اشـباع تولید، تقاضای کم و حاشیه سود فشرده مواجه شـدند، صادرات را کاهش دادند از این رو داسـتان صادرات چین در مقابل هند احتمالا در سال ۲۰۲۳ پایانی مشابه آنچه تا کنون دیده شده داشته باشد.

در آگوسـت سـال جاری میلادی چین بالغ بر ۱۰۶,۴۱۵ میلیون تن سـنگ آهن و کنسانتره وارد کرد که نسبت به سال گذشته ۱۰,۶ درصد افزایش داشت.

واردات به بالاترین حد خود در سـه سـال اخیر رسیده اسـت. طبق آمار اداره کل گمرک چین، از ژانویه تا آگوسـت نیز در مجموع ۷۷۵,۶۵۸ میلیون تن سـنگ آهن و کنسـانتره سـنگ آهن وارد چین شده که نسبت به سال گذشته ۷,۴ درصد افزایش داشته است.

به طور کلی، سـپتامبر تـا اکتبر به عنوان فصل اوج مصرف فـولاد در چین در نظر گرفته می شود، پیش از آن کارخانه های چینی ممکن است محموله های سنگ آهن بیشـتری رزرو کنند که منجر به افزایش کل حجم واردات سنگ آهن در ماه آگوست می شود.

رشد جمعیت، نیاز به محصولات معدنی را تضمین می کند

مهدی نجفی

جهان آماده می‌شـود تا محـل زندگی حدود ۹ میلیارد نفر را فراهم کند؛ اتفاقی که تا سال ۲۰۵۰ روی خواهـد دارد. اما میزان تقاضای مواد معدنی و عرضه آنها به نحوی اسـت که نگرانی از آینده بشر در کره خاکی احساس می‌شود.

آیـا تمـام انسـان‌ها می‌تواننـد بـا مدیریـت فعالیت‌هـای خود به زندگـی در زمین ادامه دهند یا قحطی معدنی بزرگ در سال‌های آینده می‌تواند نسل انسان را در خطر انقراض قرار دهد؟

وب‌سایت تحلیلی «دی گلد ریپورت» برای پاسخ به این سـوالات، مصاحبـه‌ای اختصاصی با «ریک میلـز» انجـام داده کـه خلاصـه آن را می‌خوانید. گفتنـی اسـت که ریک میلـز، بنیانگـذار «اهد آو دی هرد» اسـت که به معنای «پیشگام جمعیت»، تحلیلگـر بازارهای جهانی مواد معدنی و ارائه‌کننده مشاوره به سرمایه‌گذاران است.

◉ سازمان ملل متحد پیش‌بینی کرده تا سال ۲۰۵۰ شـاهد زندگی کردن ۹ میلیارد نفر روی کره زمیـن خواهیم بود. این اتفاق چه اثری بر تولید محصولات معدنـی و وضعیت بازار آنها خواهد داشت؟

آمار بسـیار دور از ذهن و وحشـتناک هسـتند. براسـاس گزارش سـازمان ملل، جمعیت جهان در میانه سـال ۲۰۲۲ بـه ۸ میلیارد نفر رسـید. این موضوع به معنای آن اسـت که اکنون ۱/۵ میلیارد نفـر بیـش از ۱۲ سـال قبل بر سـر سـفره ناهار می‌نشـینند. از این میان، حدود ۶۰درصد در آسیا زندگـی می‌کنند؛ ۱۶درصد در افریقا ، ۱۰درصد در اروپـا ، ۹درصد در امریکای لاتیـن و حوزه دریای کارائیـب (۶۳۴میلیون نفر) و ۵درصد باقیمانده هم در امریکای شـمالی یعنی ایـالات متحده و کانادا (۳۵۸ میلیون نفر).

ایـن ارقـام را می‌توان با جمعیـت ۱/۴ میلیارد نفری چین و ۱/۴میلیارد نفری هند مقایسـه کرد؛ کشورهایی که به ترتیب ۱۹ و ۱۸درصد از جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند.

نرخ رشـد جمعیت جهان از ۱/۲۴درصد ۱۰سال پیـش به ۱/۱۸ درصد کنونی کاهش یافته اما هنوز هم هر سـال ۸۳ میلیـون نفر بـه جمعیت جهان افزوده می‌شود.

نیمی از افزایش جمعیت کنونی و تا سال ۲۰۵۰ در افریقا رخ می‌دهد و بیشـتر افراد متولد شده در ایـن بازه زمانی در کشـورهای در حال توسـعه به دنیـا خواهد آمد. با این حسـاب، زمانی که به نیاز جهانی برای منابع معدنی نگاه می‌کنیم، جهان غرب اهمیت خود را از دست می‌دهد. روند تغییر جمعیت در این منطقه از جهان با سایر نقاط تفاوت دارد.

◉ آیـا می‌تـوان راهی بـرای رهایـی از یک بحران (منابع و مواد معدنی) پیدا کرد؟

«نورمن بورلاگ»، پدر «انقلاب سـبز» می‌گوید: در صورتی که مصرف هوشـیارانه باشد و همه چیز به درستی انجام شـود، می‌توان در این کره خاکی شـرایط زندگی ۱۰میلیارد نفر را فراهم کرد. اکنون ما در لبه رسـیدن به جمعیـت ۸/۵ میلیارد نفری بـرآورد شـده برای سـال ۲۰۳۰ و افزایـش آن به ۹/۷میلیارد نفر در سال ۲۰۵۰ هستیم.

زمانی که جمعیت جهان به ۷میلیارد نفر رسید، سـازمان ملل متحـد این هشـدار را داد که اکنون سـاکنان کره زمین به حد بحرانی رسیده‌اند و برای فراتـر رفتن از این مرحله نیاز به مصرف و توسـعه پایدار است.

چگونه قرار است نیازهای ۸۳میلیون نفر جمعیت جدید را در هر سـال برآورده کنیم؟ مانند آن است کـه هر هفتـه یک شـهر کامل بـرای ۱/۵میلیون نفر بسـازیم. مصـرف کنونی جهان بسـیار زیاد و غیرمنطقی است. بسـیاری از منابع جهان از جمله منابع و ذخایر معدنی تجدیدپذیر نیستند و سال به سـال از مقدار آنها کاسته می‌شـود. با این شرایط، حتـی منابع تجدیدپذیر هم زمان لازم برای احیای خـود را پیدا نمی‌کنند. در حال حاضر و با جمعیت کنونی، مصـرف جهانی به اندازه ۱/۴ توان سـیاره زمین اسـت. تا سـال ۲۰۳۰، جمعیت ۸/۵میلیارد نفری زمین می‌تواند به اندازه ۲ سـیاره به آن فشار وارد کند.

در حالـی چنین وضعیت رخ می‌دهـد که میانه جمعیت جهان ۲۹/۶ سـال اسـت؛ یعنـی نیمی از آنها جوان‌تر از این سـن هستند و نیم دیگر پیرتر. از طرفی حـدود ۲۶ درصـد از جمعیت جهان هم کمتر از ۱۵ سـال دارند. با این شرایط، تا چند سال دیگر و زمان افزایش مصـرف و تقاضای این بخش از جمعیت جهان، به کلی عوض می‌شـود و مصرف سیر صعودی به خود می‌گیرد. اگر این روند محدود و مدیریت نشـود، می‌تواند به ضرر تمام افراد بشـر تمام شود.

◉ اگر میـزان ذخایـر معدنی در حـال تمام شـدن اسـت، چرا قیمت محصـولات معدنی همچنان کاهش می‌یابد؟

موارد زیادی منجر به این اتفاق شـده اسـت. در بطن ماجرا، عربسـتان سعودی و عراق تولید نفت و گاز خود را افزایش می‌دهند تا بقیه تولیدکنندگان را زیر فشـار بگذارند. نرخ بهره صفر درصد از سوی فدرال رزرو امریکا سبب می‌شود که سرمایه‌گذاران به دنبال سودهای کوتاه‌مدت و خرید سهام زودبازده بروند. جهان درباره بلندمدت بودن رشـد اقتصادی چیـن تردید دارد. ولـی یکـی از مهم‌ترین دلایل این موضـوع، دلار قدرتمند اسـت. اکنون دلار در مستحکم‌ترین وضعیت خود قرار دارد و سبب شده که قیمت محصولات معدنی را کاهش دهد. در کنار این مسائل، یکی از کارشناسان معدنی جهان به نام «برنـت کوک» به تازگی عنوان کـرده که عرضه و تقاضـای محصولات معدنی جهان به زودی شـاهد یک تنگنای دیگـر هم خواهد بود و آن هم کاهش هزینه‌های اکتشافی اسـت. با توجه به آنکه درآمد شـرکت‌های معدنی کاهش یافتـه، در صرف منابع مالی خـود صرفه‌جویی می‌کنند امـا این هزینه‌ها از بخش اکتشاف کم شـده است. به این ترتیب، با فرسوده شـدن ذخایر کنونی در دست بهره‌برداری، کمبود عرضه باعث افزایش شـدید قیمت‌ها خواهد شد.

◉ آیا شما هم این موضوع را تایید می‌کنید و چه زمانی باید منتظر آن بود؟

نمی‌توان به راحتی به این سـوال پاسـخ داد. اگر چند سـال پیش از من این سوال را پرسیده بودید، پاسـخ می‌دادم که در حال حاضر داریم این بحران را تجربه می‌کنیم. اما اکنون مشـخص شـده که ما از یک بحـران اقتصادی به بحـران اقتصادی دیگر قدم می‌گذاریم و نمی‌توان مشـخص کرد که زمانی بحـران اصلی فرا می‌رسـد. دیـدگاه برنت صحیح اسـت که به جای تمرکز بر طرف تقاضای بازارهای جهانی، به عرضه توجه کرده اسـت. اما مشـکلات بیشـتری نسبت به کاهش اکتشـافات وجود دارد. در حـال حاضر، ما داریم معادن مختلفی را تعطیل کرده و از دیگر معادن هم تنها بخش‌های پرعیار آن را استخراج می‌کنیم. بزرگترین معادن جهان که بر مکانیزم‌های بازار اثر می‌گذارند، در حال از دسـت دادن ذخایر خود هسـتند. معادن جدید به سختی کشـف می‌شـوند. از طرفی، این معـادن دورافتاده هستند و ایجاد زیرساخت برای آنها دشوارتر است. برای کشف آنها به مهارت‌های کانی‌شناسی بهتری نیاز اسـت و فرآوری آنها هم پرهزینه‌تر می‌شود. از طرفـی، بازارهای جهان از افراد باتجربه و باسـابقه اشباع شده ولی زمانی که بحث عمل پیش می‌آید، این افراد نمی‌توانند نقشـی در حل بحران‌ها داشته باشـند. این وضعیـت به‌ویـژه در حوزه‌های میانی مدیریت و دانشمندان زمین‌شناسی دیده می‌شود.

◉ شـما پیش از این در مطلبی نوشته بودید کـه کمبـود منابع معدنـی می‌توانـد منجر به کاهش امنیت کشـورهای مختلف شود. گفته بودیـد که چین نمی‌تواند عرضه آینده خود را تضمین کند. امکانش هسـت که در این زمینه توضیح بدهید؟

چین به دنبال آن اسـت که جاده ابریشم باستان را احیا کند. این پروژه جدید که «یک کمربند، یک جاده» نامیده می‌شود، شامل توسعه زیرساخت‌های گسـترده، جاده‌هـا، خطوط ریلی و بنـادر مختلف می‌شـود. صحبت از تنها ۱۰۰ هـزار کیلومتر خط ریلی در اوراسیا است.

مـا دربـاره درگیر شـدن بیـش از ۷۰ درصد از جمعیـت جهـان در این جـاده سـخن می‌گوییم کـه ۳۰درصـد اقتصاد جهـان را در اختیـار دارد و ۲۵درصـد از تولیـدات محصـولات و خدمـات جهـان را. چین تاکنون ۳۰میلیـارد دلار در «بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت‌های آسیا» سرمایه‌گذاری کرده تا سرمایه کل آن به ۱۰۰میلیارد دلار برسد.

این منابع مالی به صورت وام در اختیار کشورهای واقع در این مسـیر قرار می‌گیرد تا زیرساخت‌های خـود را فراهم کرده و بتوانند تولیدات معدنی خود را افزایـش دهنـد. از این طریق، چیـن می‌تواند با دخیـل کردن ۷۰درصـد از جمعیت جهان در یک پروژه عظیم، تامین مـواد معدنی مورد نیاز خود را در سال‌های آینده تضمین کند.

چالش کمبود مواد معدنی حیاتی با استخراج از دریا حل خواهد شد؟

میلیاردهـا تن و دلار مواد معدنی حیاتـی از جمله نیکل، مس، کبالت و منگنز در کف دریا وجود دارد. این فلزات برای باتری‌های وسایل نقلیه الکتریکی و انتقال انرژی پاک حیاتی هسـتند و به وفور در قسمتی از اقیانوس آرام به نام کلاریون کلیپرتون یافت می‌شوند.

بـه گـزارش روزگار معـدن و به نقـل از روابـط عمومی ایمپاسـکو، اسـتخراج این فلزات از طریق استخراج از اعماق دریا به محلی برای مناقشات جهانی تبدیل شده است؛ چراکه بسـیاری از اختلالات زیسـت‌محیطی بالقوه ممکن است در بخشی از سیاره زمین به دلیل همین استخراجات ایجاد شود که عمدتا این اختلالات ناشناخته است.

علاوه‌برایـن، مقررات بین‌المللی برای اسـتخراج معادن در اعماق دریا هنوز نهایی نشده و آژانس نظارتی مسئول وابسته به سازمان ملل، سازمان بین‌المللی بستر دریا «ISA» اخیرا ضرب‌الاجل کلیدی برای انجام این کار را از دست داده است.

در حـال حاضـر سـازمان بین‌المللـی بسـتر دریـا باید درخواسـت‌های اسـتخراج معدنـی را در صـورت عـدم وجودمقررات بپذیرد.

شـرکت فلزات اعلام کرده است که قصد دارد در تابستان آینـده درخواسـت خـود را ارسـال کند و در سـال ۲۰۲۵ بهره‌برداری از اعماق دریا را آغاز کند.

جسـیکا بتل که رهبری طرح معدن‌کاری در اعماق دریا را بـر عهده دارد، در این مورد معتقد اسـت که ما در خصوص نحـوه عملکـرد اعماق دریا خیلـی خیلی کـم می‌دانیم اما معتقدیم که آسـیب‌پذیر و نسبت به مزاحمت بسیار حساس است.

جرارد بارون، مدیرعامل شـرکت متالز معتقد اسـت که ما باید اثرات بالقوه استخراج معادن در اعماق دریا را با مضرات شـناخته شده ناشی از اسـتخراج زمینی، مانند جنگل‌زدایی ناشـی از استخراج نیکل در اندونزی و کار کودکان در معادن کبالت کنگو در این منطقه مقایسـه کنیم.وی تاکید کرد: ما به این مسئله اعتقاد نداریم که استخراج از اعماق دریا بدون تاثیر اسـت اما آنچه پیشنهاد می‌دهیم این است که تاثیرات اسـتخراج از اعمـاق دریا در مقایسـه با گزینه‌هـای مبتنی خشکی تقریبا ناچیز است.

طبق گزارش بنچ‌مارک مینرال اینتلیجنس، شرکتی که بر ردیابی این مواد متمرکز اسـت، از آنجایی که فلزات عنصری جدایی‌ناپذیـر بـرای انتقال انـرژی به شـمار می‌روند، بین سـال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۳۰ تقاضای باتری برای نیکل حدود ۲۰ برابر، تقاضای منگنز حدود هشـت برابر و تقاضای باتری کبالت چهار برابر خواهد شد.

نیکل، مس، کبالت و منگنز به وفور در کف دریا به شـکل گره‌های چند فلزی یافت می‌شـوند که غلظت‌های کروی از مـواد معدنی هسـتند که تـا ۷۰ درصد از بسـتر دریا را در مناطق خاصی پوشش می‌دهند.

مدیرعامل شـرکت متالز تصریح کرد: در محدوده کلاریون کلیپرتون آن‌ها تخمیـن می‌زنند که بیش از ۲۰ میلیارد تن نـدول در این منطقه وجود دارد و زمانی که صحبت از نیکل می‌شـود، تخمین‌ها حاکی از وجـود حدود ۲۷۰ میلیون تن ذخیره است.

برای مقایسـه، جهان در سـال گذشته میلادی، حدود سه میلیون و ۳۰۰ هزار تن نیکل تولید کرد. شرکت فلزات بر این باور است که بازار نیکل می‌تواند بیشترین سود را از استخراج اعماق دریا ببرد.

به این دلیل که این ماده معدنی جدایی‌ناپذیر از باتری‌های لیتیـوم یونی بـا انرژی متراکم اسـت و همچنیـن افزایش اسـتخراج نیکل در اندونزی باعث جنگل‌زدایی گسـترده در جنگل‌های بارانی این کشور می‌شود که در واقع نقاط تنفسی و حیاتی زمین به شمار می‌روند.

بارون ادامه داد: چیزی که من کاملا به آن متقاعد شـده‌ام این است که می‌توانیم رشد نیکل جنگل‌های بارانی را کاهش داده و یا حتی آن را متوقف کنیم.

یکـی از مناطقـی که شـرکت فلـزات در آن دارای مجوز اکتشاف اسـت به نام منطقه نوری، دارای بزرگ‌ترین ذخایر نیکل توسعه‌نیافته در جهان و نزدیک به ۲۹ هزار مایل مربع از بستر دریا را در برمی‌گیرد.

اگرچه این تنها حدود ۰.۰۲ درصد از کل بسـتر دریاسـت اما این شـرکت می‌گوید که این منبع همراه با منطقه پروژه دیگری که در آن شرکت قرارداد اکتشاف دارد، حاوی نیکل، مـس، کبالت و منگنز کافی برای تامیـن انرژی حدود ۲۸۰ میلیون خودروی الکتریکی در ایالات متحده است.

سال گذشـته، شـرکت فلزات هوش معدنی بنچمارک را مامور کرد تا یک تجزیـه و تحلیل چرخه زندگی انجام دهد که اثرات زیسـت‌محیطی جمع آوری نیکل، کبالت و مس از کـف دریا و سـپس فرآوری این مواد معدنی در خشـکی در تگزاس را مدل‌سازی کند.

افزایش تقاضا برای فلزات قراضه!

تقاضـا بـرای فلـزات قراضه تـا دو دهـه آینـده افزایش خواهـد یافت. بنابر گفته‌های فیدرسـتون تحلیل گر ارشـد WoodMac چشـم‌انداز جهانی در استفاده از فلزات قراضه وجود ندارد و این بدان معنی اسـت که اسـتفاده از آن، علی رغـم افزایـش تقاضا برای فلـزات قراضه هنوز هـم با وجود دسترس بودن آن کم استفاده باقی بماند.

براساس گزارش شـرکت Wood Mackenzie که این هفته انتشـار یافت فشارهای ناشی از نیاز مصرف‌کنندگان به فلزات بازیافتی و تامین آن از سوی سرمایه‌گذاران سبب شده تا مسـیر حرکـت بازار به این بخش متمایل شـود. به همین منظور انتظار می‌رود تقاضا برای فلزات قراضه تا دو دهه آینده روندی افزایشـی را طی کند و بازار تا سـال ۲۰۴۰ سالانه به ۲۰۰ میلیـون تن فولاد قراضه و ۷۵ میلیون تن آلومینیوم در سال به نسبت تقاضای فعلی نیاز پیدا کند.

عـلاوه براتفاقاتی کـه بخش خصوصی به دنبال آن اسـت. سیاسـت‌های کلانی در جهت افزایش استفاده از قراضه‌هایی که امکان استفاده مجدد را دارند دنبال می‌شود.

براساس گزارش تحلیل گر ارشد WoodMac دولت‌های سراسـر جهان در محل دفن زباله‌های خود به دنبال استفاده مجـدد از مواد بازیافتی هسـتند. رینیت فدرسـتون در این گـزارش می‌افزاید: از نظر تئوری باید دسترسـی‌ها به منظور اسـتنفاده مجدد از منابع قراضـه افزایش یابد. اما با این حال هیچ قانونی در جهان که مشوقی برای استفاده از مواد مصرفی بازیافتی باشد وجود ندارد. طبق گفته فیدرستون واقعیت این اسـت که چشم‌انداز جهانی در استفاده از فلزات قراضه وجود نـدارد و این بدان معنی اسـت که اسـتفاده از آن، علی رغم افزایش تقاضا برای فلزات قراضه هنوز هم با وجود دسـترس بودن آن کم استفاده باقی بماند.

در سـند منتشر شـده به عنوان نمونه در اروپا قراضه‌های جمع‌آوری شده نسبت به ظرفیت‌های ایجاد شده بیشتر است و امکان استفاده از همه قراضه‌ها وجود ندارد. در نتیجه مقادیر زیادی از قراضه‌ها صادر می‌شود.

یکی از مواردی که سـبب می‌شود قراضه قابلیت استفاده را نداشته باشـد کیفیت پایین آن است که مانع استفاده مجدد از آن می‌شـود به همین منظور اجرای قوانین سـخت‌گیرانه سبب می‌شود تا شـاهد افزایش تفکیک قراضه‌ها و نظارت بر کیفیت آنها باشیم.

تحلیلگران بازار معتقدند علاوه بر اینکه باید سیاسـت‌های استفاده از فلزات قراضه سیاست‌های تغییر کند حرکت به این سـمت نیز باید با مشوق‌های جذاب و تضمین کیفیت همراه باشـد. WoodMac بر این باور اسـت که اسـتفاده بیشتر از فلـزات قراضه و فرآوری آن توجیه اقتصـادی دارد. هزینه سرمایه‌گذاری برای سـاخت و احداث واحد فرآوری پردازش ضایعـات آلومینیوم به طور معمول ۱۰ درصد از هزینه فلز را شامل می‌شود و این رقم برای فولاد کمتر از ۵۰ درصد است.

به لحاظ زیست محیطی تولید آلومینیوم ثانویه و حاصل از بازیافت می‌تواند ۲۵ برابر کربن کمتری نسـبت به تولید فلز اولیـه ایجاد کند و این رقم برای فلز فولاد که طیف وسـیعی را در صنعت شـامل می‌شود و تقاضا برای آن در حال افزایش است امروز کمتر از ۳۰ درصد است.

این شرکت مستقر در لندن در ادامه می‌افزاید: با بهره‌گیری از تمامی قراضه‌های موجود می‌توان میزان آلایندگی ناشی از تولید آلومینیوم در سال را به میزان ۶۰۰ میلیون تن در سال کاهش داد و درصورتی کـه مالیات بر کربن به ۱۱۰ دلار در هر تن برسد تمامی صنایع می‌تواند تا ۶۶ میلیارد دلار در سال صرفه‌جویی داشـته باشد. با این وجود شرکت WoodMac اعتقـاد دارد که حتی در صورتی کـه قراضه مورد نیاز هم در دسـترس باشد نمی‌تواند سبب شود تا نیاز به فلز اولیه از بین برود. استخراج، تصفیه و ذوب بخشی از زندگی ما است که تا دهه‌های آینده باقی خواهد ماند.

آتش سوزی در معدن زغال سنگ چین ۱۶ کشته برجای گذاشت

آتش سوزی یک معدن زغال سنگ در جنوب غربی چین دست کم جان ۱۶ نفر را گرفت.

شـهرداری پانـژو چین اعلام کرده اسـت معدن زغال سـنگ شانجیاوشو در استان گوئیژو صبح روز دوشنبه دچار آتش سوزی شد.

تحقیقات اولیه نشـان دادند که تسمه نقاله در این معدن آتش گرفتـه و ۱۶ نفر را در این معدن محبوس کرده اسـت. اطلاعات بیشتری درباره چگونگی وقوع این آتش سوزی و میزان خسارات وارده منتشر نشده است.

در حال حاضر آتش مهار شده است و دما و میزان گاز موجود در محل حادثه به حالت اولیه بازگشـته اند. طبق بررسی های اولیه، ۱۶ نفر محبوس در این معدن علائم حیاتی نداشتند.

بر مدار جهان

همدستی غرب و شرق در افت بهای فلزات

مهـار تورم همچنان معضل دولت‌های غربی اسـت و چین به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد شـرقی با کمبود محرک اقتصادی مواجه اسـت.مجموع این عوامل مانع استمرار هر گونه جریان رشـد نـرخ در بازارهای کالایـی با محوریت فلـزات صنعتی می‌شود. به این ترتیب جریان رشد نرخ ایجادشده در بازارهای کالایی ظرف نیمه ابتدایی ماه سپتامبر در سومین هفته از این ماه به پایان رسید. در این شرایط تغییر دیدگاه سیاستگذاران چینی بـه اقتصاد و سیاسـت و در اولویت قـراردادن اهداف اقتصادی می‌تواند راه گشایشی در مسیر رکود حاکم بر بازارها فراهم کند.

روند صعود قیمتی فلزات در بازارهای جهانی که ظرف نیمه ابتدایی سـپتامبر شـکل گرفته بود، پس از برگزاری نشست فدرال‌رزرو در روز چهارشنبه ۲۰سپتامبر معکوس شد و فلزات بخشـی از رشـد ارزش خود در این بازه زمانـی را ظرف روز ۲۱سـپتامبر از دسـت دادند. با این حال، تصمیم غیرمنتظره بانک‌مرکزی انگلیس در عدم‌رشد نرخ بهره به کمک کالایی‌ها آمد و از تاثیر سـیگنال منفی فدرال‌رزرو بر بازارها کاست. به این ترتیب در بازه هفتگی منتهی به روز جمعه ۲۲سـپتامبر در معامـلات آتـی کامکس آمریکا مس افـت ۴۶/ ۲درصدی داشـت؛ سـرب ۹/ ۳درصد ارزان شـد و نیکل افت ۶درصدی و قلع کاهش یک‌درصدی را به ثبت رسـاند. این در حالی بود که در همین زمان سـنگ‌آهن وارداتی به چین بازده هفتگی منفی ۲/ ۱درصدی و میلگرد در بازار داخلی چین کاهش ۴۵/ ۰درصدی داشت.

در حالـی که امیدواری به بهبـود داده‌های اقتصادی چین و پیش‌بینی عدم‌رشـد نرخ بهره از سـوی فـدرال‌رزرو در ماه سـپتامبر زمینه‌ساز رشد نرخ کامودیتی‌ها در بازارهای جهانی ظرف هفته‌های اخیر شـده بود، احتمال وقوع رشـدی دیگر در نرخ بهره آمریکا تا پایان سـال، صعود شاخص دلار آمریکا به بیشـترین سطح ۶ماهه و ضعیف ارزیابی شدن محرک‌های اقتصـادی چین برای تحریک برترین تولیدکننده کالا در دنیا باعث شد تا رویه نوسان قیمتی در بازار فلزات تغییر کند و در عین حال که از نرخ آنها کاسته می‌شود، بخشی از رشد ارزش پیشین آنها ظرف یک‌ماه اخیر نیز منتفی شود.

در روز جمعه ۲۲سـپتامبر شاخص دلار آمریکا در سطح ۱۰۵/۵واحدی قرار گرفت که این رقم بیشترین میزان ارزش این شـاخص پس از هشتم مارس امسال بود. رشد ارزش شاخص دلار آمریکا، سیگنالی منفی برای بازارهای مالی و کالایی دنیا تلقی می‌شود. در واقع رشد ارزش این شاخص از سویی هزینه نگهداری دارایی نسـبت به پول را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر خرید این محصولات با سـایر ارزها را گران کرده و این موضوع به کاهش تقاضـا در رینگ‌های جهانی می‌انجامد. در این شرایط، بهبود شـاخص دلار آمریکا ظرف روزهای پایانی ماه سپتامبر به زیان بازارهای مالی و کالایی تمام شده است.

فدرال‌رزرو، روز چهارشـنبه ۲۰سـپتامبر نشسـت این ماه خود در خصوص تصمیم‌گیری برای نرخ بهره را برگزار کرد و مطابـق انتظار تحلیلگران، تغییری در نرخ بهره آمریکا در این ماه ایجاد نشد؛ اما اعضای فدرال‌رزرو از احتمال افزایشی دیگر در نـرخ بهره تا پایان سـال ۲۰۲۳ خبر دادند و در عین حال سـقف نرخ بهره برای سـال آینده میـلادی را افزایش دادند. ایـن در حالی بود که فعالان بازار منتظـر تثبیت نرخ بهره یا حتـی کاهش آن در پایان سـال بودند. افزایـش مجدد تورم در ایالات‌متحـده آمریکا ظرف ماه‌های ژوئیه و اوت و احتمال اسـتمرار این رویه، به‌خصوص با صعود بهای نفت، باعث شده اسـت تا مجددا احتمال تشـدید سیاسـت انقباضی از سوی فدرال‌رزرو مطرح شود.

شـاخص بهـای مصرف‌کننـده در ایالات‌متحده بـرای ماه اوت برابر ۳/ ۷درصد اعلام شـد که این رقم بیشـترین میزان تـورم برای مصرف‌کننـدگان آمریکایی پـس از ماه مه یعنی در بازه سـه‌ماهه بود. فدرال‌رزرو مهار تورم تا سـطح ۲درصد را هدف‌گـذاری و ظرف یک‌سـال و نیم اخیر سیاسـت‌های انقباضی متعددی، از جمله رشـد پلکانی نرخ بهره برای مهار تورم را اتخاذ کرده اسـت. استمرار سیاست انقباضی از سوی فدرال‌رزرو، اقتصاد ایالات‌متحده و به تبع آن، اقتصاد دنیا را با احتمال بروز رکود مواجه کرده اسـت. با وجود این، داده‌های فعلی تولید و اشتغال آمریکا بروز رکود در کوتاه‌مدت را منتفی می‌دانـد و این موضوع دسـت فـدرال‌رزرو را برای اسـتمرار سیاست انقباضی باز گذاشته است.

▣ حمایت‌های چین کافی است؟

داده‌هـای اقتصادی چین از جهش میزان اعطای وام در این کشور برای ماه اوت حکایت دارد؛ در عین حال داده‌های تولید صنعتی چین برای ماه اوت نسـبت به ماه قبل نشـانه‌هایی از بهبـود را نشـان داد. مجموع این موارد حاکـی از آن بود که محرک‌های اقتصادی دولت در حال به بار نشسـتن اسـت و بـه این ترتیب امیدواری به بهبود تقاضـا و در نتیجه افزایش فعالیت‌هـای تولیدی در دومین اقتصـاد جهانی حامی صعود نرخ کامودیتی‌ها با محوریت فلزات در ماه سپتامبر شد.

با ایـن حـال، نگرانی در خصـوص وضعیت شـرکت‌های توسـعه‌دهنده املاک در چین باعث شـد تا جریان افزایشی ایجادشـده در بازارهای کالایی با حمایت چین ادامه‌دار نشود. بـه این ترتیـب، پس از آنکه در نیمه سـپتامبر، سـنگ‌آهن وارداتی عیار ۵/ ۶۳درصد به چین تا سـقف ۱۲۵دلار به ازای هر تن که بیشـترین نرخ فروش آن پس از روزهای پایانی ماه مارس امسـال یعنی بازه پنج‌ماه‌ونیم بـود اوج گرفت، از نرخ آن در روزهای بعد کاسـته شـد و این محصول تا روز جمعه ۲۲سـپتامبر تا ۱۲۱دلار و ۵۰سنت عقب نشست. نگرانی در خصوص مخاطرات پیش‌روی اقتصـاد چین، عامل اصلی این عقب‌نشینی قیمتی بود.

در سـومین هفته از ماه سپتامبر، انتشـار مجدد اخباری از شرکت‌های توسعه‌دهنده املاک در چین زیر پای کالایی‌ها را خالی کرد. پلیس چین چند تن از کارکنان شـرکت اورگراند را دسـتگیر کـرد. ایـن شـرکت از بزرگ‌ترین شـرکت‌های توسـعه‌دهنده امـلاک در چین بود که نمایان شـدن بحران مالـی در آن و عدم‌بازپرداخـت بدهی و تعهـدات آن، چالش شرکت‌های ساخت‌وسـاز در چین را نمایان کرد. پلیس چین از مردم خواسته اسـت تا هرگونه کلاهبرداری را اعلام کنند، بنابراین مجددا شاخص‌های املاک چین در وضعیت بی‌ثبات و بحرانی قـرار گرفته‌اند. البته کانتری گاردن، دیگر شـرکت توسـعه‌دهنده املاک در چین که در شرایط کنونی با بحران مواجه اسـت، تاییدیه طلبکاران برای تمدید بازپرداخت اوراق قرضه دیگر را به دست آورد و سهام آن یک‌درصد صعود کرد. ایـن اوراق، آخرین مـورد از ۸ اوراق قرضه‌ای بود که کانتری گاردن به دنبال تمدید آن بود.

روزگار معدن
سه‌شنبه
۴ مهر ۱۴۰۲ • ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۳
سال ششم • شماره ۱۱۵۸

یادداشت

تاب‌آوری معادن

مهرداد فقیهیان
مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی فولادسنگ مبارکه

تاب آوری (Resilience) به ظرفیت بازگشت، ثبات و ادامه عملکرد موثر در مواجهه با چالش‌ها، اختلالات یا تغییرات اشاره دارد.

بـه واقع تاب آوری به معنای جلوگیری از چالش‌ها یا اجتناب از مشـکلات نیست، بلکه به معنای ایجاد قدرت و انعطاف پذیری برای عبور موفقیت آمیز از آن ها است.

اگرچه تاب آوری و پایداری با هم مرتبط هسـتند اما در مفهوم متمایز قلمداد می شـوند چراکه تاب آوری به توانایی یک سیسـتم برای جذب شـوک ها و تنش ها و بازیابی همراه با سـازگاری موثر برای حفظ عملکردها و سـاختار اصلی خود اشـاره دارد، اما پایداری به توانایی حفـظ یـا ادامه سـطح معینـی از فعالیـت، عملکرد یا دسترسـی به منابع در درازمدت بدون کاهش یا تخریب منابع در دسترس اشاره دارد.

تاب آوری اقتصادی در معدن به توانایی برای اکتشاف، اسـتخراج و فرآوری مواد معدنی اشـاره دارد که نیازمند رویکردی کل نگر اسـت تا ترکیبی از نوآوری، مداخلات و مشارکت دولتی و خصوصی ایجاد شود تا در مواجهه با چالش ها بتوان به منابع معدنی پایدارتری دست یافت.

طبـق گزارش پایش طـرح جامع فولاد کشـور، برای دستیابی به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد خام در افق ۱۴۰۴ نیاز به استخراج سالیانه ۱۶۷میلیون تن سنگ‌آهن با عیار ۴۵ اسـت ولی با لحاظ ضرایب تبدیل واقعی محصولات میانی زنجیره تولید فولاد و در نظرگیری عیار متوسـط ۳۵ تا ۴۰ درصد برای سـنگ اسـتخراجی، میزان نیاز تا ۲۲۰ میلیون تن در سال افزایش می‌یابد.

بر اساس گزارشات بین المللی میزان استخراج سنگ آهـن کشـور در سـال ۲۰۲۲ میـلادی ۷۵ میلیون تن بـوده و حتی با فرض پذیـرش افزایش این توان به ۱۲۰ میلیـون تن، باز هـم ۱۰۰ میلیون تن در سـال کمبود استخراج سنگ آهن در کشور وجود دارد. افزایش تولید سـنگ‌آهن، نیاز به برنامه‌ریزی اصولی و سـرمایه‌گذاری قابل‌توجهی برای تجهیز و استخراج معادن دارد.

از طرف دیگر چنانچه میزان استخراج نیز افزایش یابد حجم ذخایر قطعی فعلی سـنگ‌آهن که ۲,۷ میلیارد تن اسـت تکافوی حدود ۱۵ سـال تامین پایدار سنگ آهن مصرفی را دارد.

در شـرایط کمبود تولید سـنگ آهن، شـرکت-هایی مانند فولاد مبارکه که در حال حاضر مالک ذخایر عمده سـنگ آهن نیستند بیشترین سـهم از کمبود را خواهد داشت.

همچنیـن برآورد می‌گردد حـدود ۳۰ میلیون تن در سـال کسری تولید سـنگ آهن به فولاد مبارکه تحمیل شـود. چنانچـه فقط از دیـد تامین کنسـانتره مصرفی خطوط گندله‌سـازی فـولاد مبارکه و فولاد سـنگان به موضوع پرداخته شود، بر اساس شرایط فروش کنسانتره و ظرفیت گندله‌سازی‌ها انتظار است که حدود ۶ میلیون تن از کنسـانتره مورد نیاز، قابل تامیـن از بازار نبوده و لازم است با در اختیار داشتن ذخیره متناسب و استخراج سـنگ آهن و تولید کنسانتره توسط گروه فولاد مبارکه میـزان کمبود تامین گـردد. برای تولیـد ۶ میلیون تن کنسـانتره با در نظـر گرفتن ضریب ۰,۶ تبدیل سـنگ آهن به کنسـانتره، به ۱۰ میلیون تن سنگ آهن با عیار متوسط ۴۵ نیاز است. برای تامین ۱۰ میلیون تن سنگ آهن در سـال حدود ۱۰۰ میلیون تن ذخیره قطعی باید اکتشاف گردد.

نـگاه اجمالی بـه آمار توزیع کنسـانتره آهن کشـور وضعیت بحرانی استخراج سـنگ آهن را نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات منتشـر شده، در حال حاضر ظرفیت تولید گندله کشـور ۶۶ میلیون تن در سـال است که به حدود ۷۰ میلیون تن کنسانتره نیاز دارد.

ظرفیـت تولید کنسـانتره در کشـور ۶۳ میلیون تن بـوده که با وجود این مقدار ظرفیت فقط ۵۶ میلیون تن کنسانتره تولید می‌شود.

دلیل عمده عدم اسـتفاده از ظرفیت تولید کنسانتره کشور، کمبود سنگ آهن اسـت. بررسی توسعه زنجیره تولیـد نشـان می‌دهد کـه در سـال‌های آتـی کمبود اسـتخراج سـنگ‌آهن به دلیل عدم اکتشاف ذخایر قابل توجه تشـدید خواهد شـد. برای تامین ۳۰ میلیون تن سـنگ آهن در سال لازم اسـت ذخایر قطعی به میزان حداقـل ۳۰۰ میلیون تـن در اختیار داشـته و به طور متوسط در هر سال، ۳۰ میلیون تن ذخیره قطعی جدید کشف شود.

اکتشـاف این مقدار ذخیره قطعی بر اساس روندهای آمـاری موجود نیاز بـه حداقل ۱۰۰ هـزار متر حفاری اکتشافی در سال دارد.

همچنیـن با در نظر گرفتن نسـبت باطلـه برداری ۴ می‌توان نتیجه گرفت کـه میزان ماده معدنی و باطله‌ای کـه باید در طول سـال حمل و دپو شـود در حدود ۵۰ میلیون تن اسـت که برای ایـن میزان حمل باید ناوگان حمل و ترابری متناسب به‌کار گرفته شود.

شـواهد و بررسـی‌های انجام شده نشـان می‌دهد که امکانـات، تجهیزات و توانمندی این حجم از اکتشـافات در کشور وجود ندارد.

بر این اسـاس صنعت فولاد کشور در بخش معدنی با چالـش تامین مواد اولیه مواجه اسـت که نیازمند اتخاذ تصمیمـات و رویکردهایـی متناسـب با تـاب‌آوری این صنعت در برابر چالش پیش رو می‌باشد.

تاب‌آوری اقتصادی در معدن به توانایی برای اکتشاف، اسـتخراج و فرآوری مواد معدنی اشـاره دارد که نیازمند رویکردی کل نگر اسـت تا ترکیبی از نوآوری، مداخلات و مشـارکت دولتی و خصوصی ایجاد شود تا در مواجهه با چالش‌ها بتوان به منابع معدنی پایدارتری دست یافت.

با این توصیف ابعاد و شاخص‌های ایجادکننده تاب‌آوری باید شناسایی و برای حالات مختلف آن برنامه‌ریزی کرد تا در صورت بروز شوک انعطاف‌پذیری لازم وجود داشته باشد. با توجه به لزوم به اکتشافات گسترده و به ویژه عمیق در راستای پی‌جویی و کشف ذخایر سنگ‌آهن و ضرورت ایجاد ذخایر اسـتراتژیک و تأمین پایدار این ماده معدنی گروه فولاد مبارکه با دوراندیشی اقدامات قابل توجهی را در دستور کار قرارداده است.

مس سرچشمه مالک ۷۰ درصد سنگ معدن آبتلخون

پیرو انعقاد قراردادی فی مابین شرکت سرمایه‌گذاری مس سرچشمه و دارنده پروانه بهره‌بـرداری معدن مس آب تلخـون، علاوه بر واگذاری انجام کلیه عملیات اکتشـاف تکمیلی، اسـتخراج و تجهیز معدن فوق شامل آماده سـازی،حفاری، انفجار، بارگیری و باربری، باطله‌برداری، اکتشـاف، اسـتخراج، خردایش و پیش فرآوری جاده‌سـازی و گریدرزنی، آب‌پاشـی و حمل ماده معدنی به هلدینگ سـرمایه‌گذاری مس سرچشمه، این هلدینگ مالک حداقل ۷۰ درصد سنگ معدن مس آبتلخون شد.

بـه گـزارش روزگار معدن به نقـل از روابط عمومی شـرکت سـرمایه‌گذاری مس سرچشـمه، در راسـتای توسـعه فعالیت‌های معدنی هلدینگ مس سرچشمه قرارداد سـرمایه‌گذاری در اکتشـاف و بهره‌برداری معدن مس آب‌تلخون به امضا رسید. مهدی هنرمند مشاور امور معادن هلدینگ مس سرچشمه با اعلام این خبر گفت: معدن مس آبتلخون یکی از معادن مس مطرح و شـناخته شده در کمربند مس کرمان است. این معدن به لحاظ موقعیت زمین‌شناسـی، غنی‌ترین بخش کمربند مس کشور را تشکیل می‌دهد و در مسیر جاده بردسیر سیرجان قرار دارد.

هنرمند با بیان اینکه بـرای اخذ مجوز و پروانه بهره‌برداری قبلی این معدن،عملیات اکتشـاف تکمیلی و دقیق انجام نشده است، اظهار داشت: پروانه بهره‌برداری قبلی این معـدن، به دلیل عدم انجام عملیات اکتشـاف تکمیلی و دقیق با ذخیره یکصدهزار تن صادر شـده اسـت اما با اسـتناد به شواهد و بررسی‌های انجام شـده توسط واحد امور معادن شرکت سـرمایه‌گذاری مس سرچشمه، افزایش سـرمایه تا چند میلیون پیش بینی می شود.

مشاور امور معادن شرکت سرمایه گذاری مس سرچشمه در ادامه از مالکیت حداقل ۷۰ درصـد از سـنگ این معدن برای این هلدینگ خبـر داد و تصریح کرد: با توجه به ماهیت پیمانکاری قرارداد و مالکیت ۷۵ درصد از کل ذخیره اکتشـاف شـده سـنگ معدن و ۷۰ درصد از ذخیره فعلی برای شـرکت سـرمایه‌گذاری مس سرچشمه، سود این قرارداد بدون در نظر گرفتن اکتشـافات آتی و صرفا بر اسـاس ذخیره و عیار فعلی معدن ، بالغ بر چند ده میلیارد تومان، حاصل محصول نهایی کنسـانتره است که قطعا خبر خوبی برای سهامداران و ذینفعان هلدینگ است که البته اظهار نظر قطعی پس از بررسی‌های میدانی و مهندسی صورت خواهد گرفت. وی در پایان با تاکید بر استیلای شـرکت سـرمایه‌گذاری مس سرچشـمه در معدن، تا پایان عمر معدن و اتمام ذخیره اقتصادی گفت: وجود ذخائر اکسـیدی و سـولفیدی برای مس، طلا و عناصر همراه در مساحتی به وسعت ۱۸ کیلومتر مربع،از ویژگی‌های این معدن می‌باشد.

دوراندیشی شرکت معدنی و صنعتی چادرملو

امیر ساجدی

اکتشـاف، مقولـه مهمی که در بخـش معدن و صنایع معدنی کشور مغفول مانده است اما شرکت معدنـی و صنعتی چادرملو به عنوان یکی از فعالان این حـوزه همواره انجام فعالیت‌های اکتشـافی را سـرلوحه اقدامات خود قرار داده اسـت؛ به همین دلیل موفق به تامین پایدار مواد اولیه فولادسـازان کشـور و افزایش میزان ذخایر معدنی سـنگ‌آهن شـده اسـت. لازم به ذکر اسـت که این مجموعه به دنبال افزایش فعالیت‌های اکتشـافی خود بوده و سرمایه‌گذاری‌های بسـیاری در این زمینه انجام داده است.

اکتشـاف، مقولـه مهمی که در بخـش معدن و صنایع معدنی کشور مغفول مانده است اما شرکت معدنـی و صنعتی چادرملو به عنوان یکی از فعالان این حـوزه همواره انجام فعالیت‌های اکتشـافی را سـرلوحه اقدامات خود قرار داده اسـت؛ به همین دلیل موفق به تامین پایدار مواد اولیه فولادسـازان کشـور و افزایش میزان ذخایر معدنی سـنگ‌آهن شـده اسـت. لازم به ذکر اسـت که این مجموعه به دنبال افزایش فعالیت‌های اکتشـافی خود بوده و سرمایه‌گذاری‌های بسـیاری در این زمینه انجام داده است.

به گزارش روزگارمعدن بـه نقل از پایگاه خبری و تحلیلـی «فلزات آنلاین»، با توجه به اینکه ایران در حال حاضر دهمین تولیدکننده فولاد در جهان بـوده و همچنین تولید ۵۵ میلیـون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ هدف‌گذاری شـده است، تامین به‌موقع و کافی مواد اولیه برای فولادسازان کشور به منظور تولید پایدار و دستیابی به اهداف مشخص شده، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

گفتنـی اسـت که بر اسـاس گزارش سـازمان زمین‌شناسـی آمریـکا، میزان ذخایر سـنگ‌آهن خام جهان ۱۸۰ میلیـارد تن و میزان ذخیره آهن آن ۸۵ میلیـارد تن برآورد شـده اسـت و ایران با در اختیار داشـتن دو میلیـارد و ۷۰۰ میلیون تن ذخایر سنگ‌آهن خام، در بین ۱۰ کشور برتر رتبه نهـم را از لحـاظ ذخایر این مـاده معدنی به خود اختصاص داده است. همچنین میزان تولید جهانی سـنگ‌آهن در سـال ۲۰۲۲، بیش از دو میلیارد و ۶۰۰ میلیون تن گزارش شده که ایران در این سال موفق شد با تولید ۷۵ میلیون تن سنگ‌آهن، رتبه هشتم جهانی تولید این ماده معدنی را کسب کند؛ همچنین میانگین جهانی عیار سـنگ‌آهن معادل ۴۷ درصد بوده و عیار سـنگ‌آهن ایران ۵۶ درصد است. باید به این نکته توجه داشت که اکثر معادن سنگ‌آهن کشور در استان‌های یزد، کرمان، مرکزی و خراسان قرار دارند که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به معادن گل‌گهر، سـنگان، چغارت، سـه‌چاهون، چادرملو، زرند و چاه‌گز اشاره کرد.

همـان طـور کـه ذکـر شـد دغدغـه اصلی فولادسـازان کشـور تامین مـواد اولیه اسـت؛ به همیـن دلیل شـرکت‌های فعـال در صنایع بالادسـتی و صنایع معدنی باید اقدامات موثری برای رفع این مشـکل انجام دهند اما مسئله این اسـت که تنها افزایش تولید مـواد اولیه به این نگرانی پایان نداده و حتی باعث پیچیده‌تر شدن آن هم می‌شـود زیرا به هر حـال منابع معدنی روزی به اتمام خواهند رسید.

به همین دلیل شرکت‌های معدنی باید همگام با افزایش تولید، انجام فعالیت‌های اکتشـافی را برای یافتن ذخایر جدید در دسـتور کار خود قرار دهند اما باید گفت که به دلیل زمان‌بر بودن فعالیت‌های اکتشـافی، افزایش ذخایر معدنی از رشد تولید هم اهمیت بیشـتری داشـته و راهبردهای اتخاذ شده از سـوی شـرکت‌های معدنی باید بر پایه افزایش و سرعت بخشـیدن به انجام فعالیت‌های اکتشافی باشد.

شرکت معدنی و صنعتی چادرملو به عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان گندله و کنسانتره در کشـور، به اهمیت و حساسـیت این موضوع واقف بـوده و تمام تلاش خود را به‌کار گرفته اسـت تا با انجام عملیات‌های اکتشـافی و یافتن ذخایر جدید سـنگ‌آهن، به نگرانی فولادسـازان کشـور خاتمه دهد.

نتیجه اقدامات این شـرکت پویـا منجر به آغاز عملیات اکتشـاف و بهره‌برداری از معدن شـماره ۱۰ چادرملو در منطقه ساغند اردکان شد؛ لازم به ذکر است که ذخیره این آنومالی بر اساس مطالعات اولیه، معادل ۴۰ میلیون تن سنگ‌آهن با عیار ۴۴ درصد برآورد شده است.

فعالیت‌های اکتشافی شـرکت معدنی و صنعتی چادرملو در این نقطه خلاصه نشده و این مجموعه با مشارکت یک شرکت معدنی دیگر موفق به انجام ۲۷ هزار متر حفاری اکتشافی به عمق ۶۰۰ متر در آنومالی «D۱۹» شـده است؛ ذخیره احتمالی این آنومالی تا ۲۴۰ میلیون تن برآورد شـده که مطابق با هدف‌گذاری اسـتخراج سالانه هفت میلیون تن، عمر اولیه معدن به طور تقریبی ۲۰ سـال تخمین زده می‌شود.

میزان ذخایر برآورد شده در توده جنوبی آنومالی «D۱۹» بـه میزان ۱۰۰ تـا ۱۵۰ میلیون تن و در توده شـمالی که هنوز اکتشافات گسترده‌ای در آن صورت نگرفته است، حدود ۸۰ میلیون تن گزارش شده و عیار میانگین سنگ‌آهن این آنومالی نیز ۴۰ درصد عنوان شـده اسـت؛ علاوه‌براین پروژه انجام عملیات شناسایی و پی‌جویی مواد معدنی در پهنه رشتخوار با سـرمایه‌گذاری ۶ هزار و ۴۸۰ میلیارد ریالی در دسـتور کار شـرکت معدنـی و صنعتی چادرملو قرار دارد.

گفتنی اسـت که این شـرکت در سـال گذشته موفق به اسـتخراج ۹ میلیـون و ۵۱۳ هزار و ۹۰۶ تن سـنگ‌آهن شـد و رتبه اول تولید کنسـانتره سـنگ‌آهن و رتبه هفتم تولید گندله در کشـور را به خود اختصاص داد.

شـرکت معدنی و صنعتی چادرملو روی ریل رشد تولید

شـرکت معدنی و صنعتـی چادرملو بـه عنوان یکـی از فعالان صنعت فولاد کـه موفق به تکمیل زنجیره ارزش و تولید در یک منطقه شـده اسـت، علی‌رغم وجـود محدودیت‌های انـرژی صنایع در کشـور موفق به ثبـت رکوردهای ارزشـمندی در زمینه تولید شـمش فولادی و آهن اسـفنجی، در سـال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ شده است. این شرکت در سـال گذشـته رتبه هفتم تولید شمش و رتبه پنجـم تولید آهن اسـفنجی در کشـور را به خود اختصاص داد؛ همچنیـن در فروردین ماه ۱۴۰۲، با تولید ۱۱۲ هزار و ۴۵۰ تن شمش فولادی موفق بـه ثبت رکورد ماهانه و در روز ۲۲ فروردین ماه با تولید چهار هزار و ۹۴۱ تن، موفق به ثبت بالاترین رکورد تولید روزانه شـد که این رکوردها بالاترین میزان تولید از زمان بهره‌برداری بودند.

گفتنـی اسـت که شـرکت معدنـی و صنعتی چادرملـو در پنـج ماهه ابتدایـی ۱۴۰۲، موفق به تولیـد ۷۶۳ هزار و ۵۸۵ تن آهن اسـفنجی، ۴۶۱ هـزار و ۵۹۱ تن فولاد، سـه میلیـون و ۹۲۰ هزار و ۶۵۹ تن کنسـانتره، ۲۴ هزار و ۲۷۲ تن آپاتیت و یـک میلیون و ۶۱۷ هزار و ۳۲۶ تن گندله شـد. جمـع درآمد شـرکت معدنی و صنعتـی چادرملو در پنـج ماهـه ابتدایـی ۱۴۰۲، بـه ۲۱۶ هزار و ۶۶۵ میلیـارد و ۱۷۲ میلیـون ریال رسـید که در مقایسه با مدت مشـابه سال گذشته (۱۸۴ هزار و ۲۵۵ میلیارد و ۵۶۷ میلیون ریال)، با رشـد ۱۷,۵ درصدی همراه بوده است.

صرفه‌جویی انرژی در شـرکت معدنی و صنعتی چادرملو

محدودیت‌هـای انـرژی در حال حاضـر یکی از اصلی‌ترین مشـکلات فولادسـازان کشور است اما شـرکت معدنی و صنعتی چادرملو موفق شـده تا با اتخاذ راهبردهایی کاربردی، میزان مصرف انرژی خود را کاهش دهـد؛ همچنین به منظور رفع این مشکل اقدام به تدوین طرح‌های توسعه‌ای و ساخت نیروگاه‌هایی با انرژی تجدیدپذیر کرده است.

تشـکیل واحد مدیریت انرژی در هر دو مجتمع معدنی و صنعتی، برگزاری جلسات کمیته انرژی با موضوع بررسـی مصارف انرژی و ارائه راهکارهایی بـرای مصرف بهینه، تشـکیل و برگزاری دوره‌های آموزشـی مدیریت انرژی، پیاده‌سازی سیستم‌های مدیریـت بهره‌وری آب و اجرای پروژه هات شـارژ (کـه موجب کاهـش حدود ۲۵ درصـدی برق در واحد فولادسازی، کاهش ۵ درصدی بـرق، کاهش حـدود ۱۰ تا ۱۲ درصـدی آب و کاهش حدود ۸ درصدی گاز در واحد احیا مسـتقیم خواهد شد) از جمله راهبردهای اتخاذ شده توسط شرکت معدنی و صنعتـی چادرملو برای مدیریـت مصرف انرژی هستند.

لازم بـه ذکر اسـت که ایـن مجموعـه احداث نیروگاه‌هـای سـیکل ترکیبـی اردکان و بهاباد هر کدام بـا ظرفیت ۵۴۶ مگاوات، احداث نیروگاه‌های خورشیدی واحد ۲ اردکان و واحد ۳ بهاباد هر کدام با ظرفیت ۱۰ مگاوات و احداث نیروگاه خورشیدی ۱۰۰ مگاواتی را در دستور کار خود دارد.

پروژه‌های پیشران بیجار و قروه؛ تکمیل کننده زنجیره فولاد کردستان

مدیر عامل فولاد کردسـتان گفت: در حال حاضر عملیات فونداسیون و بتن‌ریزی پروژه احیای مستقیم فولاد کردستان با توجه به قرار گرفتن در فصل خوب سال انجام شده است.

به گزارش روزگار معـدن به نقل از روابط عمومی ایمیدرو، وی ادامـه داد: در حال حاضـر به میزان ۱۴۰۰ مترمکعب در بخش مخـازن روزانه، بتن‌ریزی انجام شـده و حدود ۱۵۰۰ مترمکعـب در فونداسـیون ریفرمـر و ۱۲۰۰ مترمکعب هم در بخش شـمع‌کوبی ریفرمر، بتن‌ریزی‌ها اتفاق افتاده است. همچنین بخش شـمع‌کوبی و بتن‌ریزی کوره‌ها هم در دست اقدام است.

مدیرعامل شرکت صنایع فولاد کردستان در بخش دیگری از صحبـت هایش گفـت: در بخش آهن اسـفنجی، در حال حاضـر بـه دلیل اینکه بحـث طراحی مگا مـدول به صورت تکنولوژی پرد است، با دقت این مساله انجام می شود. میزان پیشـرفت در بخش مهندسی ۶۰ درصد، در تامین بیش از ۸ درصد و در اجرا حدود ۹ درصد است. همچنین پیشرفت کلی پروژه حدود ۱۳ درصد می باشـد. احمدی افزود: برای سـال دوم پروژه که از مردادماه ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۳ اسـت، پیشـرفت حـدود ۵۰ درصد را مدنظر داریم که امیدواریم با تامین مالی که توسط سهامداران انجام می شود این امر هم محقق شود.

وی یادآور شـد: شرکت کردسـتان، برنامه یک مدول ۱.۶ (یک و شـش دهم) میلیون تنی آهن اسفنجی در شهرستان بیجار و یک واحد فولادسـازی یک میلیون تنی در شهرستان قروه در دست احداث دارد.

وی تصریح کرد: تجهیزات پروژه‌ی آهن اسفنجی بیجار در کارگاه سـاخت شمس‌آباد که متعلق به شرکت فولاد تکنیک است ساخته می شود، از جمله سه مخزن گاز خنثی که اخیرا کار سـاخت آن ها تمام شـده و در راه انتقال به سایت بیجار اسـت. این مخازن با ظرفیت ۳۰۰ هزار لیتر و وزن ۷۲ تن تا چند روز دیگر به مقصد خواهند رسـید. احمدی افزود: ما در پروژه آهن اسـفنجی بیجار مشـکل خاصی نداریم و با تامین منابعـی که انجام خواهـد گرفت، در زمان برنامه‌ریزی‌شـده می‌توانیم پروژه را به بهره‌برداری برسانیم.

تامین زیرساخت ها

مدیرعامل شرکت صنایع فولاد کردستان اظهار کرد: در هر دو پروژه، زیرسـاخت هایی که برای دوران سـاخت و دوران بهره‌برداری لازم بوده از جاده‌سـازی گرفته تا دیوارهای حائل و برق و آب دوران ساخت تامین شده است. احمدی ادامه داد: برای آب مورد نیاز دوران بهره برداری، با سیاست‌های محیط زیستی که داشتیم از پساب تصفیه‌خانه‌های شهرستان بیجار و قروه استفاده می‌کنیم که عقد قرارداد هم با سازمان مربوطه انجام شـده است. موضوع برق هم با عقد قراردادی که با اداره برق منطقه‌ای غرب منعقد شده ، از طریق دیماندی خریداری شده، از بورس کالا و انرژی یا شرکت‌های زیرمجموعه ومعادن مثل پویاانرژی این برق تامین خواهد شد.

این دو پروژه جزو پروژه‌های ۴۸گانه پیشران کشور هستند که در ۱۷ بهمن سـال ۱۴۰۰ توسط رئیس جمهور رونمایی شـده و دائما از طریق دفتر معـاون اول رئیس جمهور مورد پایش قرارمی‌گیرند.

او در ادامـه گفـت: در حال حاضـر تامین ارز بـرای تمام پروژه‌ها، یکی از مسـائل مهم و کلیدی است. البته ما با توجه به اینکه در زیرگروه شـرکت‌های بـزرگ صنایع معدنی مثل ایمیـدرو و هلدینـگ ومعادن قرار داریـم، می‌توانیم از محل صادرات و تهاتر این ارز را تامین کنیم.

فولاد اقلید در مسیر پشرفت پروژه احیا

مدیرعامل شـرکت فـولاد اقلید گفت: دسـتیابی به تولید سـالانه ۳۳ میلیون‌تـن فولاد و جایگاه دهـم تولیدکنندگان فـولاد جهان، اتفاق بزرگی اسـت که نگاهی به سـال ۱۳۸۵ کـه تنها ۹ میلیون تن فولاد تولیـد می‌کردیم، اهمیت ماجرا را برجسته می‌کند.

شریفی، مدیرعامل شرکت فولاد اقلید اظهار کرد: تنش‌های بسـیاری متوجه صنعت فولاد کشور است که باید برای آن‌ها چاره‌اندیشـی کرد، ازجمله: جذب و تسـهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، توجه به اکتشافات و تأمین مواد اولیه، تدارک انرژی پایـدار و ارزان به‌خصوص گاز و برق، ممانعت از صدور بخش‌نامه‌های خلق‌السـاعه، مالیات، لزوم بهبود تعامل بانک مرکزی با شـرکت‌های فولادی در زمینه ارز، تهاتر مطالبات و بدهی‌ها میان واحدهای صنعتی و واحدهای دولتی.

مدیرعامل فولاد اقلید تصریح کرد: اگر برای این مشـکلات و این تنش‌ها که تاب‌آوری صنعت فولاد را کاهش داده است، فکر چاره باشـیم، رتبه هشـتم جهانی تولید فولاد را در سال آینده به‌دسـت می‌آوریم، وگرنه کشور ایتالیا همین الان برای جایـگاه دهمی ایـران دندان تیز کرده و بـه‌زودی آن را از ما می‌گیرد.

وی با اشاره به رکوردزنی در اخذ ایزوهای ۹۰۰۱، ۱۴۰۰۱، ۴۵۰۰۱ و ایـزوی IMS، افزود: بعد از رکوردزنی مهندسـین این شـرکت در راستای نصب هشت ستون ۹.۸ تنی با ارتفاع ۱۸.۵ متر ریفرمر با اسـتفاده از یک جرثقیل در یک روزکاری با رعایت کلیه اسـتانداردهای مرتبط با حوزه سلامت، ایمنی و محیط‌زیست (HSE) در اخذ استانداردهای بین‌المللی نیز رکورد زدیم.

شریفی با اشاره به پیشرفت‌های پروژه احیاء مستقیم فولاد اقلیـد و توجه به انرژی پایدار، محیط زیسـت و فولاد سـبز، تصریح‌کـرد: تفاهم‌نامه‌هایی بـرای تأمین پایـدار برق زمان بهره‌برداری، استفاده از پساب شهرستان اقلید به‌جای استفاده از آب‌هـای زیرزمینـی و همچنین تعامل بـا جامعه علمی و دانشـگاهی کشـور ازجمله اتفاقات مهم دیگری است که در این پروژه رخ‌داده.

یادآور می‌شـود شـرکت فولاد اقلید پـارس در بهمن ماه ۱۴۰۰ با سـهامداری ۵۱ درصدی شـرکت سـرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات، ۳۰ درصدی شرکت معدنی و صنعتی چادرملو و ۱۹ درصدی شـرکت بین‌المللی مهندسـی ایران (IRITEC) تاسـیس شـد. در ادامه مجوز احـداث کارخانه آهن اسـفنجی بـا ظرفیت تولیـد ۱,۲ میلیون تن در سـال توسـط سـازمان صنعت، معـدن و تجارت اسـتان فارس در روز ۱۱ فروردیـن ماه ۱۴۰۱ صادر شـد. عملیات اجرایی این پروژه به عنوان یکی از ۴۸ طرح پیشـران پیشرفت اقتصادی کشـور، مرداد ماه سال گذشـته با انتخاب شرکت بین‌المللی مهندسی ایران (IRITEC) به عنوان پیمانکار (EPC) آغاز شـد و ۱۰۰ هکتار زمین در اختیار این شرکت قرار گرفت. با گذشـت حدود یک سـال از زمان آغاز پروژه، در حال حاضر شاهد پیشـرفت فیزیکی ۱۲ درصدی آن هستیم و به دنبال حمایت‌هـا و همکاری‌های مسـوولان اجرایی اسـتان، کلیه مجوزهای زیربنایی لازم اعم از مجوزهای زیست‌محیطی، آب و برق زمان نصب و بهره‌برداری، احداث جاده دسترسـی و... را دریافت کرده‌ایم. در همین راسـتا، ۴,۵ کیلومتر دیوارکشی و هفت کیلومتر جاده دسترسی احداث‌شده و کارفرما، مشاور و پیمانکار پروژه در حال فعالیت در سایت‌های مختلف پروژه هستند.

رکوردشکنی فولادخراسان ادامه دارد

آمار روبه رشـد تولیـد ماهانه فولاد خراسـان حاکی از دومین نصاب‌شـکنی کارکنان واحد گندله‌سازی شرکت در سال جاری است.

کارکنان باانگیزه فولاد خراسـان در حالی شـهریورماه امسـال موفق به شکستن رکورد تولید ماهانه گندله‌سازی شدند که رکورد پیشین این ناحیه در اردیبهشت امسال ثبت شده بود.

طهمـورث جوان‌بخـت، مدیرعامل شـرکت «مجتمـع فولاد خراسـان» شکستن این رکورد ماهانه را بیش از هر چیز نشانه‌ای از عزم استوار، انگیزه، توانمندی و تعهد کارکنان و نیز پشتیبانی و تامین مناسب و به موقع ملزومات تولید دانست و از همه کارکنان در بخش‌های تولید، تامین، پشـتیبانی، پیمانکاران برای استمرار در امر «رشد تولید» قدردانی کرد.

معاون بهره‌برداری شـرکت نیز در این باره اظهار امیدواری کرد که با توجه به انگیزه و تعهد کارکنان شـرکت، روند رو به رشـد تولید در ماه‌های آتی نیز استمرار یابد.

«فرشـید فضیلتـی»، معـاون بهره بـرداری فولاد خراسـان در تشـریح جزییـات این خبر گفـت: همکاران تلاشـگر واحد گندله‌سازی، در پایان شـهریورماه با تولید ۲۱۲هزار و ۷۶۲ تن گندله سـنگ‌آهن، نِصاب پیشـین تولید ماهانه این محصول را ۳۸۰۶ تن ارتقا دادند.

این موفقیت در حالی رقم خورد که رکورد پیشـین تولید این محصول با ۲۰۸هزار و ۹۵۶ تن، در اردیبهشـت ماه امسـال ثبت شده بود.

فضیلتـی با بیان این که تحقق شـعار «رشـد تولید»، دغدغه همیشگی همکاران پرتلاش شرکت مجتمع فولاد خراسان است، از حمایت‌های مهندس جوان‌بخت (مدیرعامل شـرکت) و تلاش همه همکاران بهره برداری و پشتیبانی و نیز پیمانکاران مجموعه قدردانی کرد و این موفقیتها را به تلاشـگران واحد گندله‌سـازی فولاد خراسان تبریک گفت.

به گزارش واحد روابط عمومی: فولاد خراسـان در شـهریورماه عـلاوه بر جابه‌جایی این رکورد تولیـد ماهانه، رکورد تولید روزانه میلگرد با مقطع ۲۲ میلیمتر را به ثبت رسانده است.

آغاز بهره برداری از دو میدان نفتی

همایون کاظمینی در گفت‌وگویی رسانه ای با اشاره به اتمام فعالیت‌های توسعه‌ای همچون حفاری و نصب تسهیلات و تجهیزات مورد نیاز بهره‌برداری از چاه‌های این میادین اظهار کرد: پس از نصب سیستم ایمنی چاه‌ها، تولید و بهره‌برداری از میادین سپهر و جفیر به زودی آغاز می‌شود.

وی با اشاره به افزایش میزان تولید نفت سپهر و جفیر افزود: بر اساس DPOP تولید ابتدا جهت تحقق FTP (تولید اولیه) به میزان ۲۱ هزار بشکه در روز است که این میزان تولید در پایان فاز اول به ۳۶ هزار بشکه و در پایان توسعه فاز دوم به ۱۱۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید.

وی ضمن قدردانی از تمامی ارکان دست اندرکار توسعه طرح گفت: تعامل، همکاری مستمر و پیگیری تمام ارکان از جمله شرکت مهندسی و توسعه نفت، شرکت بهره برداری نفت و گاز اروندان و شرکت توسعه دهنده (اکتشاف و تولید پاسارگاد) منجر به پیشرفت چشمگیر این پروژه در طول یکسال گذشته بوده است به نحوی که شاهد اخذ میانگین پیشرفت ماهیانه بیش از سه درصد بودیم.

مجری طرح توسعه میادین نفتی سپهر و جفیر در پایان یادآور شد: میادین سپهر و جفیر که روزگاری رزمگاه و مشهد جوانان غیور در هشت سال دفاع مقدس بوده امروز با تلاش جوانان کشور به میدان جهت در زمینه کمک به تولید و اقتصاد کشور تبدیل شده است.

به گفته مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه نفت ایران قرارداد توسعه میدان‌های سپهر و جفیر در قالب قراردادهای بالادستی صنعت نفت (IPC) بین شرکت ملی نفت و یکی از شرکت‌های وابسته به بانک پاسارگاد امضا و عملیات اجرایی توسعه این میدان‌ها از شهریورماه سال ۱۳۹۸ آغاز شده است.

برنامه جامع توسعه و تولید از این میدان‌ها شامل سه فاز است که هدف فاز نخست توسعه این آنها دستیابی به تولید ۳۶ هزار بشکه نفت خام در روز بوده است. با روی کار آمدن دولت سیزدهم توسعه این میدان‌ها شتاب معناداری یافت.

با آغاز فرآیند تولید از این میدان‌های نفتی جدید (Green) و ادامه سرمایه‌گذاری شبکه بانکی و شرکت‌های اکتشاف و تولید (E&P) در فعالیت‌های توسعه میدان‌ها گام مهمی برای افزایش تولید نفت خام در کشور برداشته شود.میدان‌های نفتی سپهر و جفیر از جمله میدان‌های نفتی مستقل کشور هستند که در استان خوزستان و منطقه غرب کارون و در فاصله ۶۰ کیلومتری در جنوب غرب شهر اهواز قرار دارند و مسئولیت توسعه و افزایش تولید آن به‌عهده شرکت مهندسی و توسعه نفت ایران است.

ایران به جمع تولیدکنندگان بزرگ اوپک بازگشت

مهدی کاوه‌ای

تولید و سرمایه‌گذاری از جمله چالش‌های وزارت نفت دولت سیزدهم از زمان آغاز به‌کار بود که در کمتر از دو سال، با باورپذیری و تکیه بر توان داخلی، موفق به عبور از این چالش و ایستادن در کنار غول‌های تولیدکننده نفت اوپک شد.

وزارت نفت دولت سیزدهم در حالی شهریور ۱۴۰۰ سکان هدایت این ابروزارتخانه کشور را به‌عهده گرفت که تولید نفت حدود ۲ میلیون بشکه در روز بود و همین موضوع به تنزل جایگاه ایران در میان غول‌های نفتی جهان منجر شده بود.

حل این معضل با روی کار آمدن دولت سیزدهم در اولویت قرار گرفت تا آنجا که جواد اوجی هنگام نشستن بر کرسی هدایت وزارت نفت، ضمن تشریح برنامه‌های خود در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی، اظهار کرد: حداکثر ظرفیت نفت خام و میعانات گازی پالایشگاه‌ها اکنون نزدیک به ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه است که ان‌شاءالله کف این ظرفیت به ۳ میلیون و ۴۰۰ تا ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز می‌رسد.

وی یادآور شد: جمهوری اسلامی ایران ظرفیت مطلوبی در مخازن نفتی دارد و بیش از ۱۵۰ میلیارد بشکه نفت قابل برداشت داریم که اگر بنا را بر تولید صیانتی از این مخازن بگذاریم ظرفیت خوبی هم در حوزه تولید خواهیم داشت که با برنامه‌های بخش بالادست، بی‌شک ظرف چهار تا پنج سال آینده افزایش ظرفیت تولید نفت اتفاق می‌افتد (هم در میدان‌های مشترک و هم میدان‌های مستقل) که با افزایش ظرفیت تولید می‌توانیم ظرفیت پالایشی کشور را افزایش دهیم و تضمین امنیت انرژی را پی بگیریم و در کنار آن صادرات نفت را هم داشته باشیم.

موضوعی که محسن خجسته‌مهر مدیرعامل شرکت ملی نفت هم بر آن صحه گذاشت و در رویداد گام معکوس بهبود بهره‌وری در عملیات حفاری عنوان کرد: ظرفیت تولید نفت ایران قبل از تحریم ۳ میلیون و ۸۳۸ هزار بشکه در روز بود، اما بعد از خروج آمریکا از برجام، این ظرفیت تولید یک میلیون بشکه افت کرد. دولت قبل بخشنامه زده بود که تعمیرات اساسی را رها کنید و همین عامل موجب افت ظرفیت شد، اما با روی کار آمدن دولت سیزدهم، طی ۶ ماه و با هزینه‌کرد ۵۰۰ میلیون دلار، توانستیم ظرفیت تولید را به گذشته برگردانیم.

پرش از جایگاه پنجم به سوم در دولت سیزدهم

ایران از سال ۲۰۱۹ تا سه ماهه اول ۲۰۲۱، پس از کویت در جایگاه پنجم کشورهای تولید نفت اوپک قرار داشت و به‌ترتیب عربستان، عراق، امارات و کویت در رده‌های اول تا چهارم ایستاده بودند. در آوریل ۲۰۲۱ (فروردین - اردیبهشت) توانست با پیشی گرفتن از کویت، در جایگاه چهارمین تولیدکننده نفت اوپک قرار گیرد و از آن زمان تا اکتبر ۲۰۲۱ (مهر - آبان) این جایگاه را حفظ کرد، اما در ماه نوامبر یعنی

آبان - آذرماه همان سال، بار دیگر تولید نفت کویت از ایران پیشی گرفت و در جایگاه چهارم نشست و ایران به رتبه پنجم بازگشت.

اما در سال ۲۰۲۳، روند تولید نفت در کشور رو به افزایش گذاشت و پس از یک سال و چهار ماه، یعنی مارس ۲۰۲۳ (اسفند - فروردین) با تولید ۲ میلیون و ۶۹۴ هزار بشکه در روز از کویت با تولید ۲ میلیون و ۵۸۵ هزار بشکه پیشی گرفت و دوباره به جایگاه چهارمی تولید نفت اوپک بازگشت و کویت در جایگاه پنجم قرار گرفت، اما هنوز ۷۲ هزار بشکه با جایگاه سومی تولید اوپک فاصله داشت.

در این بازه زمانی عربستان با تولید ۹ میلیون و ۲۱ هزار بشکه در روز، عراق با تولید ۴ میلیون و ۲۰۳ هزار بشکه در روز و امارات با ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار بشکه در روز، سه کشور بزرگ تولیدکننده نفت اوپک به شمار می‌رفتند، ضمن اینکه کویت با تولید ۲ میلیون و ۵۵۸ هزار بشکه در روز پنجمین تولیدکننده اوپک بود.

بازگشت ایران به جایگاه سوم تولیدکننده نفت

این روند تا اوت ۲۰۲۳ (مرداد - شهریور) ادامه داشت تا اینکه تلاش کارکنان صنعت نفت به بار نشست و تولید نفت خام ایران بر اساس گزارش سپتامبر اوپک، با ۱۴۳ هزار بشکه افزایش به ۳ میلیون بشکه رسید که با پیشی گرفتن از امارات با ۲ میلیون و ۹۱۳ هزار بشکه، پس از عربستان و عراق جایگاه سومی را پس از مدت‌ها دوباره از آن خود کرد.

این در حالی است که عربستان با تولید ۸ میلیون و ۹۶۷ هزار بشکه در روز و عراق با تولید ۴ میلیون و ۲۷۷ هزار بشکه در روز در جایگاه‌های اول و دوم قرار دارند و امارات با تولید ۲ میلیون و ۹۱۳ هزار بشکه در روز در جایگاه چهارم و کویت با تولید ۲ میلیون و ۵۵۴ هزار بشکه در روز در جایگاه پنجم قرار گرفته‌اند.

شایان ذکر است ۱۳ کشور الجزایر، آنگولا، کنگو، گینه استوایی، گابن، ایران، عراق، کویت، لیبی، نیجریه، عربستان، امارات و ونزوئلا عضو اوپک هستند که هشت کشور عضو در این ماه افزایش تولید داشتند و بیشترین افزایش به مقدار ۱۴۸ هزار بشکه در روز به ایران تعلق دارد. پنج کشور باقی‌مانده نیز کاهش تولید داشتند که بیشترین کاهش به میزان ۸۸ هزار بشکه به عربستان اختصاص یافته است.

واکنش‌ها به صعود تولید و درآمد نفتی ایران در میان غول‌های نفتی جهان

دوشادوشی کشورمان با غول‌های نفتی جهان، موفقیت چشمگیری است که وزیر نفت در آیین رسمی گشایش هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌پلاست به آن بالید و با تأکید بر اینکه در آغاز به‌کار این دولت تولید نفت حدود ۲.۲ میلیون بشکه در روز بود، افزود: امروز تولید نفت ایران با توان متخصصان ایرانی به روزانه ۳.۳ میلیون بشکه رسیده و نکته مهم آن است که هرچه تولید نفت انجام می‌شود، یا در پالایشگاه‌های داخلی به مصرف می‌رسد یا به صادرات اختصاص می‌یابد. زمان آن گذشت که کاهش تکلیفی

تولید نفت را در کشور داشته باشیم. این افزایش تولید و صادرات نفت با توجه به افزایش قیمت نفت در بازارهای جهانی اهمیت بیشتری دارد، زیرا پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد قیمت نفت پایان سال ۲۰۲۳ به بالای ۱۰۰ دلار می‌رسد.

بازگشت به جایگاه سوم کشورهای تولیدکننده نفت جهان، واکنش مسئولان و مقام‌ها را به‌دنبال داشت. نمونه آن انتشار مطلبی از علی بهادری‌جهرمی، سخنگوی دولت در حساب کاربری‌اش در توئیتر بود که نوشت: در گزارش جدید اوپک، ایران با وجود باقی ماندن تحریم‌ها، مردادماه به جایگاه سوم تولید نفت بازگشت.

افزایش تولید و صادرات نفت ایران در یک سال اخیر در گزارش‌های مراکز بین‌المللی و رسانه‌های معتبر نیز انعکاس ویژه‌ای داشته است. طبق بولتن آماری سالانه اوپک که پنجم و ششم ژوئیه سال ۲۰۲۳ میلادی (۱۴ و ۱۵ تیرماه) منتشر شد، میزان درآمد نفتی ایران در سال ۲۰۲۲ معادل ۴۲.۶ میلیارد دلار برآورد شده که در مقایسه با رقم ۲۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۲۱ و ۷ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۲۰ و ۱۹ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ افزایش داشته است.

در همین حال، اداره اطلاعات انرژی آمریکا به‌تازگی در گزارشی اعلام کرده بود جمهوری اسلامی ایران با درآمد ۵۴ میلیارد دلاری از صادرات نفت در سال ۲۰۲۲، در میان اعضای اوپک جایگاه پنجم را به خود اختصاص داد.

پایان سومین سال خشک متوالی ایران

به گزارش روزگار معدن به نقل از وزارت نیرو فیروز قاسم زاده اعلام کرد: در طول سه سال گذشته، کاهش به ترتیب ۳۷، ۱۸ و ۱۵ درصدی بارش نسبت به شرایط نرمال بر اساس شبکه ایستگاهی مبنای وزارت نیرو، باعث حاکم شدن خشکسالی هیدرولوژیکی و کاهش مضاعف دبی پایه رودخانه‌ها و ورودی به مخازن سطحی و منابع آب زیرزمینی شد و همین امر محدودیت‌های جدی در تأمین آب نسبت به سال‌های نرمال به بار آورد.

قاسم‌زاده گفت: عدم توازن زمانی و مکانی بارش‌ها نسبت به شرایط نرمال نیز باعث تشدید این محدودیت شد و بعضاً استفاده از آب‌های به هنگام را ناممکن ساخت.

وی افزود: از سوی دیگر، کاهش ذخایر مخازن سدها و یا ناهمگن بودن وضعیت ذخیره در مخازن در مناطق مختلف کشور باعث تشدید تنش‌های آبی در برخی مناطق نسبت مناطق دیگر شد. به‌طور مثال شرق کشور در سال آبی گذشته با کاهش جدی بارش روبرو شد و ورودی برخی سدها از جمله سد دوستی به صفر رسید، این در حالیست که وضعیت مخازن سدهای جنوب غرب کشور، به دلیل فعالیت مناسب سامانه سودانی در طول سال آبی گذشته، در شرایط مطلوبی بوده و سدهای استان خوزستان در وضعیت بهتری نسبت به سالهای گذشته قرار گرفتند.

مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور در ادامه اظهار داشت: بررسی‌های وضعیت بارش در سطح حوضه‌های آبریز اصلی کشور نشانگر این است که بارش در حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان با کاهش ۵ درصدی، دریای خزر با کاهش ۹ درصدی، دریاچه ارومیه با کاهش ۱۱ درصدی، فلات مرکزی با کاهش ۲۴ درصدی، مرزی شرق با کاهش ۳۸ درصدی و قره قوم با کاهش ۵۶ درصدی نسبت به شرایط نرمال مواجه بوده‌است. قاسم‌زاده ادامه داد: از نظر استانی نیز بر اساس آمار شبکه ایستگاهی مبنای وزارت نیرو، استان‌های خراسان رضوی، هرمزگان، سیستان و بلوچستان، قزوین و تهران با کاهش بیش از ۳۰ درصدی بارش نسبت به نرمال و استان‌های ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، بوشهر، خوزستان و چهارمحال و بختیاری با رشد بیش از ۱۰ درصدی بارش نسبت به شرایط نرمال مواجه بوده‌اند. سخنگوی صنعت آب کشور درباره وضعیت پوشش برفی گفت: از نظر وضعیت بارش برف در سال آبی گذشته نیز، بررسی اطلاعات پایگاه‌های ماهواره‌ای نشانگر این است که متوسط روزانه آب معادل برف با کاهش حدود ۲۵ درصدی و متوسط روزانه پوشش برفی با کاهش حدود ۱۳ درصدی نسبت به متوسط ۲۰ سال گذشته روبرو بوده‌است، البته مقادیر متوسط روزانه آب معادل برف در سطح حوضه‌های آبریز کشور متفاوت بوده و به طور مثال در حوضه آبریز زاینده رود، مقدار آن با رشد بیش از دو برابری روبرو بوده است در حالیکه در حوضه‌های آبریز دریاچه ارومیه و ارس با کاهش ۶۰ درصدی مواجه بوده است. وی در خصوص وضعیت مخازن سدها نیز اظهار داشت: بررسی شرایط مخازن سدها در انتهای سال آبی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ نشانگر این است که ورودی به مخازن سدها نسبت به شرایط متوسط ۵ سال اخیر دارای کاهش ۱۳ درصدی، خروجی‌ها دارای کاهش ۲۱ درصدی و حجم مخازن دارای کاهش ۴ درصدی بوده‌است. قاسم زاده ادامه داد: از نظر ورودی در سطح حوضه‌های آبریز ۹ گانه مدیریتی (بر اساس تقسیمات جدید شرکت مدیریت منابع آب ایران)، حوضه آبریز کارون بزرگ و زاینده‌رود دارای رشد ورودی بیش از ۵۰ درصد نسبت به سال قبل، کرخه و مرزی غرب با رشد بیش از ۴۰ درصدی، زهره-جراحی و حوضه‌های جنوبی با افزایش ۷ درصدی، سفید رود بزرگ با کاهش ورودی ۱۰ درصدی، حوضه ارس و حوضه فلات مرکزی و مرزی شرق با کاهش ۱۸ درصدی، دریاچه ارومیه با کاهش ۲۱ درصدی، اترک و حوضه‌های شمالی با کاهش ۳۴ درصدی مواجه بوده‌اند.

تحریم سالانه میلیاردها دلار به کشور زیان وارد می کند

یه کارشناس انرژی اظهار داشت: گروهی در حالی نزاع با دنیا را واجب و حتی لازم می دانند که به طور مشخص تحدیدهای بین المللی مانع از این می شود که در حوزه‌های مربوط انرژی سالیانه صدها میلیارد دلار ضرر کنیم و به همین میزان نتوانیم برنامه هایی که در راستای توسعه اقتصادی ضروری هستند، به سرانجام برسانیم.

تحریم در حالی اثر منفی در اقتصاد ایران می گذارد که مشخصاً باید محدودیت در فروش نفت را عاملی بدانیم که رونق اقتصادی را امری محال می‌کند.

با این حال گروهی در ایران همچنان اصرار دارند، تحدیدهای بین المللی سهم چندانی در مناسبات اقتصادی نمی گذارد و به همین دلیل به خود اجازه می دهند، با پیوستن کشور به معاهدات بین المللی مخالفت کنند که همین رویکردها و مخالفت ها با برقراری هر نوع تعامل با نظام بین الملل موجب شده اند گره های اقتصادی همچنان کور و بازنشدنی بمانند.

نرسی قربان در گفت و گو در این رابطه اظهار داشت: گروهی در حالی نزاع با دنیا را واجب و حتی لازم می دانند که به طور مشخص تحدیدهای بین المللی مانع از این می شود که در حوزه‌های مربوط انرژی سالیانه صدها میلیارد دلار ضرر کنیم و به همین میزان نتوانیم برنامه هایی که در راستای توسعه اقتصادی ضروری هستند، به سرانجام برسانیم.

این در حالی است که در همین موقعیت هم شرکت های خارجی زیادی صلاح شان را در همکاری با بخش انرژی می دانند، اما به دلیل هراس از فشارهای آمریکا لاجرم از آمدن به سمت بازار ایران منصرف می شوند.

کارشناس انرژی در ادامه گفت: ایران در حالی در صادرات نفت با محدودیت مواجه است که کشوری مثل روسیه با وجود اینکه غنای کمتری نسبت به ایران در حوزه انرژی دارد، در روز بالغ بر ۱۰ میلیون نفت می فروشد.

در واقع اگر نتوانیم از ظرفیت های مان بهره لازم را ببریم، با توجه به کاهش اهمیت ذخایر انرژی فسیلی در دنیا نمی توانیم از داشته هایمان برای خروج اقتصاد کشور از رکود استفاده کنیم.

او افزود: همچنین تحریم ها موجب شده است، نتوانیم از غنای موجود گازی استفاده کنیم.

در واقع در حالی که ایران به همراه روسیه منبع اصلی گاز جهان است که متأسفانه بهره برداری از این منبع هم برای ما امکان پذیر نیست تا آمریکایی که ۲۵ درصد گاز ایران را دارد، چهار برابر ایران گاز تولید کرده و صادر می کند. در حالی که به قاعده ما باید بتوانیم، گاز را به lng و فرآورده تبدیل کنیم و درآمد قابل توجهی داشته باشیم و ارز به خزانه تزریق کنیم تا شاید بخشی از دغدغه های موجود در جامعه را برطرف کنیم.

قربان در پایان گفت: ایران به لحاظ غنای زیر زمینی کشوری «دارا» به شمار می‌رود.

اما به دلیل نوع سیاست گذاری در دیپلماسی و همچنین سوءمدیریتِ ملموس همچنان دور باطل می زنیم و مردم روز به روز فشارهای بیشتری را متحمل می شوند. در واقع اگر بتوانیم، شرایط را به خوبی تشخیص بدهیم و امور را به مدیرانی بسپاریم که متخصص باشند و به حوزه انرژی آگاهی کاملی داشته باشند، حتی در شرایط تحریم می توانیم بخش هایی از مشکلات را با استفاده از منابع انرژی موجود در کشور رفع کنیم.

سرمایه گذاری ۲۰ میلیارد دلاری

مدیرعامل شرکت پارک‌های پتروشیمیایی افق خلیج‌فارس با اشاره به حمایت‌های مالی هلدینگ خلیج فارس و تمایل قابل توجه سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در پارک‌های پتروشیمی و صنایع پایین‌دستی، گفت: نیاز به ۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در این زمینه داریم.

احمد شهریاری در هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌پلاست با اشاره به حرکت صنعت پتروشیمی دنیا به سمت صنایع پایین‌دستی و ایجاد پارک‌ها، گفت: هم‌اکنون کشورهایی همچون آلمان، چین، کره، ژاپن، عربستان و ترکیه در حال توسعه صنایع پایین‌دستی و پارک‌ها هستند.

وی با بیان اینکه صنعت پتروشیمی یک خانواده شیمیایی است که زنجیره‌وار می‌تواند همه محصولات آن به هم متصل باشد و محصول هر واحد، خوراک واحد دیگری باشد، افزود: صنعت پتروشیمی در دنیا از حدود سال ۲۰۰۰ به سمت پارک‌ها گرایش پیدا کرد اما در ایران در دو سال اخیر و در دولت سیزدهم شاهد توجه به این مهم هستیم.

مدیرعامل شرکت پارک‌های پتروشیمیایی افق خلیج‌فارس با اعلام اینکه کشورهای دیگر در پروژه پارک‌های خود حدود ۳۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کرده‌اند، ادامه داد: امیدواریم که صنعت پتروشیمی ایران هم چنین سرمایه‌گذاری را در این عرصه داشته باشد چرا که نخستین مزیت این سرمایه‌گذاری جلوگیری از خام‌فروشی است و بازگشت سرمایه آن برای همان شرکت‌ها و کشورها خواهد بود.

شهریاری با اشاره به ظرفیت تولید ۹۲ میلیون تولید محصولات پتروشیمی کنونی در کشور که ۱۴ میلیون تن آن تنها به تولید متانول اختصاص دارد، گفت: شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس به این منظور پارک متانول را در دستور کار قرار داد و در نظر داریم در این پارک‌ها چهار زنجیره از متانول را به دست بیاوریم. البته در سایر محصولات همچون اوره هم در این سال‌ها دچار اشتباه‌هایی بوده‌ایم که در صنعت کشاورزی هم تأثیر داشته و نیاز است زنجیره ارزش این محصول هم کامل شود. به همین دلیل هلدینگ خلیج فارس پارک کود شیمیایی را در چابهار و نایبند پیش‌بینی کرده است.

وی در ادامه از برنامه‌ریزی برای ایجاد دو پارک چسب و رزین در زیرمجموعه شرکت‌های پلیمری هم خبر داد.

مدیرعامل شرکت پارک‌های پتروشیمیایی افق خلیج‌فارس با اشاره به کارکرد متفاوت پارک‌های پتروشیمی نسبت به شهرک‌های صنعتی، اظهار کرد: در پارک‌های پتروشیمی، انواع زیرساخت، یوتیلیتی، تولیدات جانبی و خوراک به طور همزمان تأمین می‌شود و شرکت‌ها دسترسی راحتی به این موارد دارند و مهمتر اینکه محصول نهایی در همان پارک بازار دارد و به فروش می‌رسد.

شهریاری با بیان اینکه در سال‌های گذشته همه امور پروژه‌محور پیش می‌رفت و در مورد آینده فروش محصولات و تولیدات بعدی و یا زیرساخت‌های لازم برای صنایع پایین‌دستی شرکت‌ها فکر نمی‌شد، افزود: تعهدات هلدینگ خلیج فارس ۱۳ پارک بوده اما هم‌اکنون برای ۹ پارک پتروشیمی برنامه‌ریزی شده است. این پارک‌ها در استان‌های جنوبی و نوار ساحلی خلیج فارس پیش‌بینی شده تا دسترسی مناسبی به منابع آبی و مسیرهای صادراتی وجود داشته باشد اما می‌توان در آینده در استان‌های دیگر هم این پارک‌ها را پیش‌بینی کرد. وی با اعلام اینکه در مجموع برای ۹ پارک پتروشیمی به ۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز داریم، گفت: با توجه به ارزش افزوده بالای این پارک‌ها، حمایت مستقیم هلدینگ خلیج فارس و حاشیه سود بالای این پروژه‌ها، استقبال خوبی برای سرمایه‌گذاری را شاهد بوده‌ایم.

یادداشت

وقت عبور از بخاری‌های گازی

سیدحسین میرافضلی
کارشناس انرژی

بخاری‌های گازی عواقب سنگینی برای سلامت جامعه و محیط زیست به‌دنبال دارند و به دلایلی که شرح داده می‌شود لازم است طی ۵سال انواع بخاری‌ها و هیترهای برقی جایگزین بخاری‌های گازی شوند. از جمله دلایل آن عبارتند از:

۱-بلعیده شدن اکسیژن خانه‌ها توسط بخاری‌های گازی: بخاری گازی به‌طور متوسط در ماه‌های سرد سال طی شبانه‌روز ۲۰ متر مکعب گاز را می‌سوزاند. فرض کنیم خانه ۷۰متری با یک بخاری گازی گرم می‌شود. این بخاری به ازای هر متر مکعب گازی که می‌سوزاند حدود ۲ برابر آن اکسیژن مصرف می‌کند از طرف دیگر چون حدود ۲۱درصد هوا اکسیژن است بنابراین برای سوختن هر متر مکعب گاز طبیعی در بخاری‌ها حدود ۱۰متر مکعب هوای خانه از بین می‌رود. در یک خانه ۷۰ متری حدود ۲۵۰ متر مکعب هوا وجود دارد و اگر هیچ راه عبور و جایگزینی هوا در خانه وجود نداشته باشد یک بخاری در یک شبانه‌روز کل اکسیژن خانه را می‌بلعد بنابراین حتی با لحاظ باز و بسته شدن درب خانه و وجود درزهای تردد هوا در خانه‌ها باز هم بخاری‌های گازی بخش قابل توجهی از اکسیژن خانه‌ها را می‌سوزانند و گاز CO_2 تولید و آن را در هوای شهر و روستا منتشر می‌کنند. در ماه‌های سرد سال روزانه بیش از ۲۰۰هزار تن گاز آلاینده CO_2 توسط بخاری‌های گازی در شهر تهران منتشر و در حلقوم شهروندان از بچه تا پیر فرو می‌رود.

۲-گاز CO_2 اصلی ترین عامل گرم شدن کره زمین است و قطعا جهانیان تا دو دهه آینده جرایم بسیار سختگیرانه‌ای بابت کشورها و شرکت‌های آلاینده هوا وضع خواهند کرد. از ۱۵ سال دیگر که عصر حاکمیت سوخت‌های فسیلی به مرور به پایان می‌رسد و انرژی‌های نو و خودروهای برقی جایگزین می‌شوند کشوری چون ایران که گرمایش خانه‌هایش از طریق سوزاندن گاز طبیعی تامین می‌شود در شرایط بسیار سختی قرار خواهد گرفت. راه کنترل CO_2 ایجاد تمرکز در محل‌های تولید آن است نه گسترش توزیع گاز متان در همه خانه‌ها و به دنبال آن توزیع CO_2 در تمامی مناطق مسکونی کشور؛ این اقدام یکی از مخرب‌ترین و نامعقول‌ترین تصمیمات دولت‌ها و مجالس ایران بوده است

۳-ذخایر گاز ایران طی ۳۰تا ۴۰ سال دیگر به انتهای توان تولید خود می‌رسند

بنابراین ضرورت دارد گاز موجود در کشور عمدتا در حوزه‌های زیر مورد استفاده قرار گیرد:

الف- تولید محصولات پتروشیمی و شیمیایی

ب- تولید برق: احداث نیروگاه‌های تولید برق در حاشیه دریا با تمرکز در استان‌های خوزستان و بوشهر به جهت استفاده از CO_2 و ازت خروجی دودکش نیروگاه‌ها به منظور تزریق در میادین نفت و گاز

ج- صادرات گاز جهت تامین هزینه سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی بین‌نسلی و اجرای پروژه‌های ازدیاد برداشت و توسعه میادین

از جمله مزیت‌های جایگزینی بخاری و هیترهای برقی به‌جای بخاری‌های گازی عبارتند از:

۱-هیتر و بخاری برقی برای تولید گرما هیچ‌گونه اکسیژنی مصرف نمی‌کند.

۲-قیمت هیترهای برقی بسیار ارزان‌تر از بخاری‌های گازی است.

۳-هیتر و بخاری‌های برقی هیچ‌گونه آلایندگی و هیچ‌گونه انتشار CO_2 در محیط‌های مسکونی (شهر و روستا) ایجاد نمی‌کنند.

۴-هیترهای برقی از امنیت بسیار بالاتری برخوردار هستند.

۵-راندمان هیترهای برقی حدود ۱۰۰درصد است اما راندمان بخاری‌های گازی موجود در کشور بین ۳۰ تا ۴۰درصد است و ۶۰درصد انرژی گرمایشی تولیدی به هدر می‌رود.

۶-هیترهای برقی سبک هستند و جابه‌جایی آنها آسان است.

۷-جلوگیری از خفگی ناشی از بدسوزی یا نشت گاز که تاکنون منجر به مرگ صدها نفر از هموطنان عزیزمان شده است.

نکته مهم: بخاری ها در ماه های سرد سال مورد استفاده قرار می گیرند و در ماه های سرد سال راندمان نیروگاه ها بین ۱۵ تا ۲۰درصد بالاتر از ماه های گرم سال است لذا توان تولید برق کشور در ماه های سرد سال حدود ده هزار مگاوات افزایش می یابد.

محل تامین برق مورد نیاز هیتر و بخاری‌های برقی

۱-از محل خاموش شدن کولرها در ماه‌های سرد: کولرها در ماه‌های گرم سال حدود ۴۰درصد برق تولید کشور را مصرف می‌کنند. ۳۲هزار مگاوات از مصرف برق کشور در زمان اوج بار مربوط به استفاده از وسایل سرمایشی و کولرهاست.

۲-از محل خاموشی موتور عمده چاه‌های آب کشاورزی که حدود ۱۵درصد برق کشور یعنی حدود ۱۰هزار مگاوات از برق کشور را مصرف می‌کنند.

۳-از محل افزایش ظرفیت تولید برق کشور و احداث نیروگاه‌های جدید.

۴-از محل اصلاح سیستم توزیع برق شبکه و نوسازی ترانس‌ها و کاهش هدررفت برق در ترانس‌ها.

۵-از محل ارتقای نیروگاه‌های گازی با راندمان پایین به نیروگاه‌های سیکل ترکیبی و همچنین افزایش راندمان نیروگاه ها در ماه های سرد سال

۶-از محل کوتاه شدن طول روز در پاییز و زمستان و کاهش مصرف برق واحدهای تولیدی و اداری و تجاری و...

جمعا از محل‌های فوق بیش از ۴۰هزار مگاوات منبع انرژی برای لوازم گرمایشی برقی ایجاد خواهد شد که حداقل ۳۰هزار مگاوات ساعت آن قطعی است.

حال پرسش این است که این میزان انرژی برق معادل چه میزان گاز است؟

با مقایسه انرژی گاز و برق می‌توان نتیجه گرفت که انرژی ۳۰هزار مگاوات ساعت برق معادل ۷۰۰میلیون متر مکعب گاز است. کل مصرف بخاری‌های گازی کشور در ماه‌های سرد سال روزانه حدود ۷۰۰ میلیون متر مکعب است؛ بنابراین با استفاده از انرژی مازاد برق در ماه‌های سرد سال می‌توان کل سیستم گرمایش را از بخاری‌های گازی با هیترها و بخاری‌های برقی جایگزین کرد.

نکته مهم اینکه راندمان انرژی بخاری‌های گازی موجود در کشور حدود ۴۰درصد است و راندمان هیترهای برقی حدود ۱۰۰درصد؛ بنابراین با انرژی معادل انرژی مصرفی در بخاری‌های گازی می‌توان بیش از دو برابر گرمایش مورد نیاز خانه‌ها و مراکز تجاری و اداری و... را تامین کرد.

همچنین این نکته اهمیت دارد که معمولا حدود ۴۰درصد ظرفیت تولید برق نیروگاه‌ها از نیمه شب تا صبح بلااستفاده است که با جایگزینی هیترهای برقی با بخاری‌های گازی از این ظرفیت بالقوه که ده‌ها میلیارد دلار برای احداث آنها سرمایه‌گذاری شده استفاده مطلوب به‌عمل خواهد آمد.

روزگار معدن

E-mail:info@madandaily.com • https://t.me/rozegarmadan • www.twitter.com/Madandaily • www.instagram.com/Madandaily • www.rouzegaremadan.ir

سه‌شنبه
• ۴ مهر ۱۴۰۲
• ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵
• ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۳
• سال ششم
• شماره ۱۱۵۸

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن: ۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر: ۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن‌سازمان‌آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲
امورمشترکین: ۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع‌وسازمان‌شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه: صمیم

تنوع عرضه محصول در بورس کالا

روز گذشته یک میلیون و ۵۹۸ هزار تن انواع کالا و محصول در بازار فیزیکی بورس کالا عرضه شد. بیشترین حجم عرضه‌ها مربوط به عرضه سیمانی‌ها بود.

تالار محصول‌های صنعتی و معدنی میزبان عرضه ۱۶۵ هزار و ۲۱۰ تن شمش بلوم، ۵ هزار تن هیدروکسید آلومینیوم، ۵ هزار تن ورق گالوانیزه، ۵ هزار تن مس کم عیار، ۴ هزار و ۴۰۰ تن شمش آلومینیوم و ۵۵۰ تن شمش روی بود.

ضمن اینکه، ۶۰ هزار و ۷۹۳ تن مواد پلیمری و شیمیایی در تالار پتروشیمی و فرآورده های نفتی عرضه شد و در تالار سیمان نیز یک میلیون و ۲۲۳ هزار و ۱۲۴ تن سیمان عرضه شد.

تالار حراج باز میزبان عرضه ۳۲ هزار تن وکیوم باتوم، ۲۵ هزار تن تختال، ۴ هزار تن مس کاتد و ۵۰۶ تن پلی وینیل کلراید بود و تالار صادراتی عرضه ۴۰ هزار تن آهن اسفنجی بریکت، ۲۴ هزار و ۳۰۰ تن قیر، ۲ هزار تن شمش بلوم و ۲۰۰ تن عایق رطوبتی را شاهد بود.

کارتن

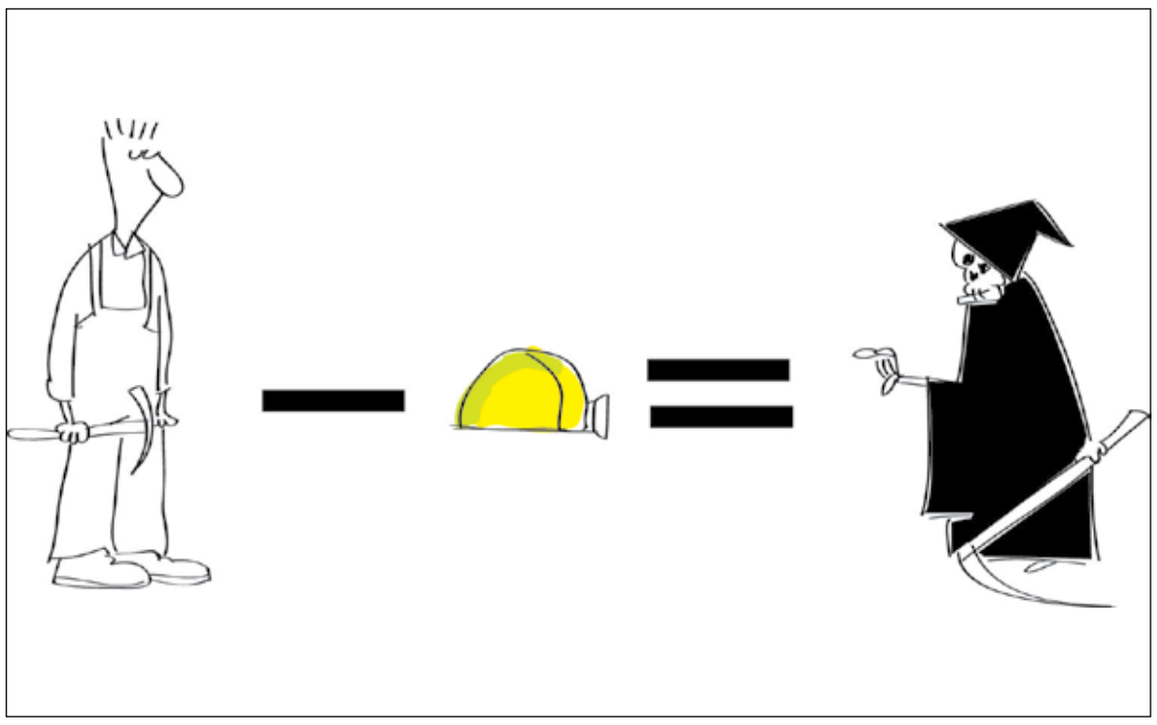

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

سپرده بانکی و بورس در صدر بیشترین بازدهی ایستادند

پوریا نوری: روند نرخ بازارهای دارایی در ۶ ماه نخست سال نشان می دهد، سپرده بانکی و شاخص بورس با رشد ۱۲ و ۸.۲ درصدی بیشترین بازدهی را کسب کردند.

بررسی‌ها از روند نرخ بازارهای دارایی در ۶ ماه نخست سال گویای آن است سپرده‌گذاران بانکی بیشترین سود را از آن خود کردند.

بر اساس محاسبات و با در نظر گرفتن نرخ‌های بازار در روزهای پایانی اسفند سال گذشته به عنوان نرخ مبدا، عمده شاخص‌های دارایی در ۶ ماه اخیر نه تنها رشد چشم‌گیری نداشتند بلکه برخی از آنها مانند خانواده سکه طلا به‌صورت کلی کاهشی ثبت شدند. نرخ هر دلار آزاد در این بازه حدود ۱. ۳ درصد رشد داشت و پس از آن به ترتیب سکه طلا طرح جدید ۷. ۹ درصد، ربع سکه ۵. ۱۲درصد و نیم سکه ۲۸. ۲۰ درصد افت قیمت را تجربه کردند.

این در حالی است که سپرده بانکی در مدت مشابه حدود ۱۲ درصد به سپرده‌گذار سود اعطا کرد. البته شرایط در بازار سرمایه از دارایی‌های ارزی و طلایی بهتر بود و شاخص کل بورس حدود ۲. ۸ درصد رشد کرد. عده‌ای از کارشناسان نیز ضمن اشاره به گشایش‌های سیاسی-اقتصادی صورت گرفته در ماه‌های اخیر بر این باورند احتمال تداوم شرایط ثبات در بازارهای دارایی تا ماه‌های انتهای سال افزایش یافته است.

▣ دلار درجا زد

با فرا رسیدن روزهای میانی سال، فعالیت بازارهای مختلف مانند ارز، طلا و بورس بررسی شد. هر دلار آزاد که در واپسین روز معاملاتی سال گذشته ۴۷ هزار و ۷۰۰ تومان معامله می‌شد و در بازار روزهای پایانی شهریور به ۴۹ هزار و ۱۸۰ تومان رسید تا در بازه زمانی ۶ ماهه حدود ۱. ۳ درصد رشد را تجربه کند. نرخ ارز در ۶ ماه نخست سال گذشته حدود ۲۰ درصد و در ۶ ماهه دوم ۱۴۰۱ حدود ۵۰ درصد رشد کرده بود. البته نرخ دلار در ماه‌های ابتدایی سال نیز به روند رو به رشد سال گذشته ادامه می‌داد اما پس از تغییر رویکرد دولت در برخی سیاست‌ها فشار کاهشی جدیدی به بازار ارز وارد شد و در نتیجه آن بخشی از رشد قیمت دلار جبران شد.

از جمله مهم‌ترین مواردی که در کشیده شدن ترمز دلار موثر بود می‌توان به بهبود روابط سیاسی با کشورهای خارجی اشاره کرد. از سرگیری روابط سیاسی-اقتصادی با عربستان، بهبود روابط تجاری با کشورهای همسایه، تداوم بخشی به مذاکرات رفع تحریم با کشورهای غربی از طریق دولت‌های واسط، آزادسازی منابع بلوکه شده ارزی در عراق و کره‌جنوبی و تبادل زندانیان با آمریکا را می‌توان از جمله مهم‌ترین تحولات اثرگذار بر بازار دلار در ۶ ماه اخیر دانست.

برخی از علل معرفی شده مانند خبر آزادسازی دارایی‌های ارزی بلوکه شده به‌صورت مستقیم بر معاملات بازار ایران موثر است. چرا که در نتیجه این آزادسازی ها قدرت نهاد بازارساز جهت کنترل نوسانات ارزی افزایش یافته و در مواقع لزوم با تقویت طرف عرضه موجب ثبات بخشی به بازار می‌شود اما برخی دیگر از این اخبار مانند از سرگیری روابط با عربستان یا تبادل زندانی با غرب به‌صورت غیرمستقیم با کاهش ریسک‌های سیاسی، سطح انتظارات تورمی افراد جامعه را کاهش داده و در نتیجه بازار دچار شرایط مازاد تقاضا نمی‌شود.

▣ تخلیه حباب فلز طلایی

از دیگر نکات قابل توجه در ۶ ماه اخیر می‌توان به افت قیمت دسته‌جمعی خانواده سکه اشاره کرد. سکه طلا طرح جدید که در روزهای پایانی اسفند سال گذشته رکوردهای افزایشی به جا می‌گذاشت و تنها در معاملات ۲۸ اسفند ۱۴۰۱ بیش از یک میلیون رشد کرده بود، مانند دلار در ماه‌های انتهای بهار دچار افت قیمت شد.

هر قطعه از این فلز گران‌بها در بازار روز پنج‌شنبه ۳۰ شهریور به رقم ۲۷.۸ میلیون تومان رسید و با احتساب قیمت ۳۰.۸ میلیون تومانی این فلز گران‌بها به عنوان نرخ مبدا حدود ۷۴. ۹ درصد افت کرد. هر قطعه ربع و نیم سکه هم حدود ۵. ۱۲ و ۲۸. ۲۰ درصد از ارزش را از دست داد. علاوه بر قطعات مختلف خانواده سکه هر گرم طلای ۱۸ عیار نیز در بهار و تابستان ۳۳. ۷ درصد افت قیمت را تجربه کرد.

به عقیده برخی تحلیلگران قطعات مختلف فلز زرد در ۶ ماه اخیر حباب قیمتی را تخلیه کردند. چرا که با بررسی روند متغیرهای تعیین‌کننده در بازار تهران، ارزش ذاتی این کالای سرمایه‌ای افت چندانی نداشت. انتشار اخبار مثبت با کاهش سطح تقاضاهای کاذب سبب تخلیه حباب قطعات مختلف سکه طلا در نیم سال اخیر شد.

▣ چشم‌انداز آرام بازارها

سال جاری که با بهبود روابط سیاسی و گشایش‌های اقتصادی صورت گرفته علاوه بر تخلیه حباب طلا، بازار ارز نیز در ثبات نسبی به سر برده و می‌توان انتظار داشت درصورت عدم شکل‌گیری ریسک سیاسی جدید، وضعیت ثبات بازارها تداوم داشته باشد.

خصوصا در شرایط کنونی که طبق بررسی‌ها میزان تولید و صادرات نفت افزایش یافته و ذخایر ارزی در شرایط مناسبی قرار دارد، بانک مرکزی می‌تواند با تقویت مسیر تامین ارز از شکل‌گیری روندهای افزایشی جدید جلوگیری کند.

تهدید جدی بیخ گوش بورس

دو تحلیلگر بازار سرمایه با ارزیابی روند معاملات بورس در نیمه نخست سال در دو بعد داخلی و خارجی به دنیای اقتصاد اعلام کردند: سرنوشت بورس از حالا به بعد در دست صندوق‌ها مخصوصا صندوق‌های اهرمی و با حجم بالا خواهد بود.

اتفاقات بازار سرمایه در ۶ ماه اول سال را می‌توان از دو بعد بررسی کرد. بعد اول شامل تصمیماتی است که خارج از آن اتخاذ شد و بُعد بعدی هم اتفاقات بنیادی درون آن است. از منظر اتفاقات بیرونی مهم‌ترین موضوع تصمیم هیات دولت درخصوص تعیین نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و کنار گذاشتن فرمول خوراک در اواسط اردیبهشت و تعیین نرخ سوخت و برق صنایع بود. این دو اتفاق بورس را به‌شدت تحت‌تاثیر قرار داد. به‌طوری که ارزش بازار بیش از سه هزار هزار میلیارد تومان افت کرد و تبعات این تصمیم منجر به خروج گسترده سرمایه‌گذاران شد و سایر سرمایه‌گذاران را نیز با ریسک بالایی مواجه کرد.

بعد از چند ماه دولت مجددا به فرموله‌کردن نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و برق و گاز برگشت هرچند اثر بی‌اعتمادی ایجاد شده کماکان باقی مانده است. اتفاق دیگر خارجی تعیین نرخ ارز بازار مبادله‌ای به‌عنوان نرخ تسعیر ارز بورس بود. این تصمیم نیز مثبت بود و مانع توزیع هزاران میلیارد تومان رانت در قیمت‌گذاری دستوری محصولات شرکت‌های بورسی شد.

کنار گذاشتن عرضه خودروها در بورس کالا تصمیم دیگری بود که بر خودروسازان اثر منفی گذاشت و باعث شد این گروه به روند زیان‌دهی ادامه دهد.

در خصوص عوامل بنیادی اثرگذار باید به گزارش‌های فصل بهار و ۵ ماه سال شرکت‌ها اشاره کرد که نسبت به مدت مشابه قبل رشد داشت.

علاوه‌بر این رشد قیمت کامودیتی‌ها و بویژه نفت و مشتقات نفتی و برخی از فلزات در دو سه ماهه اخیر مثبت بود و اثرات آن را در گزارش‌های عملکرد سه ماهه دوم شرکت ها خواهیم دید. موضوع اعطای مجوز به صندوق‌های بخشی و پذیره‌نویسی آنها نیز مثبت بود که توسط سازمان بورس و نهادهای مالی اتخاذ شد و به تنوع‌بخشی سرمایه‌گذاری غیرمستقیم سرمایه‌گذاران کمک خواهد کرد.

▣ افت و خیز در شهریور

علی عصاری، بورس شاهد شکل‌گیری روند مثبتی از اسفند سال‌گذشته بود و این روند تا هفدهم اردیبهشت ادامه داشت اما بعد از آن سرکوب و از رشد آن جلوگیری شد. نرخ خوراک بهانه شد و این اتفاق تا اوایل شهریور ادامه داشت و بعد از یک رشد در ماه گذشته مجددا به رکود رفت. سیاست گذار بیشتر به کنترل بورس تمایل داشت تا حرکت آن و نمی‌خواست اتفاق‌هایی مشابه سال ۹۹ بیفتد. البته با دیگر بازارها نیز چنین رفتاری را داشت و کنترل به حدی بود که به محض حرکت از ادامه رشد آنها جلوگیری می‌شد.

در ۶ ماه اول سال، حقیقی پرقدرتی وارد نشد. چرا که هنوز ابهاماتی در بورس وجود داشت که باعث می‌شد سهامدار جرات ورود نداشته باشد و سرمایه کلانی وارد این بازار نکند. به‌نظر می‌رسد در نیمه دوم سال حقیقی‌ها فعالیت بیشتری داشته باشند. به‌نظر می‌رسد رشدی مانند آنچه در ۱.۵ ماه ابتدای سال تجربه شد در نیمه دوم سال نیز رخ دهد اما این رشد مجددا سرکوب خواهد شد و اتفاقات سال ۹۹ قطعا تکرار نخواهد شد.

وجود صندوق‌های سهامی متعدد دلیل این موضوع است که به غول بزرگی تبدیل شدند و به‌زودی جان بازار را خواهند گرفت.چیدمان پرتفوی این صندوق‌ها به‌شدت مهم است.

به‌نظر می‌رسد سرنوشت بورس از حالا به بعد در دست صندوق‌ها و مخصوصا صندوق‌های اهرمی و صندوق‌های با حجم بالا خواهد بود.

مسیر احیا و تقویت اعتماد به بازار سرمایه چیست؟

مدیرعامل کارگزاری آسمان گفت: در چند سال اخیر، با توجه به حجم عرضه‌های اولیه، ورود سهم‌های اصل ۴۴ و سهام عدالت و همچنین شرایط اقتصادی ویژه‌ای که نیاز به حفظ قدرت خرید را برای عموم مردم ضروری کرده است، میزان نفوذ و شناختی که عموم جامعه از بازار سرمایه پیدا کرده اند روز به روز بیشتر شده و این بازار در نگاه عموم جامعه یک گزینه جدی برای سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود.

مهدی فریور، مدیرعامل شرکت کارگزاری آسمان با بیان اینکه پیش‌بینی می‌شود نیمه دوم سال جاری پتانسیل اخبار مثبت به پیشبرد روند بازار سرمایه کمک کند، گفت: در نیمه اول سال شاهد رسیدن اخبار عمدتاً منفی به بازار بودیم و در نیمه دوم این مسیر می‌تواند تغییر کند. برای مثال خبر اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی‌ها از جمله نمونه اخباری است که به کمک بازار آمده است.

وی با اشاره به اعتماد سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه اظهار کرد: متاسفانه طی سال‌های گذشته به دلیل برخی تصمیمات خلق‌الساعه و همچنین قیمت‌گذاری دستوری، اعتماد سرمایه‌گذاران نسبت به بازار تا حدودی کمرنگ شده است و مسیر احیا و تقویت اعتماد به بازار سرمایه، ایجاد چشم‌انداز شفاف و افزایش پیش‌بینی پذیری اقتصادی است.

فریور عنوان کرد: طی یکی دو دهه اخیر تجربه نشان داده که بازار سرمایه همیشه و به صورت مستمر نسبت به سایر بازارهای رقیب پیشرو بوده است. اما با توجه به عمق و حجم کوچک آن نسبت به سایر بازارهای موازی، آنطور که باید توجه زیادی از عموم مردم را به سمت خود جلب نمی‌کرد.

مدیرعامل شرکت کارگزاری آسمان مطرح کرد: با توجه به حجم عرضه‌های اولیه‌ای که اتفاق افتاد و همچنین ورود سهم‌های اصل ۴۴ و سهام عدالت و همچنین شرایط اقتصادی ویژه‌ای که نیاز به حفظ قدرت خرید را برای عموم مردم ضروری کرده است، میزان نفوذ و شناختی که عموم جامعه از بازار سرمایه پیدا کرده اند روز به روز بیشتر شده و بازار در نگاه عموم و خانوار یک گزینه جدی برای سرمایه گذاری محسوب می‌شود.

فریور در پایان گفت: بازار سرمایه پتانسیل خوبی در خود دارا است و می‌تواند بهترین عملکرد و بازده ریالی را در بین طبقات مختلف دارایی و سرمایه‌گذاری خانوارها داشته باشد.

بازار سرمایه؛ قلب تپنده اقتصاد کشور

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی گفت: بازار سرمایه قلب تپنده اقتصاد یک کشور است، لذا هر جریان و اتفاق مثبت می‌تواند تاثیر بسزایی بر روند معاملات بورس داشته باشد و اعتمادسازی را در سطح جامعه و بین سرمایه‌گذاران افزایش دهد.

موسی احمدی، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی ضمن تاکید بر اینکه افزایش شفافیت یکی از درخواست‌های همه فعالان بازار سرمایه از گذشته تاکنون بوده است، بیان کرد: خوشبختانه در بازار سرمایه کشور طی سال‌های گذشته قدم‌های مثبتی در خصوص شفافیت برداشته شده است، با این‌وجود بررسی‌ها نشان می‌دهد که برای بهبود شرایط در حوزه شفافیت همچنان زمینه‌های بسیاری برای برداشتن گام‌های روبه‌جلو وجود دارد.

وی با بیان اینکه از نظر حقوقی و قانونی، اطلاع‌رسانی‌های خوبی در رابطه با بازار سرمایه و اعتمادسازی برای آن از سوی دولت و تیم اقتصادی کشور صورت گرفته است، اظهار کرد: با توجه به اینکه بازار سرمایه قلب تپنده اقتصاد یک کشور است، لذا هر جریان و اتفاق مثبت می‌تواند تاثیر بسزایی بر روند معاملات در بورس بگذارد و اعتمادسازی را در سطح جامعه و بین سرمایه‌گذاران افزایش دهد.

احمدی با اشاره به این مطلب که شفافیت به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در فضای اقتصادی کشور، فضای سرمایه‌گذاری در بازارها را بهبود می‌بخشد، گفت: با برخی اصلاحاتی که از سوی تصمیم‌گیران کشور برای ایجاد و جلب اعتماد جامعه و سرمایه‌گذاران صورت گرفته شاهد روند رو به افزایش شفافیت در بورس هستیم.

این نماینده تاکید کرد: افزایش شفافیت راه را برای افزایش امنیت سرمایه‌گذاری برای مردم به شرط آنکه سواد مالی خود را ارتقا داده باشند، فراهم خواهد کرد.

عضو کمیسیون انرژی مطرح کرد: با توجه به اینکه شرکت‌های بزرگ صنعت پتروشیمی و همچنین صنایع دیگر وارد بازار سرمایه شده‌اند که تاثیر بسزایی در رشد و توسعه اقتصاد دارند، بهتر است به منظور جلب اعتماد و سرمایه‌گذاری‌های بیشتر اقدام به اجرای برنامه‌هایی کنیم که ضمن شفافیت مالی، تقویت اعتماد سرمایه‌گذاران را هم به همراه داشته باشد.

یادداشت

عاقبت بد بازی با بورس

هدی توانایی
کارشناس ارشد بازارسرمایه

پر واضح است که نرخ مواد اولیه هریک از شرکت‌های تولیدی تاثیر بسزایی بر حاشیه سود و روند سودسازی حاصل از عملیات این شرکت‌ها خواهد داشت. شرکت‌های پتروشیمی دارای خوراک (ماده اولیه) گاز طبیعی نیز از این قاعده مستثنی نیستند و تغییر نرخ خوراک این صنایع نیز که مواد اولیه خود را از منابع طبیعی و ملی کشور با خرید از دولت دریافت می‌کنند، بر سودسازی این شرکت‌ها موثر خواهد بود. از طرفی می‌دانیم که به‌اصطلاح پول و سرمایه، هوشمند و در عین حال ترسوست، به این معنی که فعالان و سرمایه‌گذاران بازارسرمایه دائم در حال رصد ریسک‌های پیش‌روی بازارها هستند تا با جابه‌جایی منابع خود بتوانند حداکثر بازده را در برابر حداقل ریسک کسب کنند.

مصوباتی از قبیل تغییر نرخ خوراک پتروشیمی‌ها به نتایجی مانند عدم‌توان پرداخت سود توسط این شرکت‌ها، چالش در پیش‌برد پروژه‌های توسعه‌ای این شرکت‌ها و کاهش حاشیه سود عملیاتی این صنایع منجر خواهد شد که اثرات تئوریک این تصمیم برای بسیاری از صنایع خواهد بود. در این میان سوالی که مطرح می‌شود، دلیل تشنج و معاملات ناشی از هیجان در کلیت بازار است که می‌توان دلیل آن را در خلق‌الساعه بودن این قبیل مصوبات و تصمیم‌ها از طریق نهادهای حکومتی جست.

تطبیق شرایط با نرخ‌هایی که کاملا در حال تغییر است در کوتاه‌مدت اثرات سوئی بر برنامه‌های توسعه‌ای بلندمدت شرکت‌ها دارد و سبب از دست رفتن اعتماد فعالان به کلیت بازارسرمایه می‌شود. همان‌طور که بررسی تاریخی تغییر نرخ خوراک بیان می‌کند، نرخ در ایران متناسب با قیمت هاب اروپایی تغییر کرده و هر بحران در فصل سرما در اروپا بر نرخ گاز داخلی تاثیر می‌گذارد. همچنین با افزایش قیمت در هاب اروپایی افزایش می‌یابد، ولی در صورت کاهش قیمت در داخل کاهشی اتفاق نمی‌افتد. تغییر قیمت در صنایع پتروشیمی که به‌عنوان شرکت‌های سهامی‌عام و پذیرفته‌شده در بورس ایران فعالیت می‌کنند، بیش از دیگر صنایع خود را نمایان می‌سازد و اثرات گسترده‌تری، هم بر بهای تمام‌شده و هم بر بازارسرمایه دارد.

به‌منظور بازگشت اعتماد سرمایه‌گذاران، سیاست‌های کلان در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی نیاز به بازنگری دارد که متولیان بازار سرمایه به‌خصوص شورای عالی بورس و سازمان بورس و اوراق بهادار از نظر قانونی موظف به پیگیری تحقق این امر هستند. از طرفی وجود محدودیت دامنه نوسان و عدم‌امکان فروش استقراضی، شرایطی برای سرمایه‌گذاران ایجاد کرده است که با کوچک‌ترین ناطمینانی مشاهده‌شده در تصمیمات کلان اقتصادی اقدام به خروج سرمایه خود از بازار می‌کنند. بنابراین همان‌گونه که گفته شد بازگشت اعتماد سرمایه‌گذاران مستلزم اصلاح رویه تصمیم‌گیری در سطح کلان در کنار اصلاح قوانین حاکم بر معاملات بازار سرمایه است.

دنیای رمز ارز

شایعه مرگ توکن‌های NFT چقدر واقعیت دارد؟

در مقاله‌ای که اخیراً وضعیت توکن‌های غیرقابل تعویض (NFT) را بررسی می‌کند، دیدگاه‌های متضادی وجود دارد. در حالی که بازار NFT به دلیل رکود گسترده بازار با چالش‌هایی مواجه شده است، گزارش CoinGecko دیدگاه متفاوتی را ارائه می‌دهد.

گزارش CoinGecko محبوبیت برخی از مجموعه‌های NFT را برجسته می‌کند. Nakamigos پربیننده‌ترین NFT است که ۱۲۳۴ کاربر به دقت قیمت آن را زیر نظر دارند. میمون‌های کسل (BAYC) در لیست تماشای ۱۰۷۶ کاربر قرار دارد. CyberKongz و bitmap نیز به ترتیب با ۸۶۷ و ۸۵۱ کاربر، کاربران پیگیر قابل توجهی دارند. برخی ازNFT های سال ۲۰۲۱ همچنان محبوب هستند و ۱۲ جایگاه را در ۳۰ رتبه برتر تصاحب کرده‌اند و انعطاف‌پذیری خود را از نظر شهرت و حمایت جامعه نشان می‌دهند. در میان NFTهایی که در سال ۲۰۲۲ راه‌اندازی شدند، Pixelmon به عنوان محبوب‌ترین مجموعه مورد توجه قرار گرفت و اکنون در لیست تماشای ۷۸۶ کاربر قرار دارد. قابل ذکر است کهNFT های سال ۲۰۲۳ در حال افزایش هستند و نه جایگاه را در بین ۳۰ مجموعه برتر اشغال می‌کنند و از مجموعه‌های سال ۲۰۲۲ پیشی می‌گیرند. این مورد ممکن است چشم‌انداز خوش‌بینانه‌تری را برایNFT ها در سال ۲۰۲۳ نشان دهد. با این حال، یک گزارش جداگانه از dappGambl تضاد فاحشی را نشان می‌دهد. این گزارش بیان می‌کند که از ۷۳۲۵۷ مجموعه NFT، تعداد ۶۹۷۹۵ مجموعه دارای ارزش بازار صفر اتر هستند که نشان می‌دهد ۹۵ درصد از NFT ها فاقد ارزش پولی هستند.

دو عامل کلیدی افزایش قیمت اولانچ

علی‌رغم انتظارات صعودی برای اولانچ (AVAX) بازار این ارز همچنان با نقدینگی پایینی مواجه است که مانع از فرار این ارز از منطقه اشباع فروش می‌شود.

با این حال، همکاری اخیر آوالانچ با Google Cloud پیشرفت‌های امیدوارکننده‌ای برای آینده قیمتی این رمزارز به همراه داشته است. این ادغام و همکاری به کاربران آوالانچ اجازه می‌دهد که از Google Cloud برای تجزیه و تحلیل داده‌های آنچین، از جمله NFT و داده‌های تراکنش استفاده کنند. این حرکت نشان‌دهنده ارتباط رو به رشد بین شرکت‌های WEB۲ و WEB۳ است. با اعلام همکاری اولانچ با سرویس ابری گوگل، احساسات بازار بهبود یافته و این امر منجر به افزایش قابل‌توجه معیار احساسات وزنی آوالانچ در ۲۴ ساعت گذشته شده است. همچنین یک افزایش حجم وجود داشت که به طور بالقوه نشان‌دهنده میزان انباشتگی در مرحله فروش بیش از حد آوالانچ در شاخص قدرت نسبی (RSI) است.avalanche-joins-ranks-of-blockchains-with-google-cloud-backingاگرچه آوالانچ در حال حاضر با قیمت ۸.۸۹ دلار معامله می‌شود و تلاش‌های ضعیف صعودی را نشان می‌دهد، اما قیمت تخفیف‌خورده این ارز در حال حاضر نقطه ورود جذابی برای معامله‌گران بلندمدت است.

امکان رشد قیمت چین‌لینک چقدر است؟

چین لینک (LINK) در ۲۴ ساعت گذشته افزایش قابل‌توجه بیش از ۹ درصدی را تجربه کرده و از سطح مقاومت مهم ۷ دلار عبور کرده است. افزایش در فعالیت‌های درون زنجیره‌ای چین لینک، از جمله رشد آدرس‌های جدید، به بهبود نقدینگی کمک کرده و به روند صعودی مداوم دامن می‌زند.

گاوهای چین لینک قصد دارند از این حرکت مثبت برای سرمایه‌گذاری استفاده کنند و ممکن است به طور بالقوه در بلندمدت به بالاترین حد جدید خود برای سال ۲۰۲۳ برسند.chainlink-level-whats-nex-۷-bulls-reclaimپس از خروج از محدوده قیمتی فشرده شده با یک رالی صعودی قوی، مانع اصلی گاوها، سطح مقاومت ۷ دلاری بود. گاوها به سرعت به سمت این مقاومت پیشروی کردند اما در اولین تلاش در تاریخ ۲۰ سپتامبر در بریک اوت این مقاومت با شکست مواجه شدند. با این حال، خریداران مجدداً جمع شدند و دومین آزمایش را برای شکست این مقاومت انجام دادند که با صعود گاوهای بازار به بالای سطح ۷ دلار، نتیجه مثبتی داشت. روند صعودی شکل‌گرفته توسط شاخص‌های فنی پشتیبانی می‌شود. شاخص قدرت نسبی (RSI) در محدوده ۶۷ قرار دارد که نشان‌دهنده قدرت خرید قوی سرمایه‌گذاران در پشت این رالی است. به طور مشابه، شاخص حجم تعادلی (OBV) افزایش قابل‌توجه بیش از ۶ میلیون را در بازه زمانی مشابه برای چین لینک ثبت کرده است. اگر حرکت صعودی ادامه یابد، خریداران ممکن است قیمت‌های بالاتری را در محدوده ۷,۵ تا ۸ دلار هدف قرار دهند. در مقابل، کاهش قیمت به زیر سطح ۷ دلار، چشم‌انداز صعودی را باطل می‌کند و می‌تواند منجر به حرکت جانبی قیمت شود.level-whats-nex-۷-chainlink-bulls-reclaim داده‌های Santiment نشان می‌دهد که در تاریخ ۱۹ و ۲۱ سپتامبر یک جهش قابل‌توجه در جریان خروجی این ارز وجود دارد که نشان‌دهنده انباشت قابل توجه چین لینک است که این موضوع می‌تواند به افزایش قیمت این ارز کمک کند.

ورود هوش مصنوعی به دنیای اتم‌ها و درمان بیماری‌ها

دیوید متین (David Mattin)، تحلیلگر هوش مصنوعی (AI)، تأثیر تغییردهنده هوش مصنوعی بر عملکرد پروتئین‌ها در دنیای واقعی را پیش‌بینی کرده است. او پیشرفت اخیر Google DeepMind را برجسته کرد که پتانسیل آن را دارد که به طور قابل توجهی بیشتر از انسان‌ها اکتشافات انجام دهد.

متین در بیانیه اخیر خود در X (توئیتر سابق)، بر اهمیت پتانسیل هوش مصنوعی برای تأثیر مثبت بر پیشگیری از بیماری با کاوش اتم‌ها در بدن انسان در سطح عمیق‌تر تأکید کرد. اتم‌های هیدروژن، کربن، نیتروژن و اکسیژن تقریباً ۹۹ درصد از بدن انسان را تشکیل می‌دهند. برخی از تغییرات در عملکرد پروتئین خوش‌خیم هستند. اما برخی باعث بیماری جدی می‌شوند. بیانیه‌ای از Google DeepMind تأکید می‌کند که عواقب عدم تشخیص زودهنگام این مسائل می‌تواند قابل توجه باشد: واریانت‌های Missense جهش‌های ژنتیکی هستند که می‌توانند بر عملکرد پروتئین‌های انسانی تأثیر بگذارند. در برخی موارد، آنها می‌توانند منجر به بیماری‌هایی مانند فیبروز کیستیک، کم خونی داسی شکل یا سرطان شوند. بر اساس گزارش‌ها، این ابزار می‌تواند به دانشمندان در شناسایی جهش‌های ژنتیکی عامل بیماری و کشف راه‌های درمانی جدید کمک کند. علاوه بر این، ابزارهای هوش مصنوعی که به طور دقیق اثرات متغیر را پیش‌بینی می‌کنند، می‌توانند تحقیقات را در زمینه‌های مختلف افزایش دهند؛ از جمله: زیست شناسی مولکولی، ژنتیک بالینی و ژنتیک آماری.

این بیانیه هزینه‌های مرتبط با کشف جهش‌های ایجاد کننده بیماری را برجسته می‌کند. این به دلیل منحصربه‌فرد بودن هر پروتئین است که طراحی آزمایش‌های فردی را ضروری می‌کند. بانک سرمایه‌گذاری بزرگ گلدمن ساکس اخیراً دیدگاه خوش بینانه خود را در مورد هوش مصنوعی ابراز کرده و اعتقاد خود را به پتانسیل قابل توجه سهام هوش مصنوعی بیان کرده است.